

Muzyka

3

KLASA

imię

nazwisko

klasa

Muzyka

Ćwiczenia zostały opracowane zgodnie z podstawą programową z 14 lutego 2017 roku.

Nabyta przez Ciebie publikacja jest dziełem twórcy i wydawcy. Prosimy o przestrzeganie praw, jakie im przysługują. Zawartość publikacji możesz udostępnić nieodpłatnie osobom bliskim lub osobiście znanym, ale nie umieszczaj jej w internecie. Jeśli cytujesz jej fragmenty, to nie zmieniaj ich treści i koniecznie zaznacz, czyje to dzieło. Możesz skopiować część publikacji jedynie na własny użytek. Szanujmy cudzą własność i prawo. Więcej na www.legalnakultura.pl

© Copyright by Nowa Era Sp. z o.o. 2022
ISBN 978-83-267-4304-7

Autorzy: Monika Gromek, Grażyna Kilbach.

Redaktor serii: Bożena Gepert.

Redakcja merytoryczna i opracowanie redakcyjne: Katarzyna Właźlińska, Łukasz Bernady.

Nadzór artystyczny: Kaia Pichler. **Opieka graficzna:** Anita Graboś.

Projekt okładki: Elżbieta Grozdew. **Projekt layoutu:** Anna Wielbut.

Realizacja projektu graficznego: Dorota Gajda.

Fotoedycja: Maciej Wróbel.

Obróbka kolorystyczna zdjęć, ilustracji i montaż: Piotr Kawecki.

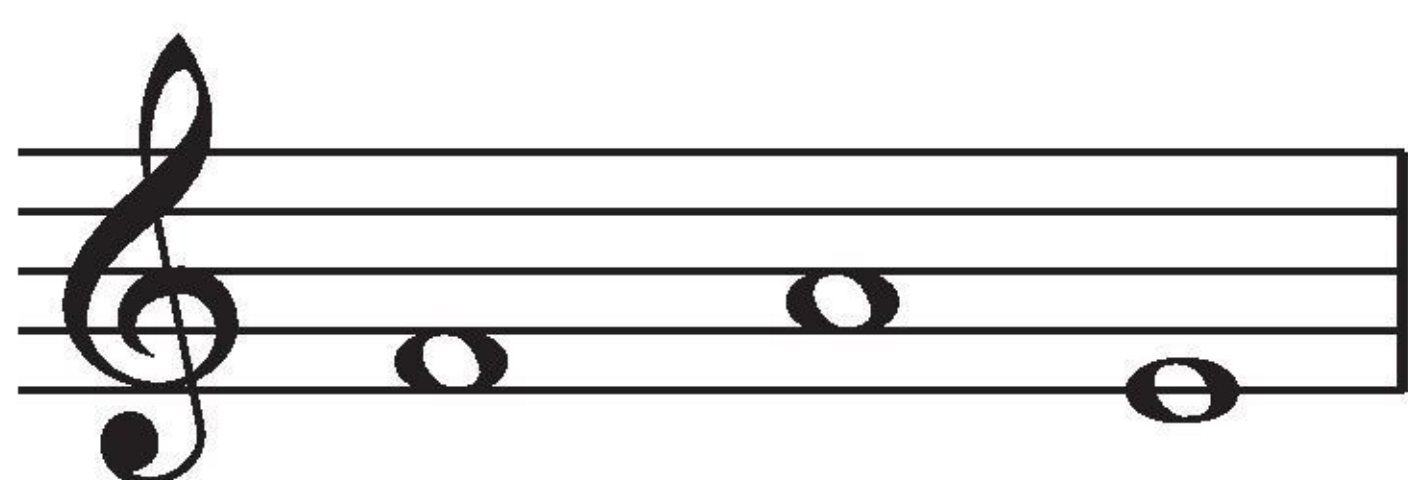
Nowa Era Sp. z o.o.
Aleje Jerozolimskie 146 D, 02-305 Warszawa
www.nowaera.pl, e-mail: nowaera@nowaera.pl
Centrum Kontaktu: 58 721 48 00

Druk i oprawa: Quad/Graphics Europe Sp. z o.o.

Drodzy Uczniowie!

To już trzeci rok naszych wspólnych przygód, zabaw i odkrywania tajemnic muzycznej krainy. Podobnie jak w poprzednich klasach, także i w tym roku poznacie wiele nowych piosenek, będziecie tańczyć, słuchać muzyki i grać na instrumentach. Przez dwa lata uczyliście się gry na dzwonkach i innych instrumentach perkusyjnych. W 3 klasie nauczycie się grać na... Chcecie wiedzieć, na czym? Nazwę instrumentu utworzą pierwsze litery nut i pierwsza litera nazwy instrumentu perkusyjnego.

Autorki

Objaśnienia ikon

piosenki

utwory do słuchania

wyklejanka

ćwiczenia relaksacyjne,
muzyczno-ruchowe,
dykcyjne, oddechowe

klaskanie

zginanie palców
prawej dłoni

zginanie palców
lewej dłoni

tupanie

tupanie prawą
nogą

tupanie lewą
nogą

jednoczesne
uderzanie dłońmi
o uda

uderzanie o uda
na zmianę prawą
i lewą dłonią

klepanie skrzyżowanymi
rękami w klatkę
piersiową

Czas do szkoły

muzyka: Edward Pałłasz
słowa: Witold Maksymkin

1. Już wa - ka - cje są za na - mi, szy - bko zbie - gły le - tnie
dni, je - sień sta - je przed o - kna - mi, je - sień
pu - ka już do drzwi. Do szko - ły czas, do szko - ły czas, wrze -
śnio - wy wstał po - ra - nek, do ja - snych sal, do
szkol - nych klas wej - dzie - my ro - ze - śmia - ni.

1. Już wakacje są za nami,
szybko zbiegły letnie dni,
jesień staje przed oknami,
jesień puka już do drzwi.

Ref. Do szkoły czas, do szkoły czas,
wrześniowy wstał poranek,
do jasnych sal, do szkolnych klas
wejdziemy roześmiani.

2. Znowu cię witamy, szkoło,
bo nauki nigdy dość.
W szkole zawsze jest wesoło
i ciekawych rzeczy moc.

Ref. Do szkoły czas, do szkoły czas...

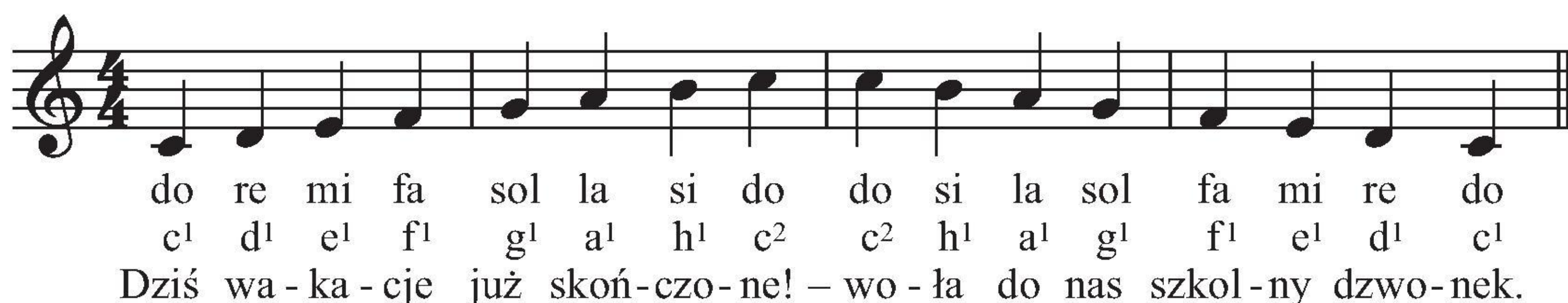
3. Choć zbyt dużo figli może
każdy chciałby płatać tu,
ale się uczymy dobrze
i nie mamy wcale dwój.

Ref. Do szkoły czas, do szkoły czas...

1. Stańcie w różnych miejscach sali. Zaśpiewajcie zwrotki piosenki w postawie stojącej.
Podczas wykonywania refrenu maszerujcie w dowolnym kierunku.

2. Zaśpiewajcie gamę solmizacją, pokazując dźwięki gestami. Następnie zaśpiewajcie gamę nazwami literowymi, a na końcu – ze słowami.

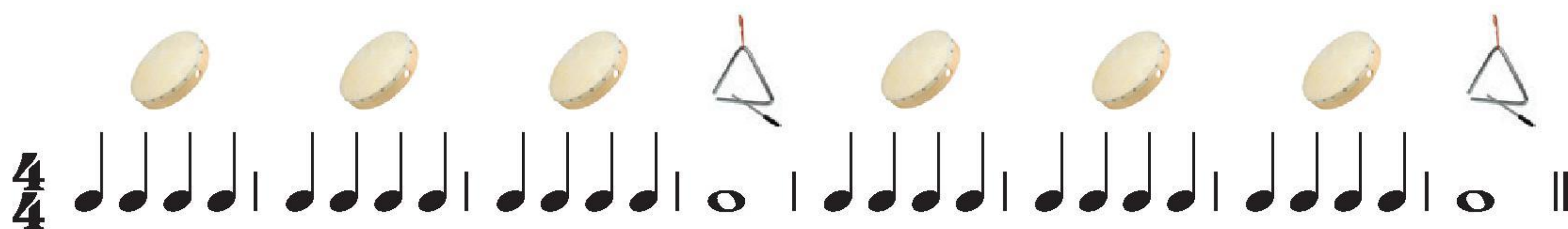

3. Podzielcie się na dwie grupy i zagrajcie gamę na dzwonkach. I grupa będzie grała z nut zapisanych na górnej pięciolinii, II grupa w tym samym czasie – z nut na dolnej pięciolinii.

Grupa, która grała z nut zapisanych na dolnej pięciolinii, towarzyszyła grupie grającej gamę. W muzyce takie towarzyszenie nazywamy akompaniamentem.

4. Wykonajcie akompaniament do refrenu piosenki na bębenkach – uderzając rytmicznie pałeczką, i na trójkątach – kręcąc pałeczką wewnątrz instrumentu.

Zaśpiewajcie gamę z akompaniamentem gestodźwięków, które sami wymyślicie.

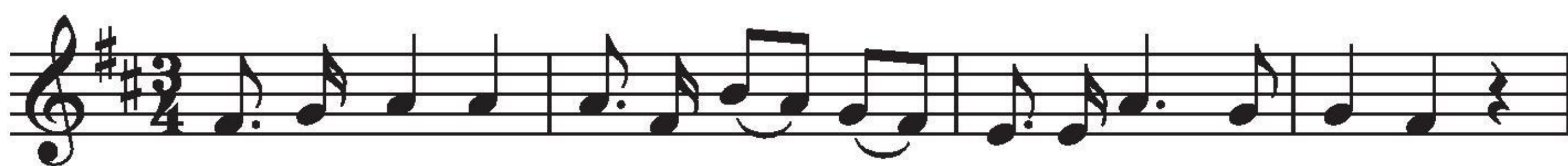

muzyka
i zdrowie

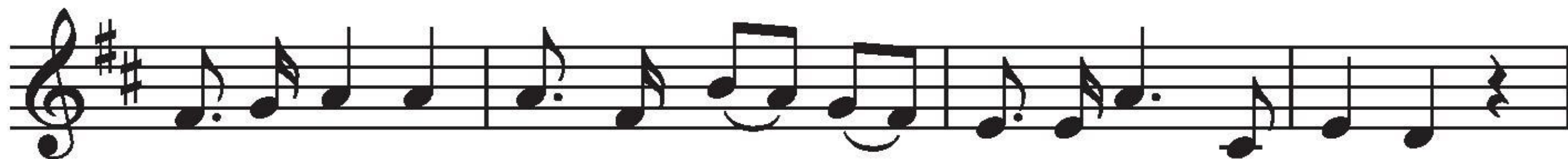

Mazurek Dąbrowskiego

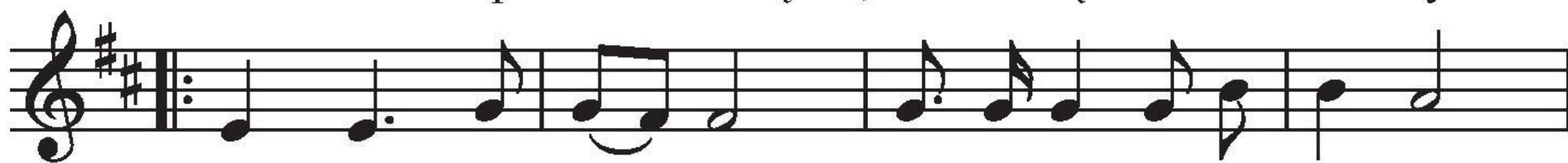
muzyka nieznanego autora
słowa: Józef Wybicki

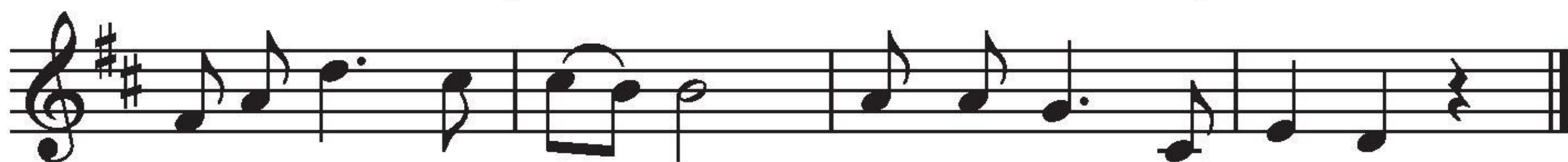
1. Je - szcze Pol-ska nie zgi- nę - ła, kie-dy my ży- je - my.

Co nam ob - ca prze-moc wzię - ła, sza - blą od - bie - rze - my.

Marsz, marsz, Dą - bro - wski, z zie - mi wło- skiej do Pol - ski!

Za two-im prze - wo - dem złą- czym się z na - ro - dem.

1. Jeszcze Polska nie zginęła,
kiedy my żyjemy.
Co nam obca przemoc wzięła,
szablą odbierzemy.

Ref. Marsz, marsz, Dąbrowski,
z ziemi włoskiej do Polski!
Za twoim przewodem
złączym się z narodem. } **bis**

2. Przejdziem Wisłę, przejdziem Wartę,
będziem Polakami.
Dał nam przykład Bonaparte,
jak zwyciężać mamy.

Ref. Marsz, marsz, Dąbrowski...

3. Jak Czarniecki do Poznania
po szwedzkim zaborze,
dla Ojczyzny ratowania
wrócim się przez morze.

Ref. Marsz, marsz, Dąbrowski...

1. Zaśpiewajcie „Mazurka Dąbrowskiego” w postawie na baczność.

„Mazurek Dąbrowskiego” powstał we Włoszech w 1797 roku dla Legionów Polskich, którymi dowodził generał Jan Henryk Dąbrowski. Autora melodii nie znamy, a słowa napisał Józef Wybicki, współpracownik i przyjaciel generała. Od 1927 roku „Mazurek Dąbrowskiego” jest polskim hymnem narodowym.

W Będominie, miejscu urodzenia Józefa Wybickiego, znajduje się Muzeum Hymnu Narodowego, jedyne muzeum hymnu na świecie.

Hymn to uroczysta pieśń. Hymn państwowy jest jednym z symboli narodowych, dlatego powinniśmy go szanować.

2. Posłuchajcie polskiego hymnu we właściwej postawie.

3. Otoczcie pętlą wyrazy określające charakter melodii hymnu naszego kraju.

uroczysty żartobliwy smutny skoczny radosny marszowy

Każde państwo ma swój hymn. Wykonuje się go lub słucha w postawie stojącej. W ten sposób oddaje się szacunek symbolom narodowym innych krajów.

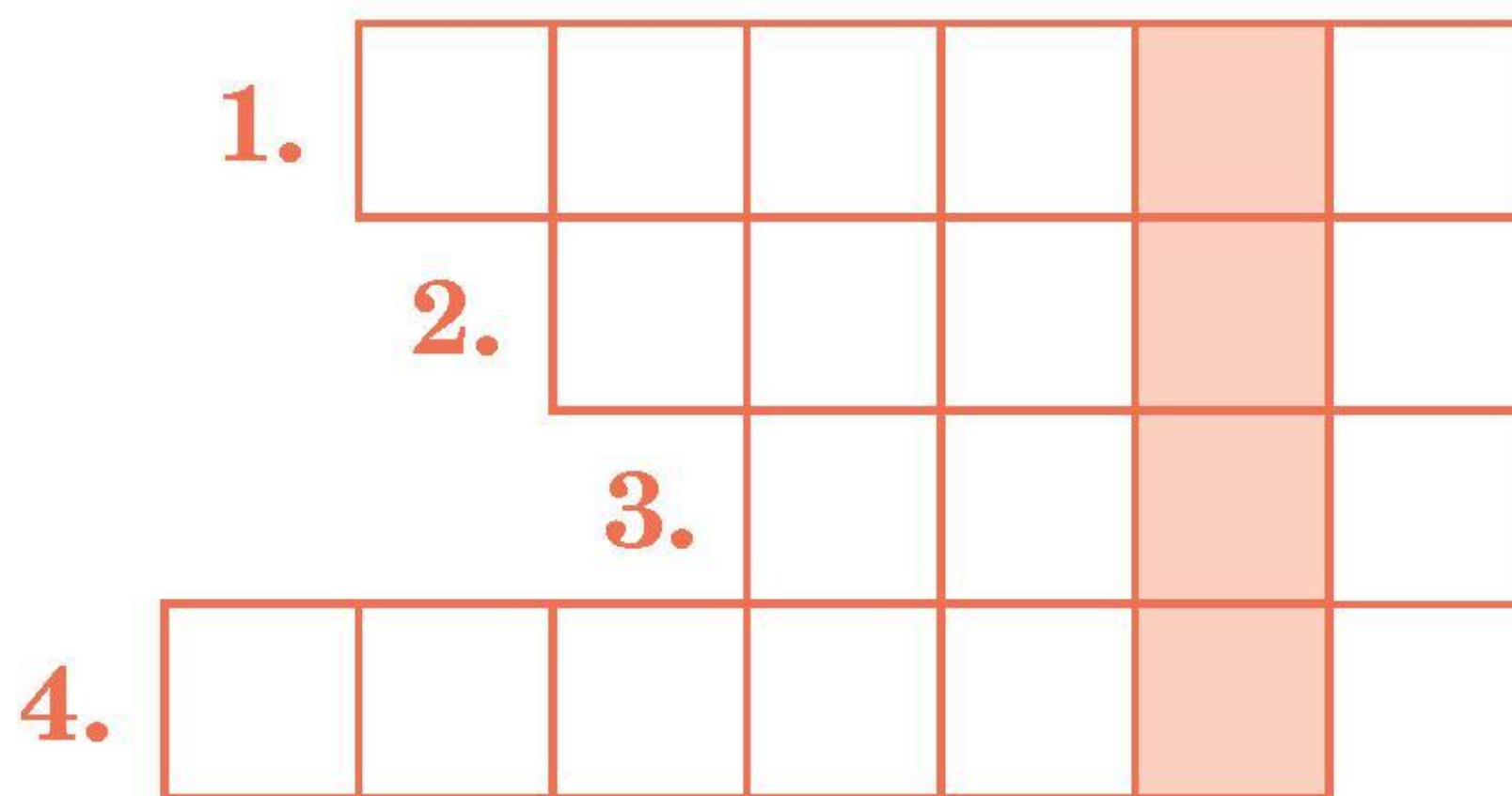
4. Rozwiążcie krzyżówkę.

1. Państwo, w którym powstał „Mazurek Dąbrowskiego”.

2. Za ich pomocą zapisujemy muzykę.

3. Osiem kolejnych dźwięków od c^1 do c^2 .

4. Część piosenki, która się powtarza.

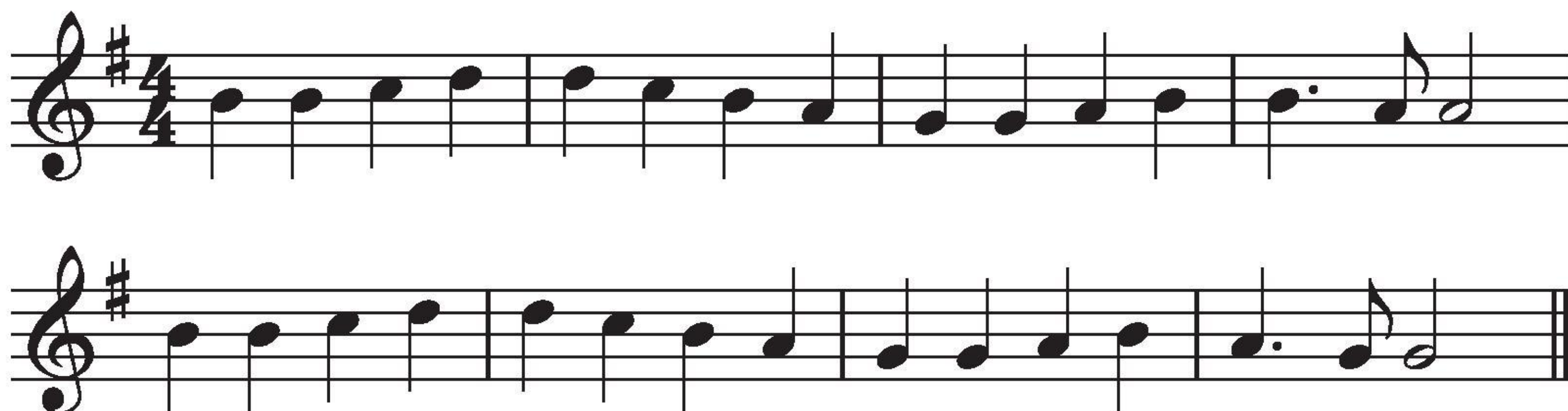

Kraje Unii Europejskiej mają wspólny hymn. Jest nim „Oda do radości”, którą skomponował 200 lat temu niemiecki kompozytor Ludwig van Beethoven [czytaj: *Ludwig wan Betowen*]. Hymn wykonuje się podczas obrad i uroczystości Unii.

5. Wysłuchajcie hymnu zjednoczonej Europy we właściwej postawie.

6. Zagrajcie na dzwonkach fragment hymnu zjednoczonej Europy. Ćwierćnutę z kropką w czwartym i ósmym takcie trzeba zagrać dłużej, jak ćwierćnutę i ósemkę razem.

7. Swoje hymny mają także szkoły, przedszkola, harcerze, żołnierze, a nawet kibice sportowi. Jeżeli wasza szkoła ma swój hymn, zaśpiewajcie go w postawie stojącej.

Nasza piosenka

muzyka: Jerzy Wasowski
słowa: Roman Pisarski

1. Gdy dy-ry-gent w na-szej szko-le rę - ką da - je znak,
u - sta - wia - my się w pół - ko - le i śpie-wa-my tak: Hej!
My - u - cznio - wie trze-ciej kla-sy - Hej! Hej! Hej! Nie u-mie-my śpie-wać ba-sem -
Hej! Hej! Hej! Lecz, gdy już się roz-śpie-wa-my - Hej! Hej! Hej! To się
trzę - sę mu - ry, bra-my - Hej! Hej! Hej! Hej! Hej!

1. Gdy dyrygent w naszej szkole
ręką daje znak,
ustawiamy się w półkole
i śpiewamy tak: Hej!

Ref. My – uczniowie trzeciej klasy –
Hej! Hej! Hej!
Nie umiemy śpiewać basem –
Hej! Hej! Hej!
Lecz, gdy już się rozśpiewamy –
Hej! Hej! Hej!
To się trzęsą mury, bramy –
Hej! Hej! Hej!

2. Kiedy słońce łśni wesoło,
gdy się śmieje świat,
to czy w szkole, czy za szkołą
każdy śpiewać rad: Hej!

Ref. My – uczniowie trzeciej klasy...

3. Na wycieczce, w polu, w lesie
echo naszych słów
wiatr swawolny wkoło niesie,
gdy śpiewamy znów: Hej!

Ref. My – uczniowie trzeciej klasy...

- 1.** Zaśpiewajcie piosenkę, stojąc, tak jak sugerują słowa pierwszej zwrotki.
Wybierzcie spośród siebie dyrygenta, który poprowadzi wasz chór.

- 2.** Zagrajcie akompaniament do piosenki na instrumentach perkusyjnych. Potem podzielcie się na dwie grupy: I grupa zaśpiewa zwrotki, stojąc w półkołu, i refren – maszerując, II grupa wykona akompaniament zgodnie z zapisem. Potem zamienicie się rolami.

- 3.** Rozwiążcie rebus i wpiszcie hasło – nazwę instrumentu. Wysłuchajcie utworu granego na tym instrumencie.

~~ucz~~

~~lat~~

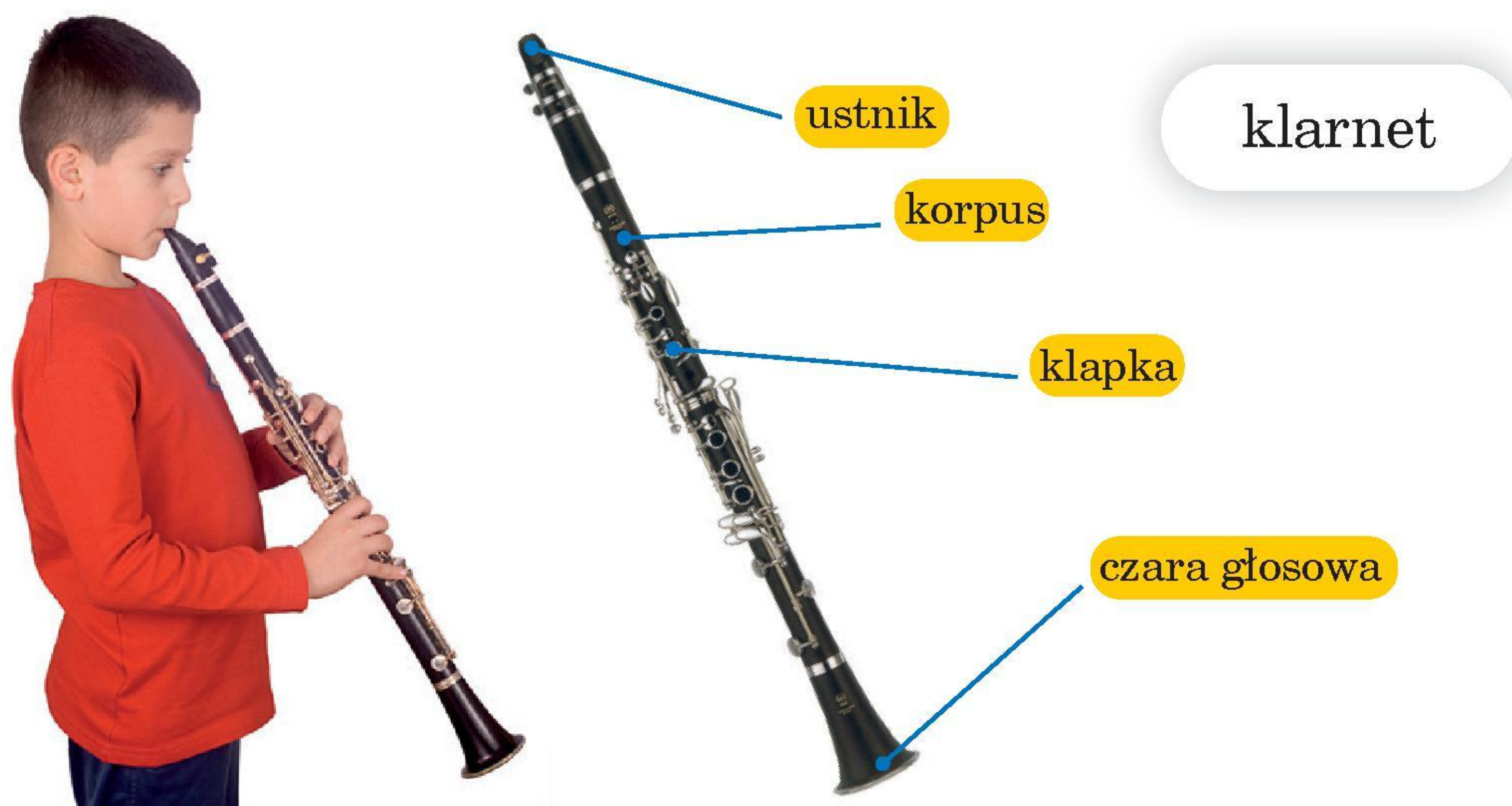
~~ka~~

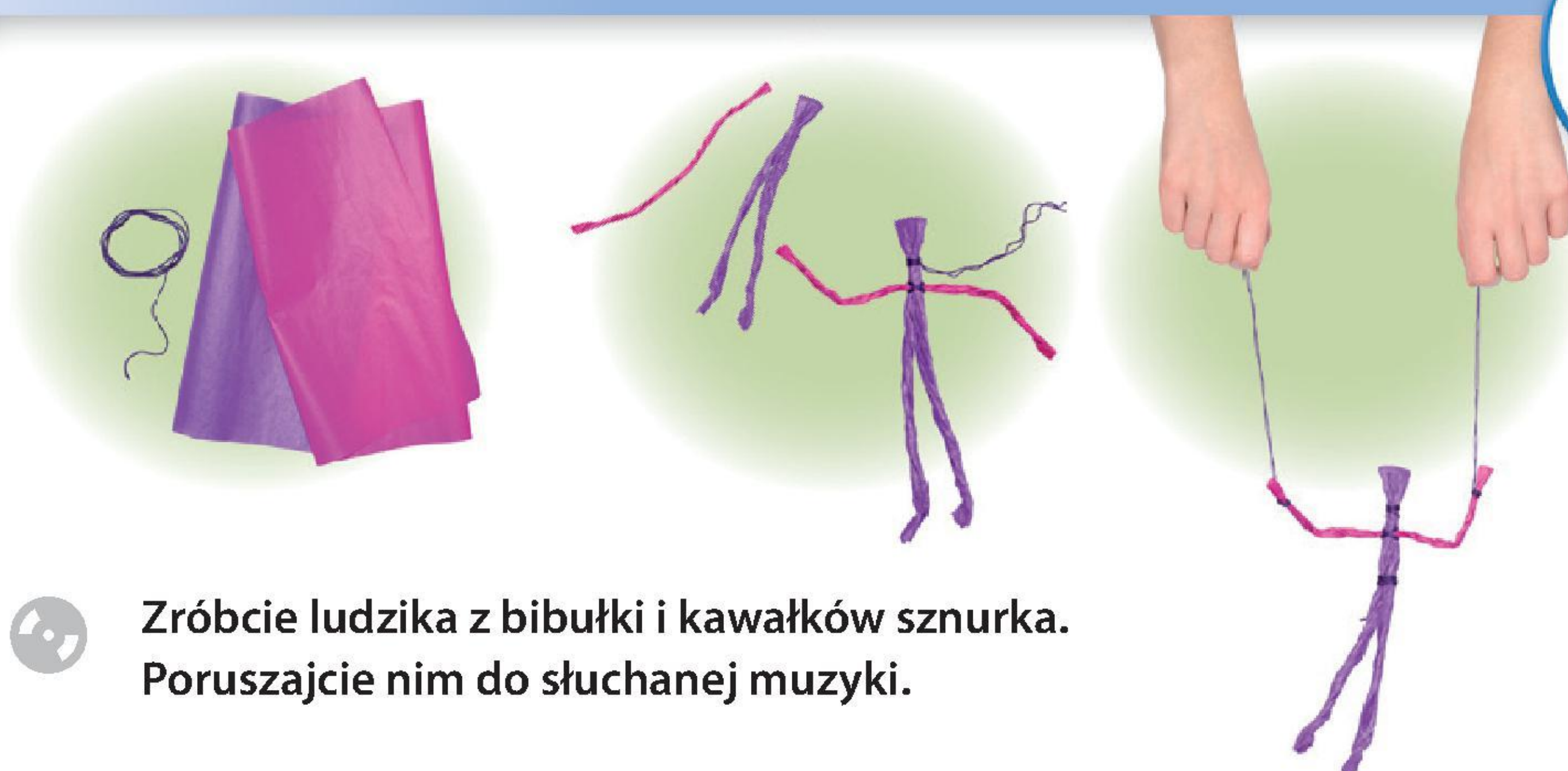
~~mo~~

~~a~~

Klarnet jest instrumentem dętym drewnianym. Gdy wdmuchuje się powietrze w ustnik i porusza klapkami, wydobywają się z niego różne dźwięki. Na klarnecie wykonuje się muzykę ludową, klasyczną i rozrywkową.

- **4.** Posłuchajcie dźwięków klarnetu i opowiedzcie o nich.

- Zróbcie ludzika z bibułki i kawałków sznurka. Poruszajcie nim do słuchanej muzyki.

muzyka
i zdrowie

Skarby jesieni

muzyka: Krzysztof Marzec
słowa: Andrzej Marek Grabowski

1. Wę-dro - wa-ła zło-ci-stym par - kiem kie-dy wrze-sień ma-lo-wał li -
- ście, nio-sła w ko-szu świe-że ka - szta - ny i wi - no-gron so - czy - ste ki -
- ście. Znaj-do - wa-ła w tra-wie żo-łą - dzie, w le-sie cie-mnym pa-chną-ce pra-wdzi-
- wki, cza-ro - wa-ła w sa-dzie o - wo - ce, py-szne gru-szki, ja-błu-szka i śli-
- wki. Je-sien-na pio-sen-ka w de-szczu sre-brnych kro-pel-kach, ma ko-ra-li sznur z ja-rzę-
bi - ny, je - sien-na pio-sen-ka, tań-czy ru - da su-kien-ka, tań-czą
sło-dkie w kol-czy-kach ma - li - ny. Je - sien-na pio-sen-ka, ko - lo -
ro-wa pa-nien-ka, za-sze - le-ści, za-łka naj - ci - szej, je-sien-na pio-sen-ka, pu-knie
ci - cho w o-kien-ka i me - lo - dią do snu u - ko - ły -
sze. 2. Dzie - ciom - ły - sze.

1. Wędrowała złocistym parkiem
kiedy wrzesień malował liście,
niosła w koszu świeże kasztany
i winogron soczyste kiście.
Znajdowała w trawie żołędzie,
w lesie ciemnym pachnące prawdziwki,
czarowała w sadzie owoce,
pyszne gruszki, jabłuszka i śliwki.

Ref. Jesienna piosenka w deszczu srebrnych kropelkach,
ma korali sznur z jarzębiny,
jesienna piosenka, tańczy ruda sukienka,
tańczą słodkie w kolczykach maliny.
Jesienna piosenka, kolorowa panienka,
zaszeleści, załka najciszej,
jesienna piosenka puknie cicho w okienka
i melodią do snu ukołysze.

2. Dzieciom plotła z wrzosów bukiety
fioletowe, pachnące miodem,
z chłodnym wiatrem gnała po polu,
aż zawisła tuż nad ogrodem.
A w humorze była wspaniałym
i wiedziała, że nic go nie zmieni,
bo czy może być coś miłszego,
od śpiewania o skarbach jesieni.

Ref. Jesienna piosenka...

- 1. Wsypcie owoce jarzębiny do plastikowej butelki i ją zakręćcie. Zaśpiewajcie piosenkę, potrząsając rytmicznie jarzębinową grzechotką.

2. Podzielcie się na trzy grupy. Na kartce z bloku rysunkowego każda grupa narysuje portret jesiennej piosenki według opisu zawartego w refrenie piosenki.

3. Przygotujcie kilka kasztanów, żołądzi i liści, patyk, sznurek lub kolorowe nitki różnej długości oraz wykałaczki. Wykonajcie instrument – muzyczne kolczyki jesiennej piosenki, według instrukcji.

W kasztany i w żołądzie wbijcie głęboko wykałaczki. Do ich wystających części i do ogonków liści przywiążcie nitki. Drugie końce nitek przywiążcie do patyka.

4. Zaśpiewajcie refren piosenki „Skarby jesieni” i zagrajcie do niego wymyślony akompaniament na własnym instrumencie.

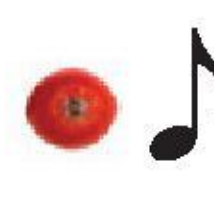
5. Każdemu owocowi jesieni odpowiada określona nuta: jarzębinie – , żołądziowi – , a kasztanowi – . Wklejcie pod nimi odpowiednie nuty z wyklejanki. Odczytajcie rytm sylabami rytmicznymi, a następnie go wyklaszczcie.

 – kasztan

 – żołądź

 – jarzębina

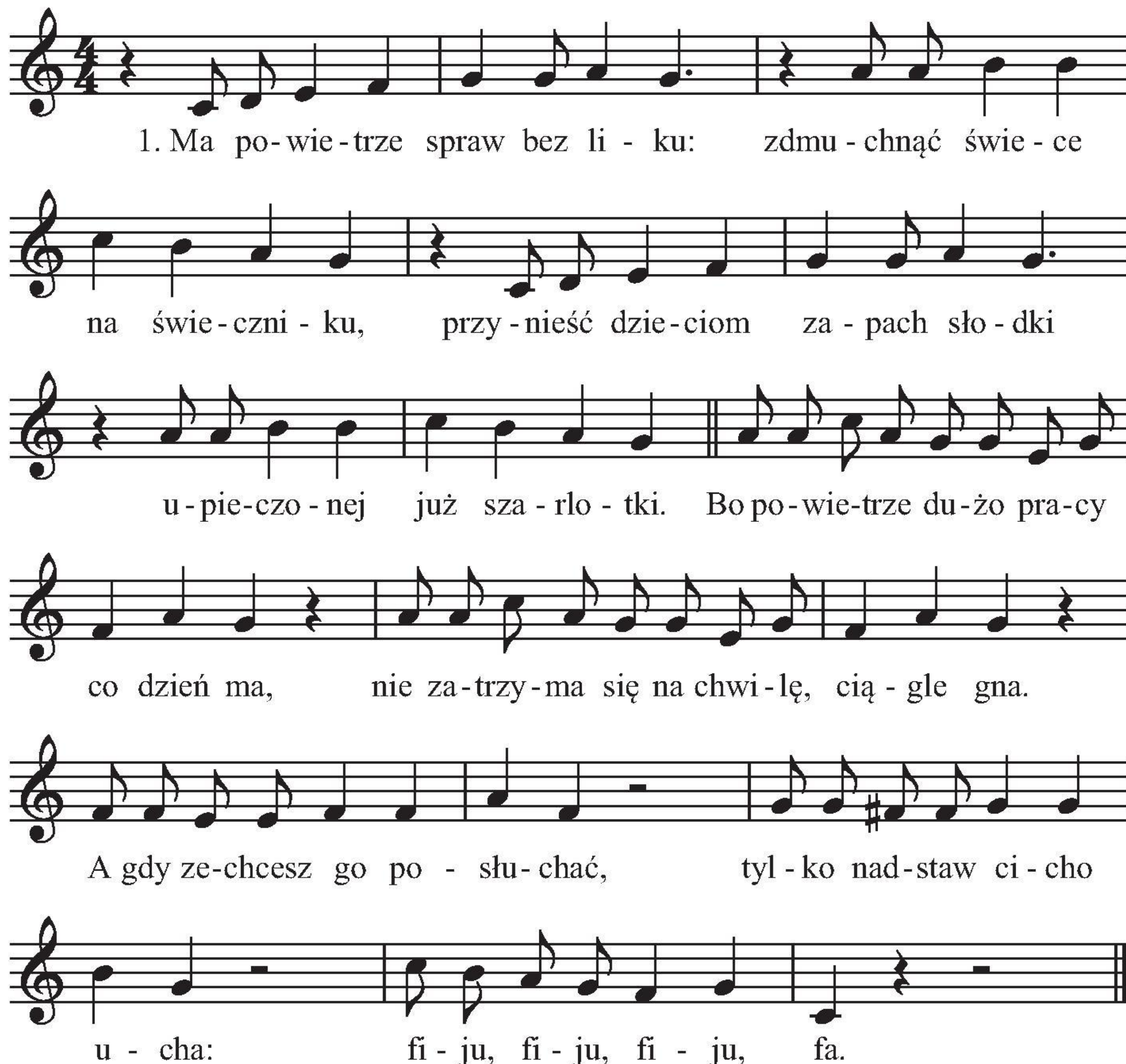
muzyka
i zdrowie

Podzielcie się na dwie grupy. I grupa będzie jesienią, a II – echem, które ją naśladuje, powtarzając to samo, ale ciszej. Instrukcję do zabawy poda wam nauczyciel.

Co robi powietrze

muzyka: Elżbieta Jancewicz
słowa: Agata Karpińska

1. Ma po-wie-trze spraw bez li - ku: zdmu - chnąć świe - ce
na świe - czni - ku, przy - nieść dzie - ciom za - pach sło - dki
u - pie - czo - nej już sza - rło - tki. Bo po-wie-trze du - żo pra - cy
co dzień ma, nie za - trzy - ma się na chwi - lę, cią - gle gna.
A gdy ze - chcesz go po - słu - chać, tyl - ko nad - staw ci - cho
u - cha: fi - ju, fi - ju, fi - ju, fa.

1. Ma powietrze spraw bez liku:
zdmuchnąć świece na świeczniku,
przynieść dzieciom zapach słodki
upieczonej już szarlotki.

Ref. Bo powietrze dużo pracy co dzień ma,
nie zatrzyma się na chwilę, ciągle gna.
A gdy zechcesz go posłuchać,
tylko nadstaw cicho ucha:
fiju, fiju, fiju, fa.

2. Musi przenieść echo w lesie,
stracić liście z drzew, gdy jesień
i dmuchawce posiać w trawie,
unieść w górę mój latawiec.

Ref. Bo powietrze...

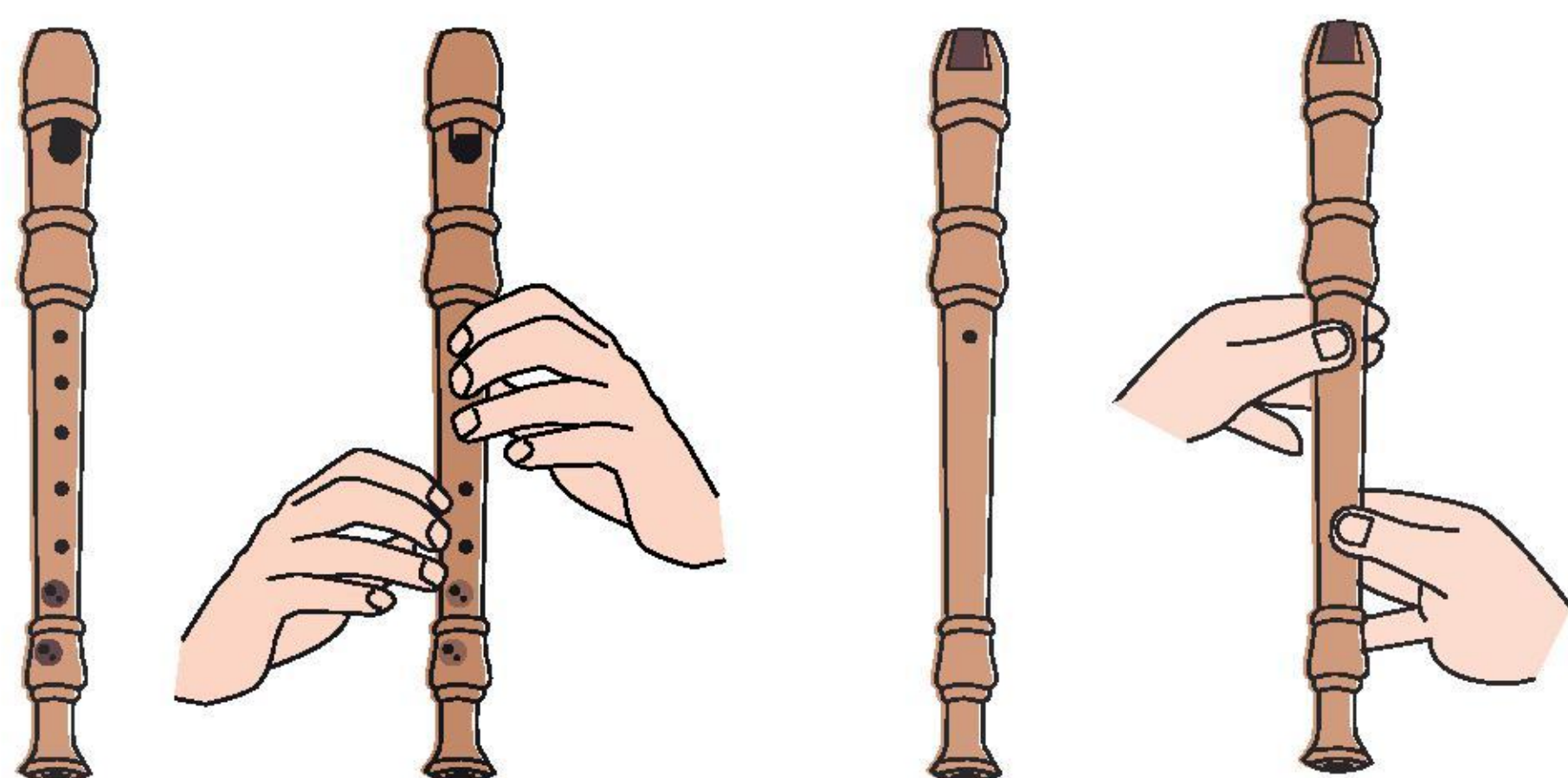
3. Umie koło napompować,
samolotem poszybować,
zerwać czapkę z głowy zgrabnie
i na flecie zagrać ładnie.

Ref. Bo powietrze...

 1. Zaśpiewajcie piosenkę. Na słowach: „fiju, fiju, fiju, fa” naśladujcie grę na flecie.

2. Przyjrzyjcie się ilustracji przedstawiającej flet podłużny i przypomnijcie sobie wiadomości z poprzedniej klasy o rodzinie fletów.

Flet podłużny ma w przedniej ścianie siedem otworów (trzy górne dla lewej ręki i cztery dolne dla prawej), a w tylnej ścianie tylko jeden otwór.

3. Obejrzyjcie ilustracje. Wskażcie tę, która przedstawia prawidłowy sposób trzymania fletu, i pokażcie to na swoich instrumentach.

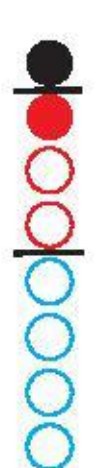

4. Poćwiczcie grę na flecie bez przykrywania otworów. Pamiętajcie, żeby podczas grania bezdźwięcznie wymawiać sylabę **tu**.

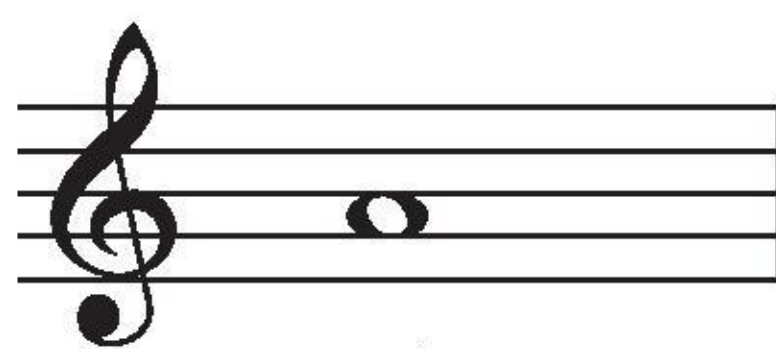
-
- The first staff of music is in 4/4 time. It contains the following notes: a quarter note (C), a quarter note (D), an eighth note (E), an eighth note (F), a quarter note (G), a quarter note (A), a quarter note (B), and a quarter note (C). The staff ends with a double bar line.

-
- A musical staff with a treble clef. A single whole note is placed on the middle line of the staff, which represents the pitch of middle C.

h¹

A cartoon illustration of a person's hands playing a vertical flute. The flute is brown with several finger holes and a mouthpiece at the top. The person's hands are positioned to play the instrument.

$$a^1$$

A cartoon illustration of a person's hands playing a vertical flute. The flute is brown with several finger holes and a mouthpiece at the top. The person's hands are positioned to play the instrument.

- [illegible]

muzyka i zdrowie

Owieczki Kasi

popularna melodia angielska
słowa: Anna Markowa

1. Ka-sia ma o - wie-czki dwie, ma-łe dwie, bia-łe dwie.

Pa-są się przez ca-łe dnie. Ka-sia ko-cha je.

1. Kasia ma owieczki dwie, małe dwie, białe dwie.
Pasą się przez całe dnie. Kasia kocha je.
2. Drogie jej i miłe są, miłe są, miłe są.
One też kochają ją, bardzo lubią ją.
3. Zieleń łąk, gdy przyjdzie maj, jasny maj, piękny maj,
to jest raj, prawdziwy raj, dla owieczek raj.
4. Zimą znów w stajence dom, czysty dom, ciepły kąt.
Nigdzie więc nie pójda stąd, nie uciekną stąd.
5. Owca też swój rozum ma, rozum ma, rozum ma.
Czuje więc, kto o nią dba, kto naprawdę dba.

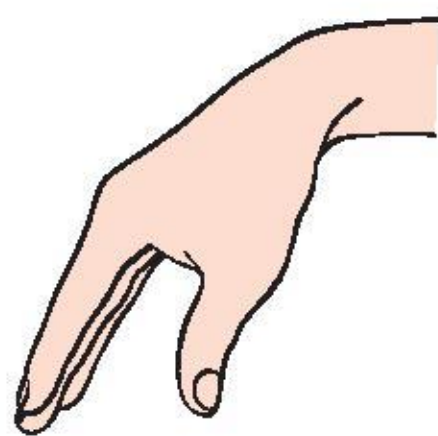
- 1. Zaśpiewajcie piosenkę z układem ruchowym. Stańcie parami w kręgu i weźcie się za ręce.
Kasia ma owieczki dwie, małe dwie, białe dwie – *maszerujcie po okręgu*.
Pasą się przez całe dnie – *obracajcie się w kółkach*.
Kasia kocha je – *puśćcie ręce; dzieci stojące w wewnętrznym kręgu rytmicznie klaszczą, a dzieci z kręgu zewnętrznego maszerują do następnego partnera po prawej stronie*.

W taki sam sposób zatańczcie, śpiewając kolejne zwrotki.

- **2.** Zaśpiewajcie melodię piosenki solmizacją i pokazujcie dźwięki gestami.

si

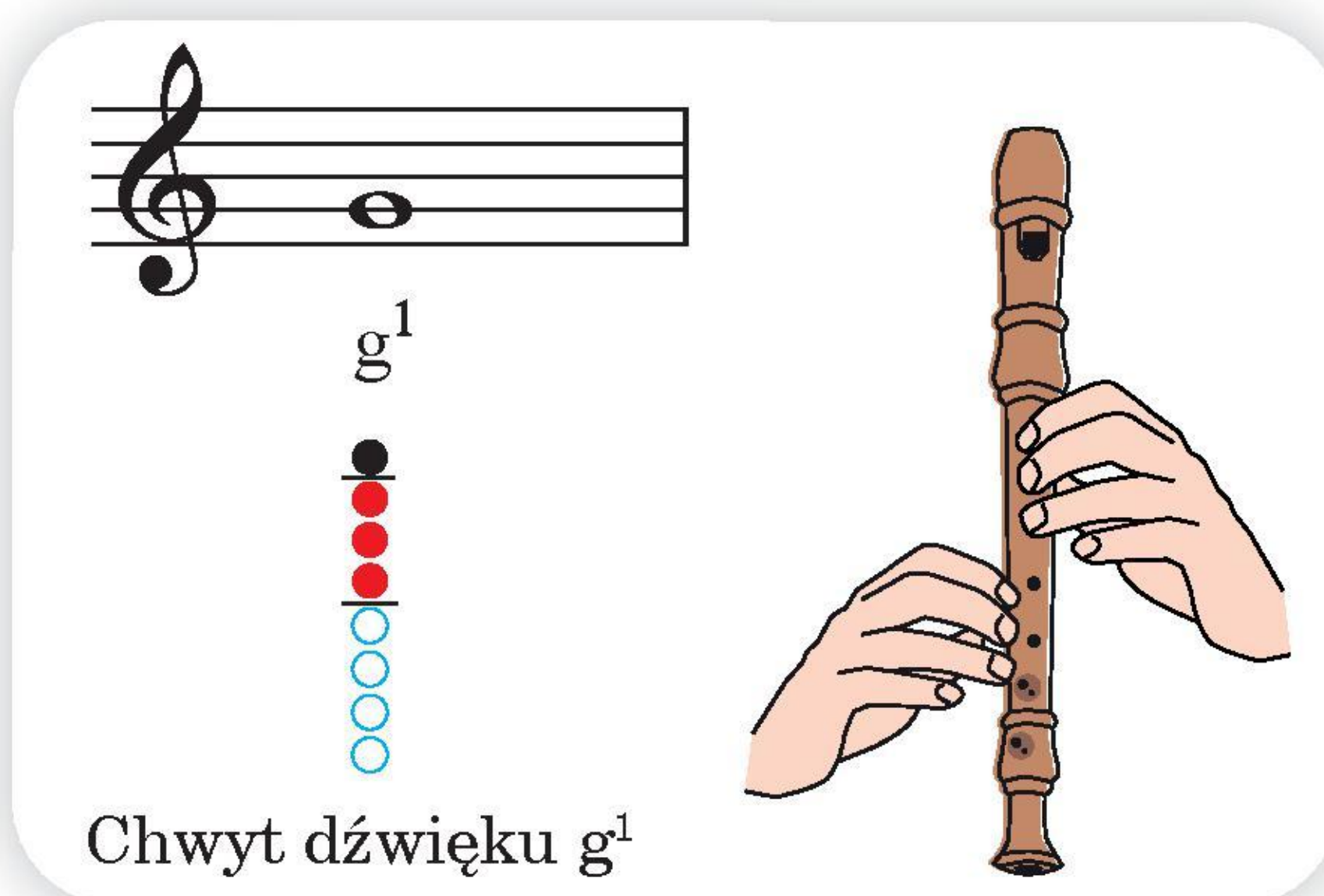

la

sol

- 3.** Zagrajcie na fletach dźwięk g¹. Powtórzcie go kilkakrotnie.

Chwyt dźwięku g¹

- 4.** Poćwiczcie granie poznanych dźwięków.

- **5.** Zagrajcie na fletach melodię piosenki „Owieczki Kasi”.

Pogimnastykujcie język i wyrecytujcie kilka razy podane rytmy, za każdym razem coraz szybciej.

1. **trrrr tu tu tu**

2. **ti ri ti ri ta ti ta**

3. **da ga da ga da ga da ga di gi di gi dam**

muzyka
i zdrowie

Jesienna poleczka

muzyka i słowa:
Danuta i Karol Jagiełło

1. Spo - tka-ły się li - ste-czki pod drze-wem na po - la-nie, po -
da - ły so - bie rą - czki na mi - łe po - wi - ta - nie. Wtem
pso-tny wie-trzyk po-wiał i wszy-stkie z nim li - ste-czki wi -
ru-ją już we - so-ło w rytm je-sien-nej po - le - czki.
Ho - psa hej, tra la la, wiatr je-sien - ną po - lkę gra.
Ho - psa hej, tra la la, wiatr je-sien - ną po - lkę gra.

1. Spotkały się listeczki
pod drzewem na polanie,
podały sobie rączki
na miłe powitanie.
Wtem psotny wietrzyk powiał
i wszystkie z nim listeczki
wirują już wesoło
w rytm jesiennej poleczki.

Ref. Hopsa hej, tra la la,
wiatr jesienną polkę gra. } **bis**

2. Listeczki się zmęczyły,
przysiadły na polanie,
wiatr także chciał odpocząć
więc przerwał swe dmuchanie.
Lecz długo nie próżnował
i wszystkie z nim listeczki
wirują już wesoło
w rytm jesiennej poleczki.

Ref. Hopsa hej, tra la la...

 1. Zaśpiewajcie piosenkę. Śpiewając refren, zatańczcie polkę.

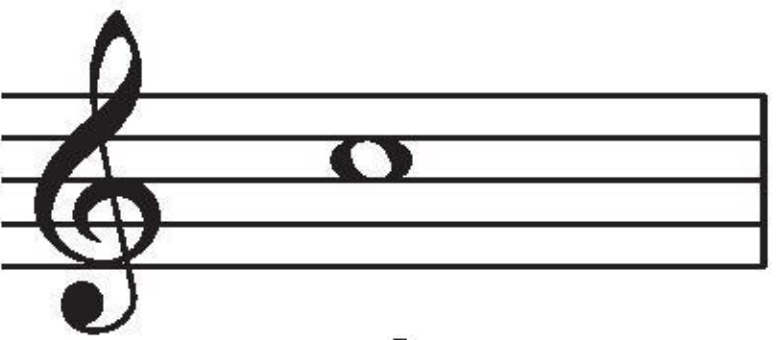
2. Podzielcie się na trzy grupy i wykonajcie utwór „Jesienny las”: najpierw za pomocą gestodźwięków, a następnie z użyciem gazety według zapisu nad nutami.

Jesienny las

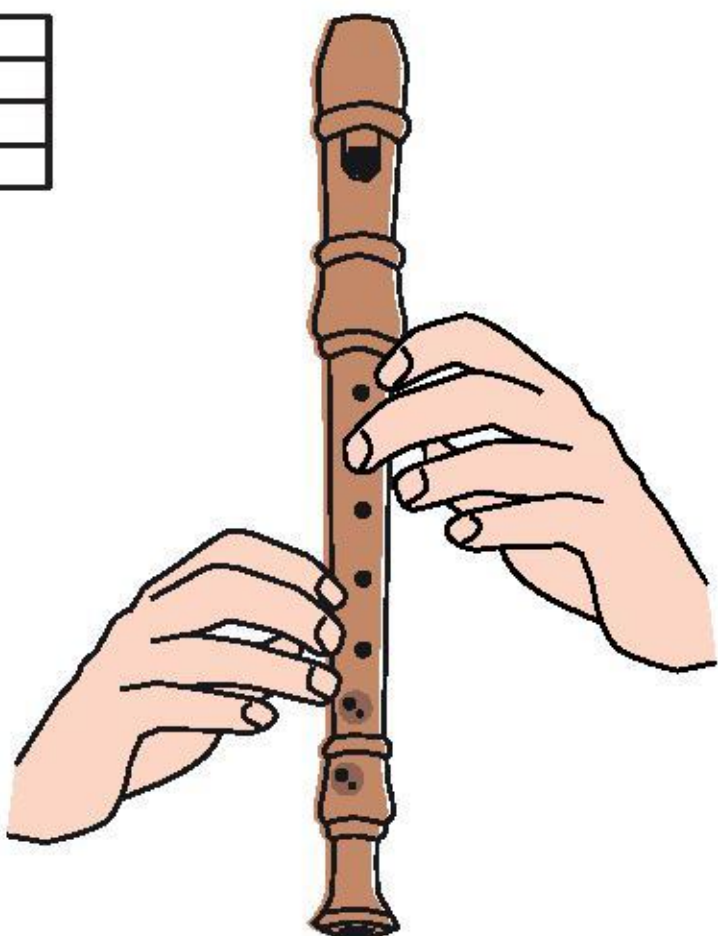
	I	machanie rozłożoną gazetą	
	II	darcie gazety	
	III	szeleszczenie gazetą	

3. Podzielcie się na dwie grupy. I – zaśpiewa piosenkę „Jesienna poleczka”, II – będzie akompaniować na instrumentach perkusyjnych według zapisu w ćwiczeniu 2.

4. Zagrajcie na fletach dźwięk c². Powtórzcie go kilkakrotnie.

c²

Chwyt dźwięku c²

5. Zaśpiewajcie, a następnie zagrajcie na fletach melodię „Siała baba mak”.

Sia - ła ba - ba mak, nie wie-dzia - ła jak.

A dziad wie-dział, nie po-wie-dział, a to by - ło tak.

Wyobraźcie sobie, że jesteście w lesie. Naśladujcie ruchem spacer, zbieranie kolorowych liści i układanie z nich bukietów.

muzyka
i zdrowie

W deszczowym rytmie

muzyka: Marian Sawa
słowa: Elżbieta Szeptyńska

1. Choć za o - knem ta - ka plu - cha, choć u - le - wny pa - da
deszcz, kie - dy pa - da, lu - bię słu - chać i ty ze mną spró - buj
też. Słu - chać de - szczo - wej mu - zy - ki na de - szczo - we skrzy - pce i
smy - ki, słu - chać, jak ro - sną ka - łu - że, te
ma - łe i te du - że, o wła - śnie tak: kap,
kap, o wła - śnie tak: kap, kap.

1. Choć za oknem taka plucha,
choć ulewny pada deszcz,
kiedy pada, lubię słuchać
i ty ze mną spróbuj też.

Ref. Słuchać deszczowej muzyki
na deszczowe skrzypce i smyki,
słuchać, jak rosną kałuże,
te małe i te duże,
o właśnie tak: kap, kap,
o właśnie tak: kap, kap.

2. Ciągłe kapie woda z góry
jak to robi, nie wiem sam.
Skąd tę wodę biorą chmury,
czy tam w niebie mają kran?

Ref. Słuchać deszczowej...

3. Aura ma swoje wybryki,
deszcz uparcie szyby tnie.
Więcej wody czy muzyki?
Czy to ktoś naprawdę wie?

Ref. Słuchać deszczowej...

- **1.** Zaśpiewajcie piosenkę. Podczas wykonywania zwrotek uderzajcie palcami o ławkę, a w czasie refrenu naśladowujcie grę na poznanych instrumentach smyczkowych.
- **2.** Posłuchajcie dźwięków altówki i wiolonczeli. Przyjrzyjcie się fotografiom i powiedzcie, który instrument wykonuje dźwięki wyższe, a który niższe. Wpiszcie nazwy instrumentów, które już poznaliście.

wiolonczela

altówka

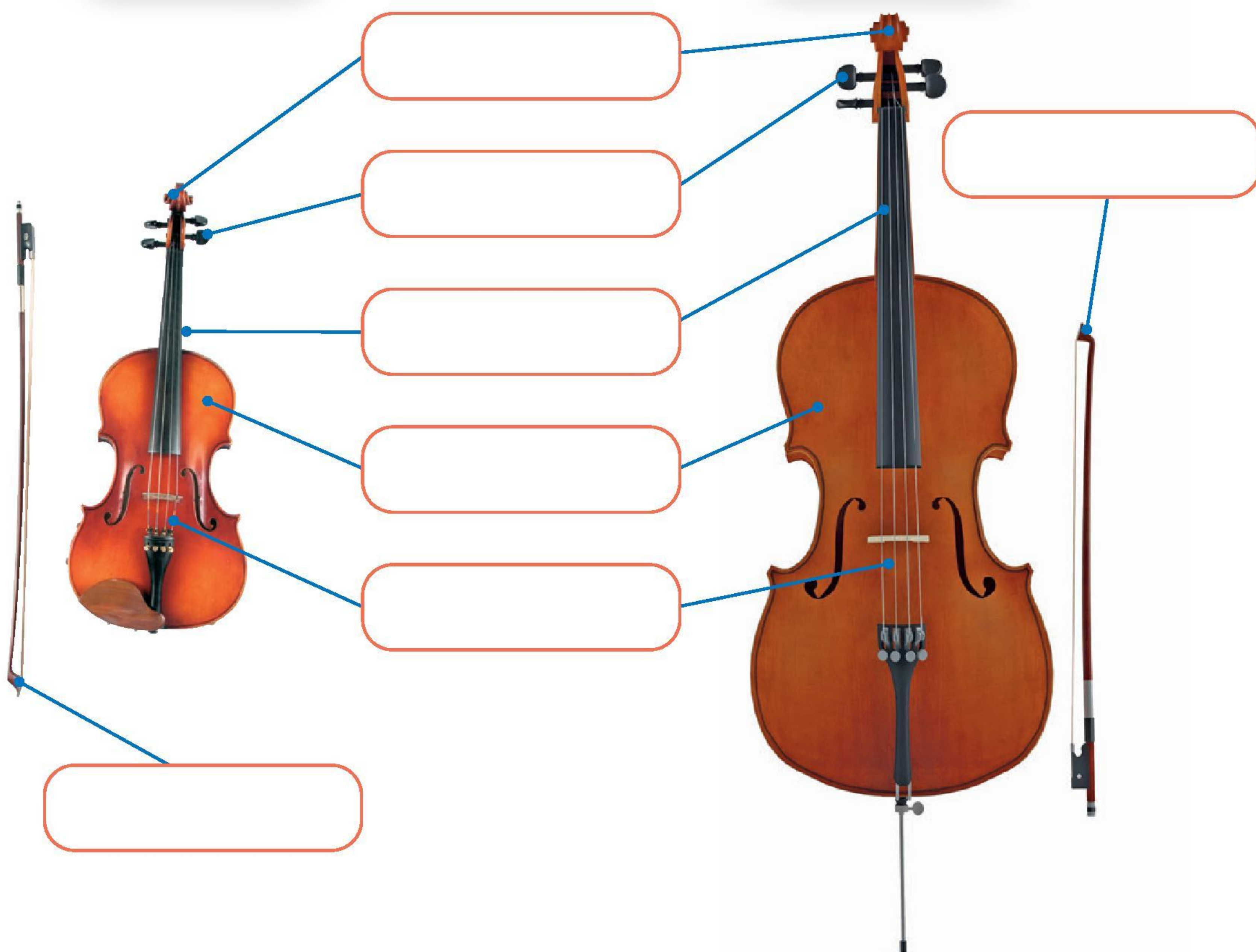
Altówka i wiolonczela należą do instrumentów smyczkowych. Altówkę trzyma się tak jak skrzypce, a wiolonczelę podobnie jak kontrabas.

3. Uzupełnijcie opis budowy altówki i wiolonczeli wyrazami z ramki.

korpus smyczek gryf kołki ślimak struny

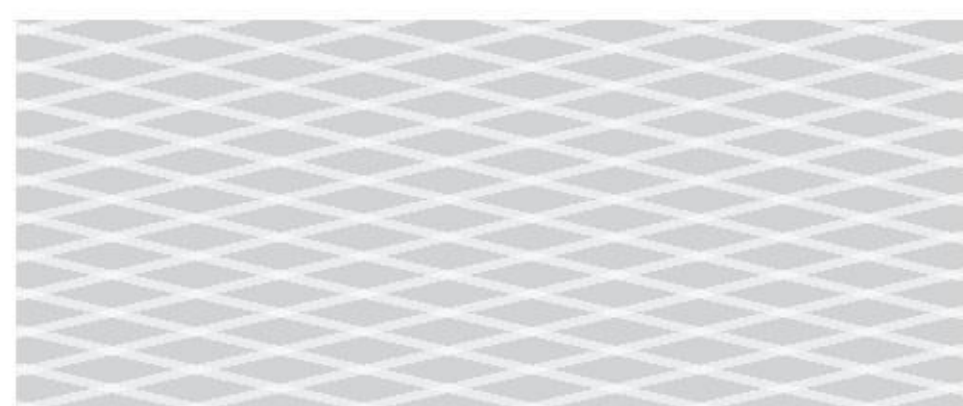
altówka

wiolonczela

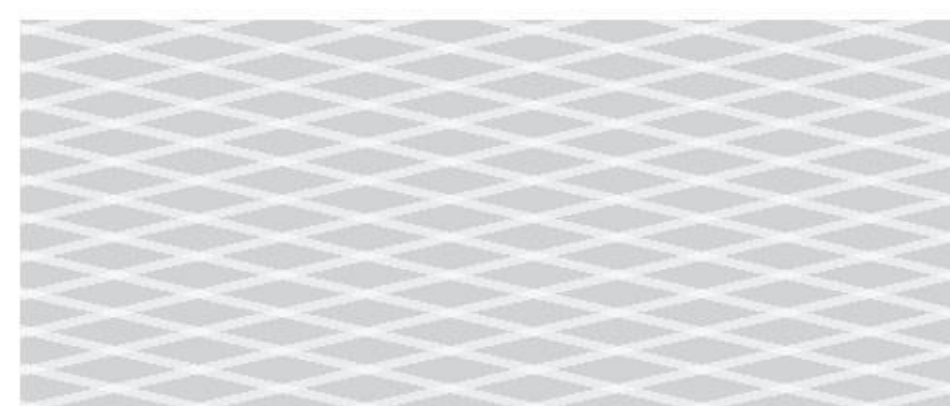

4. Posłuchajcie piosenki „W deszczowym rytmie”. Powiedzcie, który instrument zagrał melodię zwrotki, a który – refrenu. Wklejcie nazwy instrumentów z wyklejanki w odpowiednie miejsca.

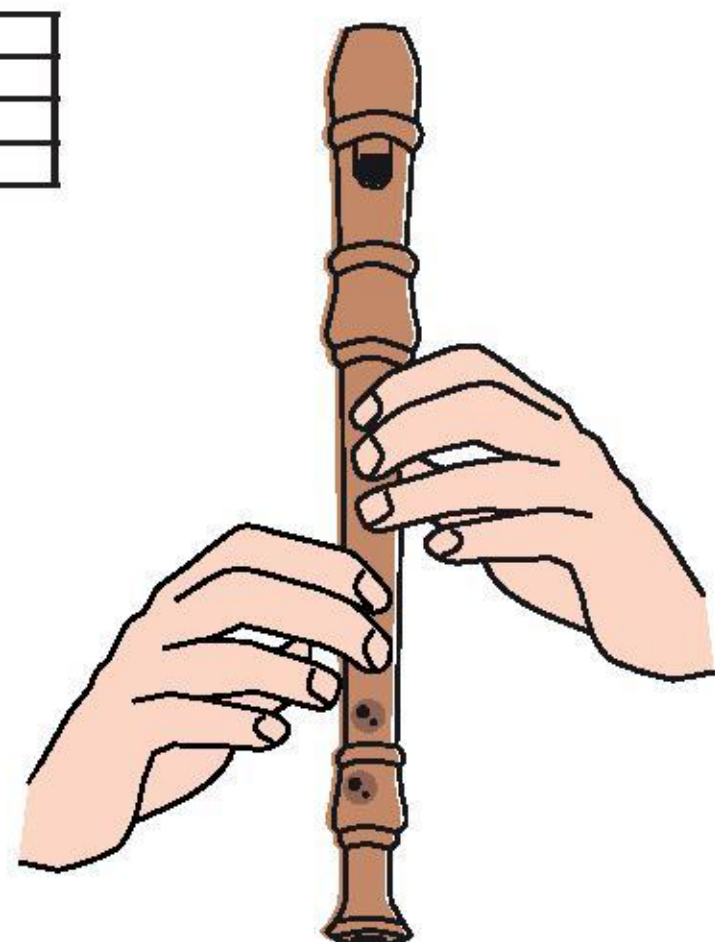
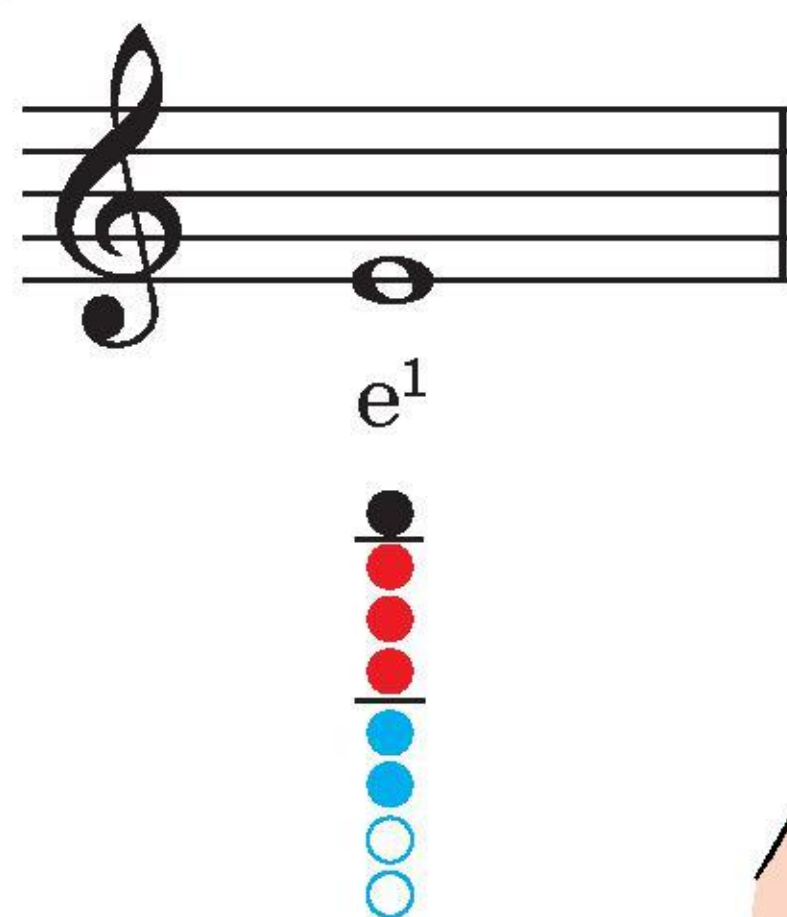
zwrotka

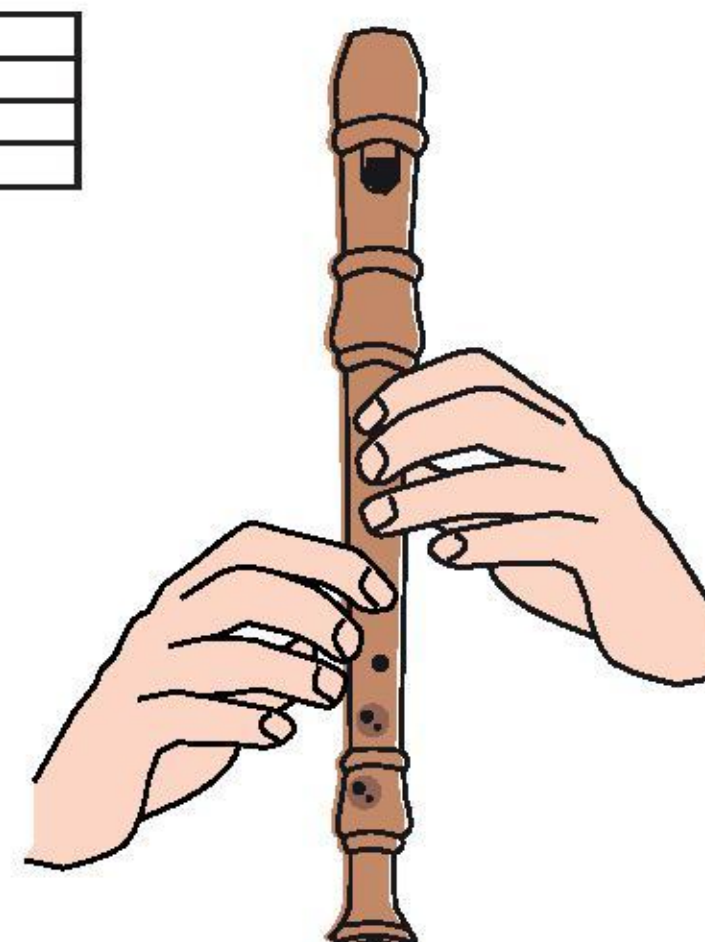
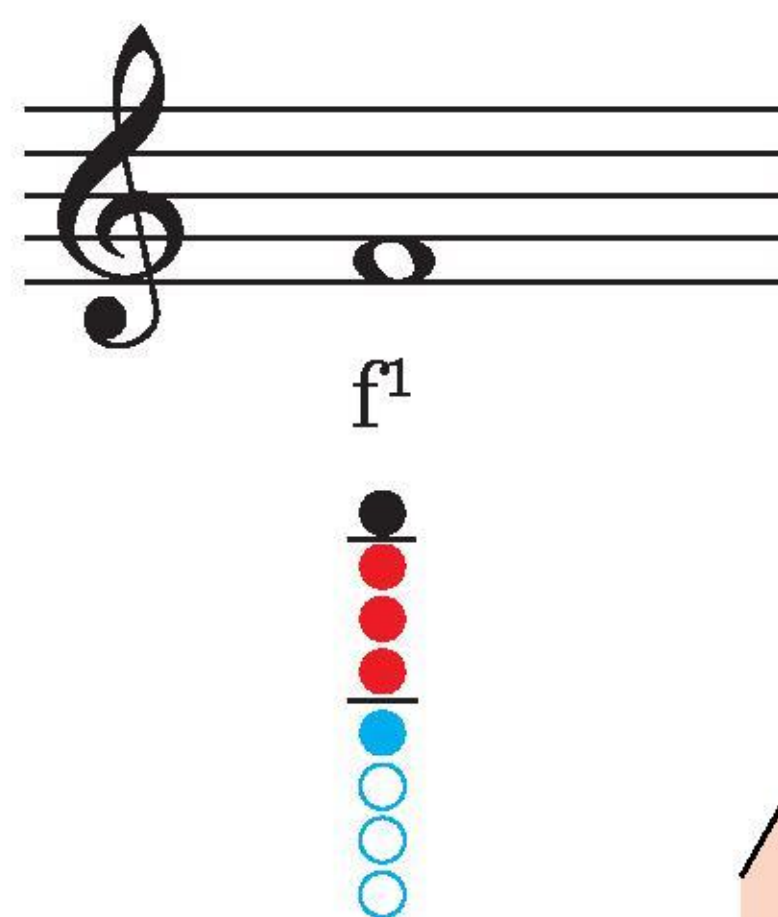
refren

5. Zagrajcie na fletach dźwięki e^1 i f^1 . Powtórzcie je kilkakrotnie.

Chwyt dźwięku e^1

Chwyt dźwięku f^1

6. Zaśpiewajcie piosenkę „Groszek”, a następnie zagrajcie na fletach melodię zwrotki.

 Uformujcie z gazety łabędzia. Podczas słuchania muzyki pokażcie, jak porusza się po jeziorze.

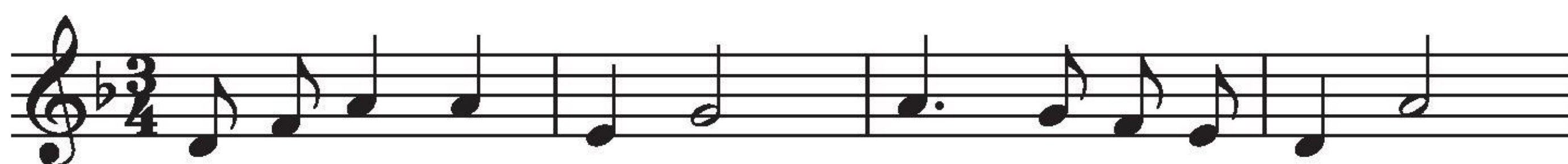

muzyka
i zdrowie

Czerwone jabłuszko

melodia ludowa

1. Czer - wo - ne ja - błu - szko prze - kro - jo - ne na krzyż.

Cze - mu ty, dzie - wczy - no, krzy - wo na mnie pa - trzysz?

Gę - si za wo - dą, ka - czki za wo - dą, u - cie - kaj, dzie - wczy - no,

bo cię po - bo - dą. Ja ci bu - zi dam, ty mi bu - zi dasz,

ja cię nie wy - dam, ty mnie nie wy - dasz.

1. Czerwone jabłuszko przekrojone na krzyż.

Czemu ty, dziewczyno, krzywo na mnie patrzysz?

Ref. Gęsi za wodą, kaczki za wodą,
uciekaj, dziewczyno, bo cię poboda.
Ja ci buzi dam, ty mi buzi dasz,
ja cię nie wydam, ty mnie nie wydasz.

2. Czerwone jabłuszko po ziemi się toczy.

Tę dziewczynę kocham, co ma siwe oczy.

Ref. Gęsi za wodą, kaczki za wodą...

1. Dobierzcie się w pary. Stańcie w lekkim rozkroku. Zaśpiewajcie piosenkę. Podczas zwrotek kołyszcie się rytmicznie na boki, a w czasie refrenu podajcie sobie ręce i obracajcie się w kółko.

2. Stańcie w kręgu. Jedna osoba trzyma nadmuchany balon. Nauczyciel gra na bębnie i liczy do trzech. Na „raz” osoba trzymająca balon przekazuje go koledze lub koleżance z prawej strony.

3. Odczytajcie rytm na 3 za pomocą sylab rytmicznych. Następnie wyklaszczcie go, pamiętając o akcencie.

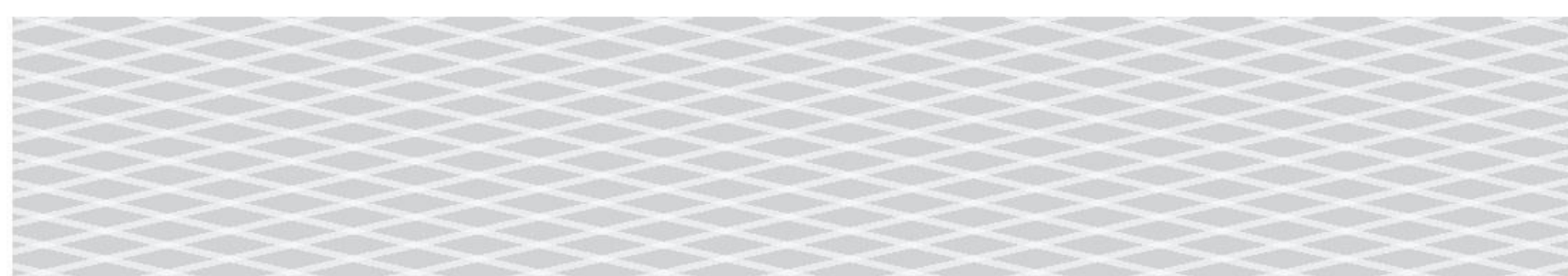

W takcie na 3 znajdują się trzy ćwierćnuty.

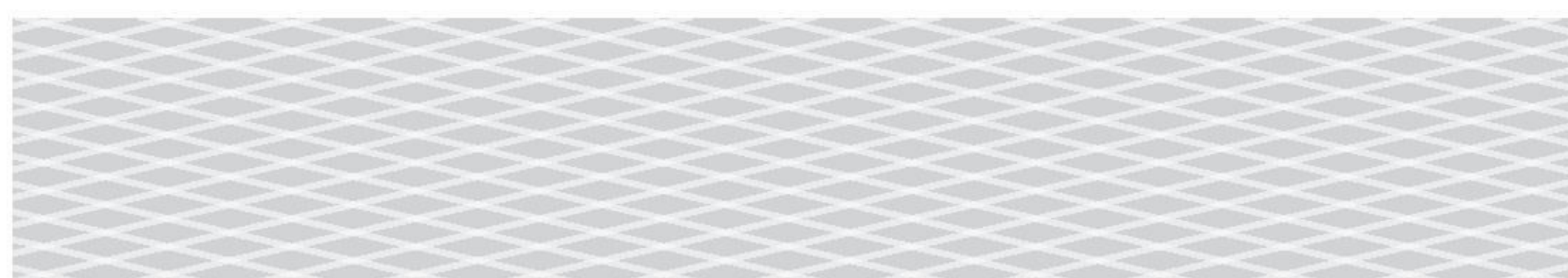

4. Wklejcie pod sylabami rytmicznymi odpowiednie nuty z wyklejanki. Odczytajcie powstały rytm, a potem wykonajcie go na drewniakach lub na pudełkach akustycznych.

ta ta ta | ti ti ta ta |

ta ti ti ti ti | ta ta - a ||

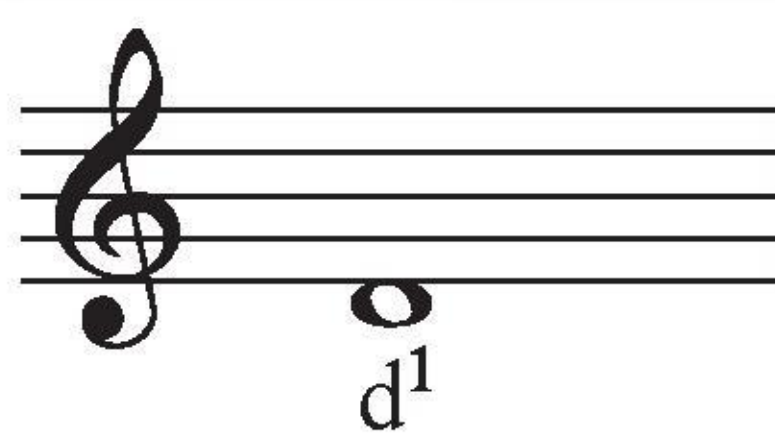

5. Opowiedzcie o nastroju piosenki „Czerwone jabłuszko”. Dokończcie zdanie.

Piosenka „Czerwone jabłuszko” jest

Kujawiak to polski taniec ludowy wykonywany w wolnym tempie. Liczy się go na 3. Melodie kujawiaków są smutne.

6. Zagrajcie na fletach dźwięk d¹.
Powtórzcie go kilkakrotnie.

Chwyt dźwięku d¹

7. Zagrajcie na fletach melodię zwrotki piosenki „Czerwone jabłuszko”.

Zatańczcie kujawiaka według instrukcji nauczyciela.

muzyka
i zdrowie

rys. 1

rys. 2

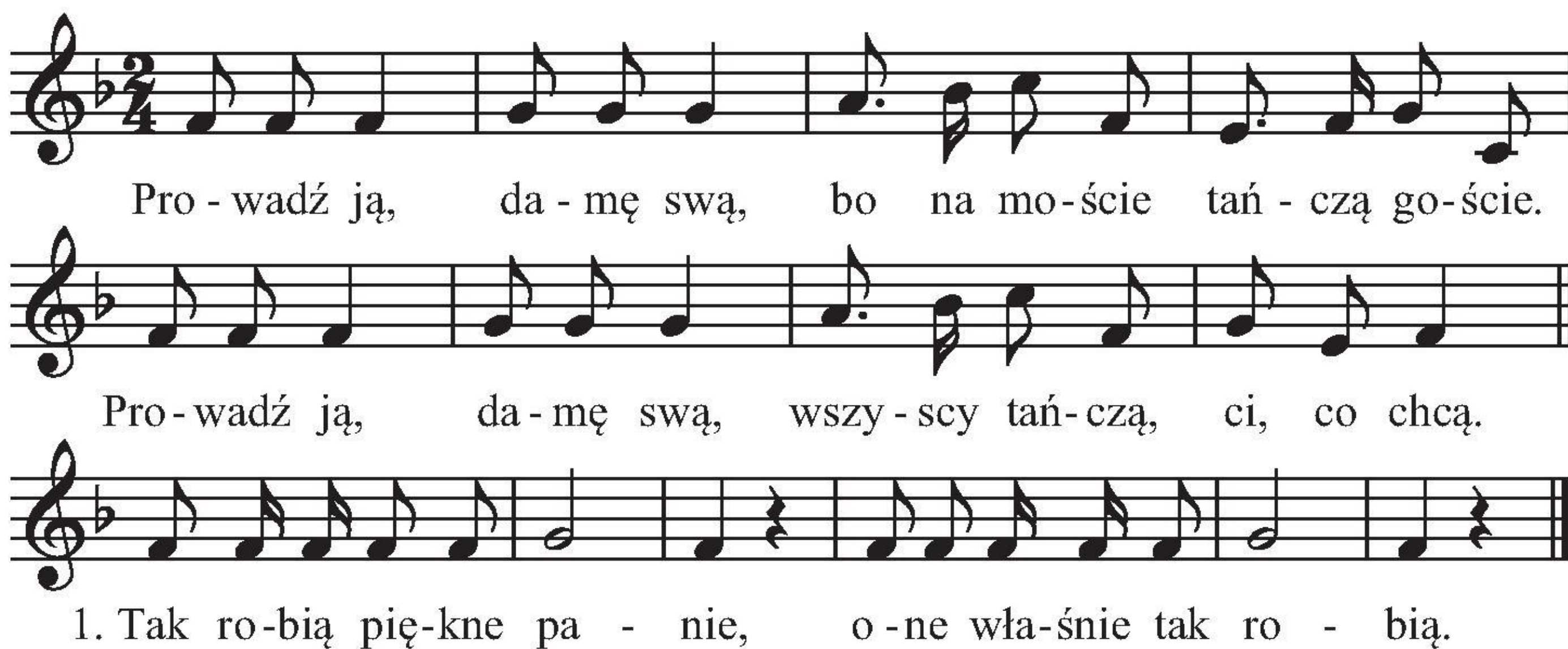
rys. 3

rys. 4

Na moście w Awinionie

popularna piosenka francuska
słowa polskie: Katarzyna Zachwatowicz

Pro - wadź ją, da - mę swą, bo na mo-ście tań - czą go-ście.

Pro - wadź ją, da - mę swą, wszy - scy tań - czą, ci, co chcą.

1. Tak ro-bią pię-kne pa - nie, o - ne wła-śnie tak ro - bią.

Ref. Prowadź ją, damę swą, bo na moście tańczą goście.

Prowadź ją, damę swą, wszyscy tańczą, ci, co chcą.

1. Tak robią piękne panie, one właśnie tak robią. *(dygają)*

Ref. Prowadź ją, damę swą, bo na moście tańczą goście...

2. Tak robią piękni panowie, oni właśnie tak robią. *(podkręcają wąsa)*

Ref. Prowadź ją, damę swą, bo na moście tańczą goście...

3. A tak robią szewcy, oni właśnie tak robią. *(uderzają młotkiem)*

Ref. Prowadź ją, damę swą, bo na moście tańczą goście...

4. A tak robią księża, oni właśnie tak robią. *(składają dłonie)*

Ref. Prowadź ją, damę swą, bo na moście tańczą goście...

5. Tak robią wojskowi, oni właśnie tak robią. *(salutują)*

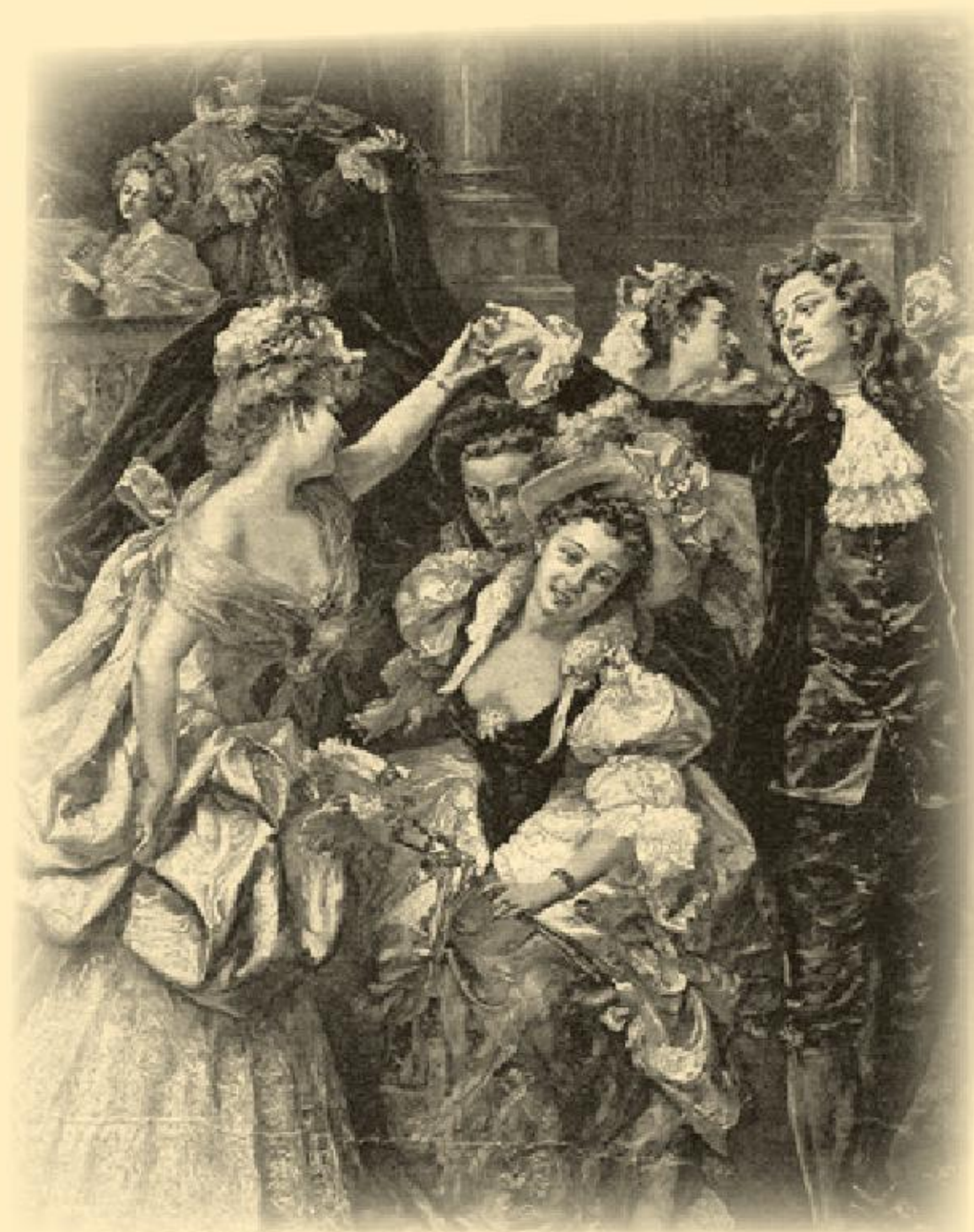
Ref. Prowadź ją, damę swą, bo na moście tańczą goście...

6. A tak robią urwisy, oni właśnie tak robią. *(grają na nosie)*

- 1. Stańcie w parach w kręgu. Zaśpiewajcie piosenkę i zatańczcie: podczas refrenu wykonajcie osiem kroków w przód, potem obrót w parach – cztery kroki w jedną i cztery w drugą stronę, w trakcie śpiewania zwrotek wykonujcie ruchy zgodnie ze wskazówkami, które zapisano w nawiasach.

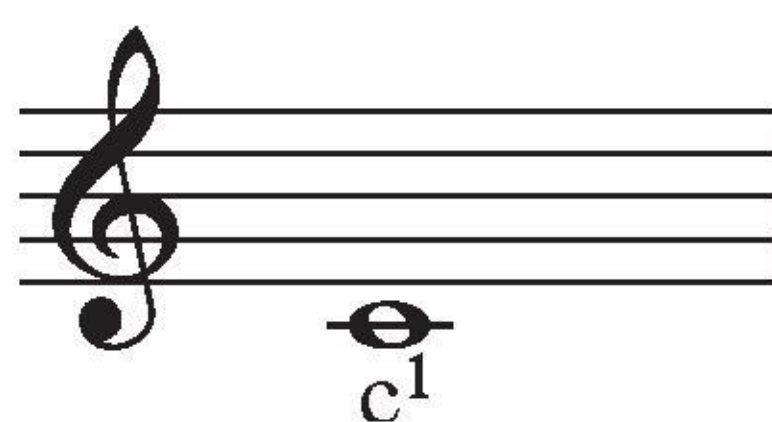

W dawnych czasach słuchano innej muzyki i tańczono zupełnie inne tańce niż dziś. W zamkach i pałacach organizowano bale, podczas których tańczono tańce dworskie: menueta, sarabandę, kontredansa, gawota. Wykonywano je z wdziękiem i elegancją w strojach bogato zdobionych złotem i kamieniami.

 2. Zatańczcie gawota według instrukcji nauczyciela.

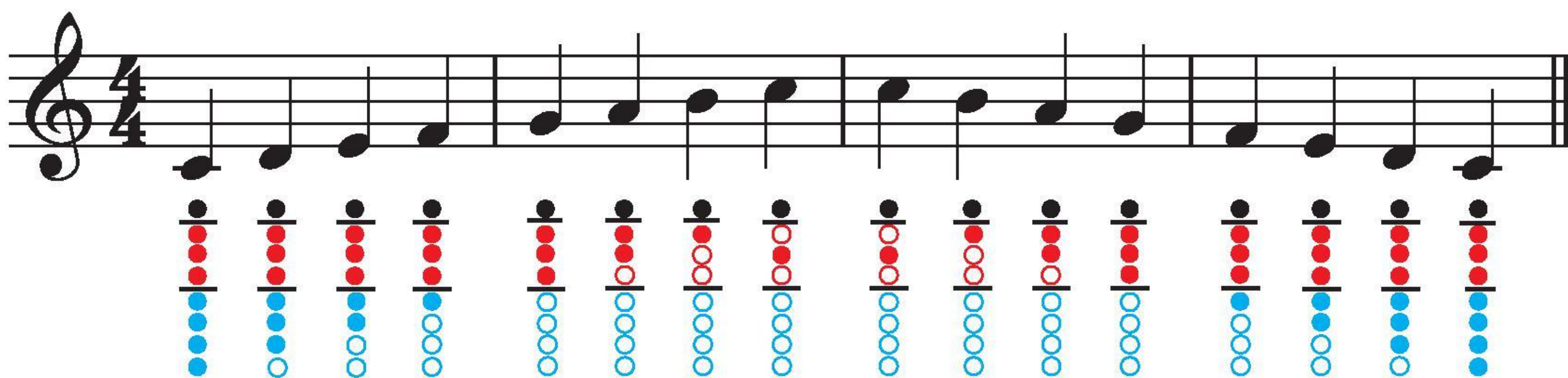
3. Zagrajcie na fletach dźwięk c¹.
Powtórzcie go kilkakrotnie.

Chwyt dźwięku c¹

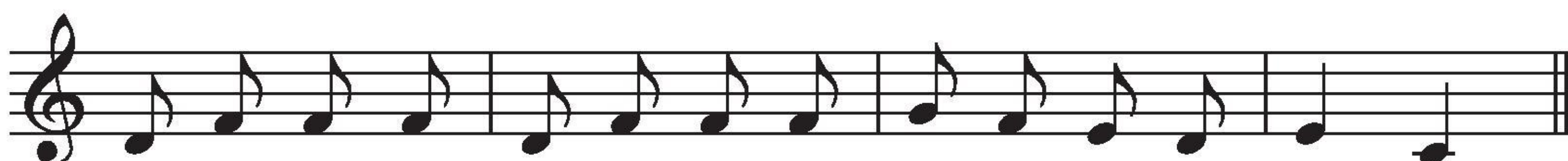
4. Potraficie już zagrać na flecie wszystkie dźwięki od c^1 do c^2 . Teraz zagrajcie kilka razy gamę w górę i w dół.

5. Zaśpiewajcie znaną piosenkę „Mam chusteczkę haftowaną”, a następnie zagrajcie jej melodię na flecie.

1. Mam chu - ste - czkę ha - fto - wa - ną, co ma czte - ry ro - gi,

ko - go ko - cham, ko - go lu - bię, rzu - cę mu pod no - gi.

1. Mam chusteczkę haftowaną, co ma cztery rogi, kogo kocham, kogo lubię, rzucę mu pod nogi.
2. Tej nie kocham, tej nie lubię, tej nie pocałuję, a chusteczkę haftowaną tobie podaruję.

Wykonajcie kilka ćwiczeń oddechowych. Wykorzystajcie do tego chusteczki. Nabierzcie powietrza i wypuszczajcie je na kilka sposobów: długo, krótko, robiąc przerwy itp.

Jak rozmawiać trzeba z psem

muzyka: Andrzej Korzyński
słowa: Jan Brzechwa

1. Wy nie wie-cie, a ja wiem, jak ro - zma-wiać trze-ba z psem, bo po-
zna-łem ję - zyk psi, gdy mie-szka-łem w pe-wnej wsi. A więc
wo-łam: – Do mnie, psie! I już pies o - dzy-wa się. Po-tem
wo-łam: – Hop - sa - sa! I już mam przy so-bie psa. A gdy
po-wiem: – Ci-cho, leż! Le-żę ja i pies mój też. 2. Kie - dy
3. Szli - śmy
ra - zem – ja i on, pies po - stra-szył sta - do wron, on u -
ja - dał, a ja nie, pies i tak ro - zu - mie mnie.

1. Wy nie wiecie, a ja wiem,
jak rozmawiać trzeba z psem,
bo poznałem język psi,
gdy mieszkałem w pewnej wsi.

Ref. A więc wołam: – Do mnie, psie!
I już pies odzywa się.
Potem wołam: – Hop-sa-sa!
I już mam przy sobie psa.
A gdy powiem: – Cicho, leż!
Leżę ja i pies mój też.

2. Kiedy dłoń wyciągam doń,
grzecznie liże moją dłoń,
i zabawnie szczyrzy kły,
choć nie bywa nigdy zły.

Ref. Gdy psu kość dam – pies ją ssie,
bo to są zwyczaje psie.
Gdy pisałem wierszyk ten,
pies u nóg mych zapadł w sen.
Potem wstał, wyprężył grzbiet,
żeby z nim na spacer szedł.

3. Szliśmy razem – ja i on,
pies postraszył stado wron,
on ujadał, a ja nie,
pies i tak rozumie mnie.

Zakończenie:

Pies rozumie, bo ja wiem,
jak rozmawiać trzeba z psem.

- **1.** Stańcie w kręgu i zaśpiewajcie piosenkę z gestodźwiękami. Wykonajcie je rytmicznie w podanej kolejności.

- **2.** Podzielcie się na grupy i wykonajcie „psi akompaniament” do piosenki zgodnie z podanym rytmem.

 hau (duży pies)	$\frac{4}{4}$
 hau (mały pies)	$\frac{4}{4}$
 wrrr	$\frac{4}{4}$

- **3.** Zaśpiewajcie znaną piosenkę „Siedzi sobie zając pod miedzą”, a następnie zagrajcie na fletach jej melodię.

Sie-dzi so-bie za - jąc pod mie - dzą, a my-śli-wi o nim
nie wie - dzą. Po knie-i się roz-bie-ga - li, a - by sza - ra -
ka schwy - ta - li for - te - lem, for - te - lem.

Posłuchajcie nagrania, rozpoznajcie i nazwijcie odgłosy.

muzyka
i zdrowie

Andrzejkowe wróżby

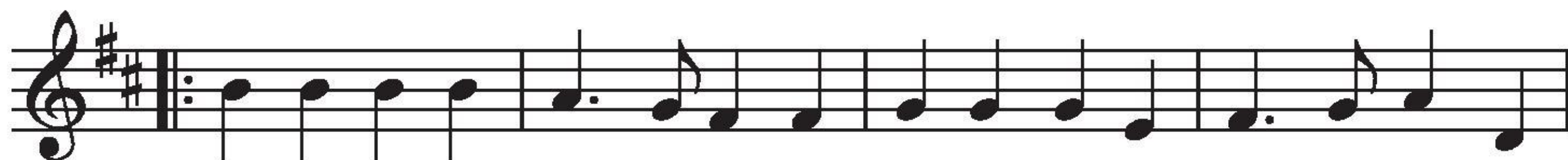
muzyka i słowa: Bożena Forma

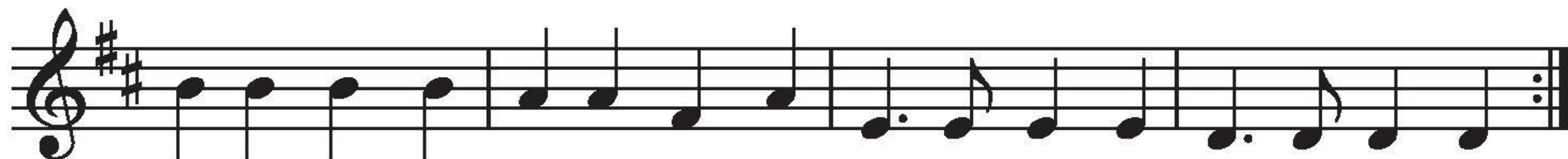
1. An- drzej-ko-we ma-my świę-to, co się dzi-siaj nam wy-wró-ży?

Ma-my mi-skę pe-łną wo-dy, wosk w ga-rnu-szku i klucz du-ży.

Wosk le-je-my, wosk le-je-my... Za-raz wszy-scy się do-wie-dzą,

co nam wró-żby, co nam wró-żby, co nam wró-żby prze-po-wie-dzą.

1. Andrzejkowe mamy święto,
co się dzisiaj nam wywróży?
Mamy miszkę pełną wody,
wosk w garnuszku i klucz duży.

Ref. Wosk lejemy, wosk lejemy...

Zaraz wszyscy się dowiedzą,
co nam wróżby, co nam wróżby,
co nam wróżby przepowiedzą.

bis

2. Gosi z wosku wyszedł piesek,
może pieska wnet dostanie,
Robertowi samolocik,
więc polecą gdzieś w nieznane.

Ref. Wosk lejemy, wosk lejemy...

1. Zaśpiewajcie piosenkę. Podczas wykonywania refrenu naśladujcie gestami przelewanie wosku przez klucz i oglądanie powstałych figur.

2. Do wróżb andrzejkowych wykonajcie muzyczne zadania.

- Napiszcie na kartkach swoje imiona. Złożone kartki wrzucicie do odwróconego bębenka. Nauczyciel lub wybrana osoba losuje jedną kartkę. Uczniowie, którzy noszą wylosowane imię, zagrają na dzwonkach game.
- Wytnijcie serce z papieru i napiszcie na nim swoje imiona. Nauczyciel trzyma serce zapisaną stroną do dołu, a jedna osoba przekłują je szpilką w dwóch miejscach. Uczniowie o imionach, które zostały w ten sposób wybrane, zatańczą w parze krakowiaka. Pozostali im zaśpiewają.

3. Zaśpiewajcie, a potem zagrajcie na flecie melodię piosenki „Mało nas” (s. 107).

4. Naklejcie pod ilustracjami odpowiednie klocki rytmiczne z wyklejanki. Odczytajcie schemat sylabami rytmicznymi, a następnie wykonajcie ćwiczenie jako andrzejkowa orkiestra.

4
4

 – szuranie butem po podłodze

 – uderzanie butem w podłogę

 – potrząsanie pękiem kluczy

5. Zaśpiewajcie piosenkę „Andrzejkowe wróżby”. Podczas refrenu wykonajcie akompaniament z ćwiczenia 4.

- Maszerujcie w dowolnych kierunkach z towarzyszeniem muzyki. Kiedy usłyszycie pauzę w muzyce, naśladujcie nieruchomą figurkę z wosku.

muzyka
i zdrowie

Panie Janie

popularna piosenka francuska

Panie Janie, panie Janie, rano wstań, rano wstań,
wszystkie dzwony biją, wszystkie dzwony biją:
bim, bam, bom, bim, bam, bom.

1. Podzielcie się na dwie grupy: I grupa to pierwszy głos, II grupa – drugi. Każda grupa kolejno zaśpiewa melodię „Panie Janie” dwa razy.

2. Po wysłuchaniu utworu powiedzcie, czy obydwa głosy śpiewały tę samą melodię, czy każdy głos inną.

Kanon to utwór skomponowany na kilka głosów. Każdy głos śpiewa tę samą melodię, ale kolejne głosy włączają się w śpiew z pewnym opóźnieniem.

- 3.** Zaśpiewajcie melodię „Panie Janie” w kanonie na dwa głosy zgodnie z zapisem nutowym – gdy pierwszy głos zaśpiewa słowa: „Panie Janie, Panie Janie” i zacznie śpiewać: „rano”, wówczas włączy się drugi głos, zaczynając śpiewać melodię od początku.

I głos Pa-nie Ja-nie, pa-nie Ja-nie, ra-no wstań

II głos Pa-nie Ja-nie, pa-nie Ja-nie, ra-no wstań

- 4.** Podzielcie się na dwie grupy i zagrajcie grę w kanonie: I grupa będzie grać na fletach, a II – na dzwonkach.

I grupa

II grupa

- 5.** Stańcie w kręgu i zaśpiewajcie piosenkę „Panie Janie”, wykonując układ ruchowy, który poda wam nauczyciel. Następnie podzielcie się na dwie grupy i wykonajcie to samo w kanonie.

- 5.** Stańcie w parach, jedna osoba za drugą, w dowolnych miejscach sali. Pierwsza osoba z pary wykonuje osiem kroków w wymyślny sposób i zatrzymuje się. Druga osoba porusza się w tym samym kierunku i dokładnie powtarza ruch. Potem podajcie sobie prawe ręce i obracajcie się, wykonując osiem kroków w jedną stronę, następnie zmieńcie ręce i zmieńcie kierunek. Później podajcie sobie obie ręce i, wykonując osiem kroków, obracajcie się w kółko. Cały układ należy powtórzyć.

muzyka
i zdrowie

Kolędowy czas

muzyka: Andrzej Seroczyński
słowa: Anna Warecka

1. Las wo-ko-ło śpi, sy-pie bia-ły śnieg, zie-mia ci-cho drży,
dzwo-nów sły-chać śpiew, noc o-tu-la świat, sre-brem nie-bo
lśni, wie-je do-bry wiatr i o-su-sza łzy...
Śpij, Sy-ne-czku, za-mknij o-czka, do sta-je-nki przy-szła no-cka,
pie-rwszej gwia-zdy już na nie-bie blask w ko-lę-do-wy czas...
Śpij, Sy-ne-czku, czu-wa świat, roz-świe-tło-ne o-kna chat,
ko-ły-sa-nkę śpie-wa Ma-tka w ko-lę-do-wy czas...

1. Las wokoło śpi,
sypie biały śnieg,
ziemia cicho drży,
dzwonów słyszeć śpiew,
noc otula świat,
srebrem niebo lśni,
wieje dobry wiatr
i osusza łzy...

Ref. Śpij, Syneczku, zamknij oczka,
do stajenki przyszła nocka,
pierwszej gwiazdy już na niebie blask
w kolędowy czas...
Śpij, Syneczku, czuwa świat,
rozświetlone okna chat,
kołysankę śpiewa Matka
w kolędowy czas...

2. W kolędowe dni
 pachnie ciastem dom,
 płomień świecy drży,
 ciepły każdy kąt,
 w kolędowy czas
 jasny wstaje dzień,
 bratem cały świat,
 nocą dobry sen...
Ref. Śpij, Syneczku,
 zamknij oczka...

1. Zaśpiewajcie wszyscy zwrotki kolędy, a refren niech wykonają wyznaczone osoby.
2. Naklejcie na sylaby odpowiednie klocki rytmiczne z wyklejanki. Odczytajcie rytm melodii kolęd, odgadnijcie i zapiszcie ich tytuły.

$\frac{2}{4}$ ti ti ti ti | ti ti ti ti | ta ta | ta-a

$\frac{3}{4}$ ta ti ti ti ti | ta ti ti ti ti |

ti ti ta ta | ta ta sza |

- **3.** Posłuchajcie fragmentu kolędy i powiedzcie, na ile się ją liczy. Pokolorujcie bombkę z odpowiednim oznaczeniem.

- **4.** Zaśpiewajcie kolędę „Pójdźmy wszyscy do stajenki”.

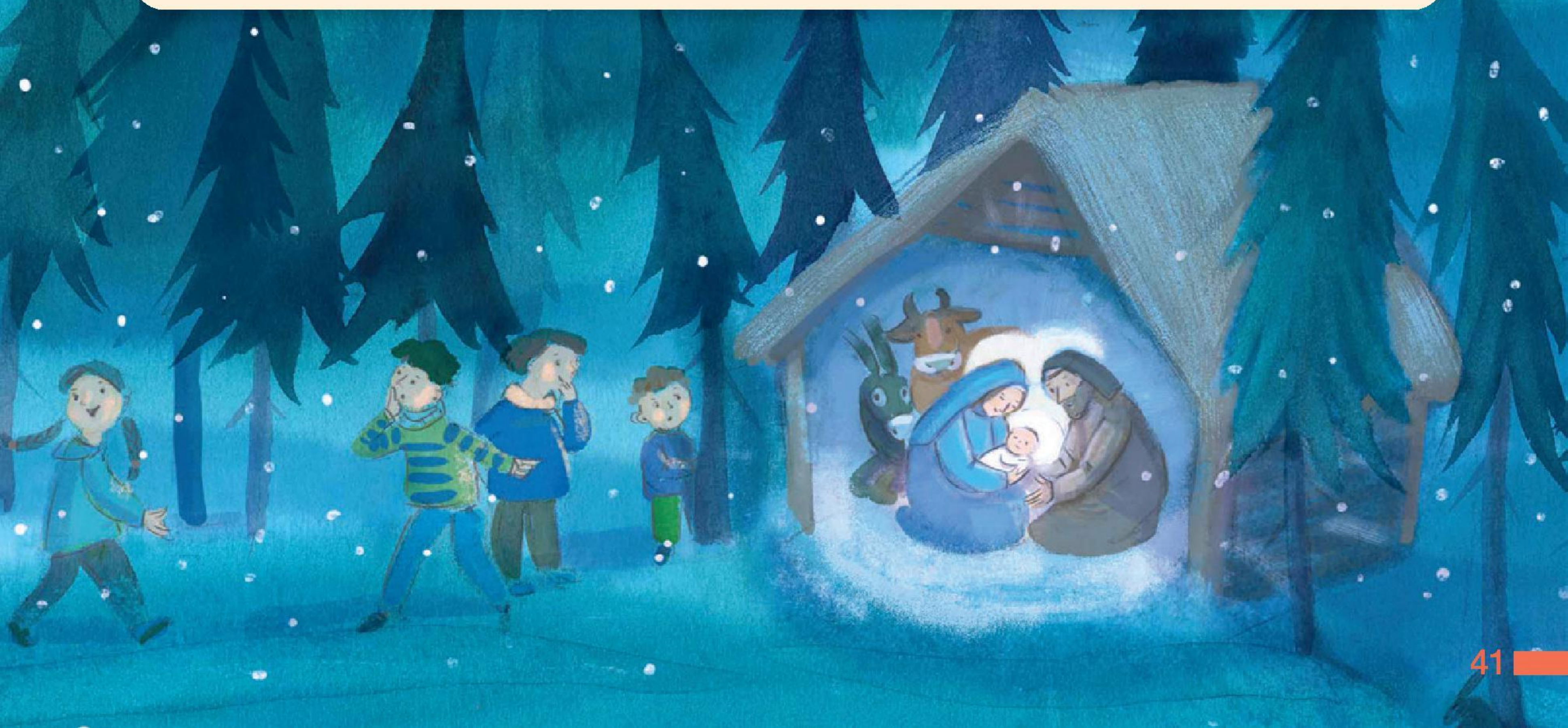
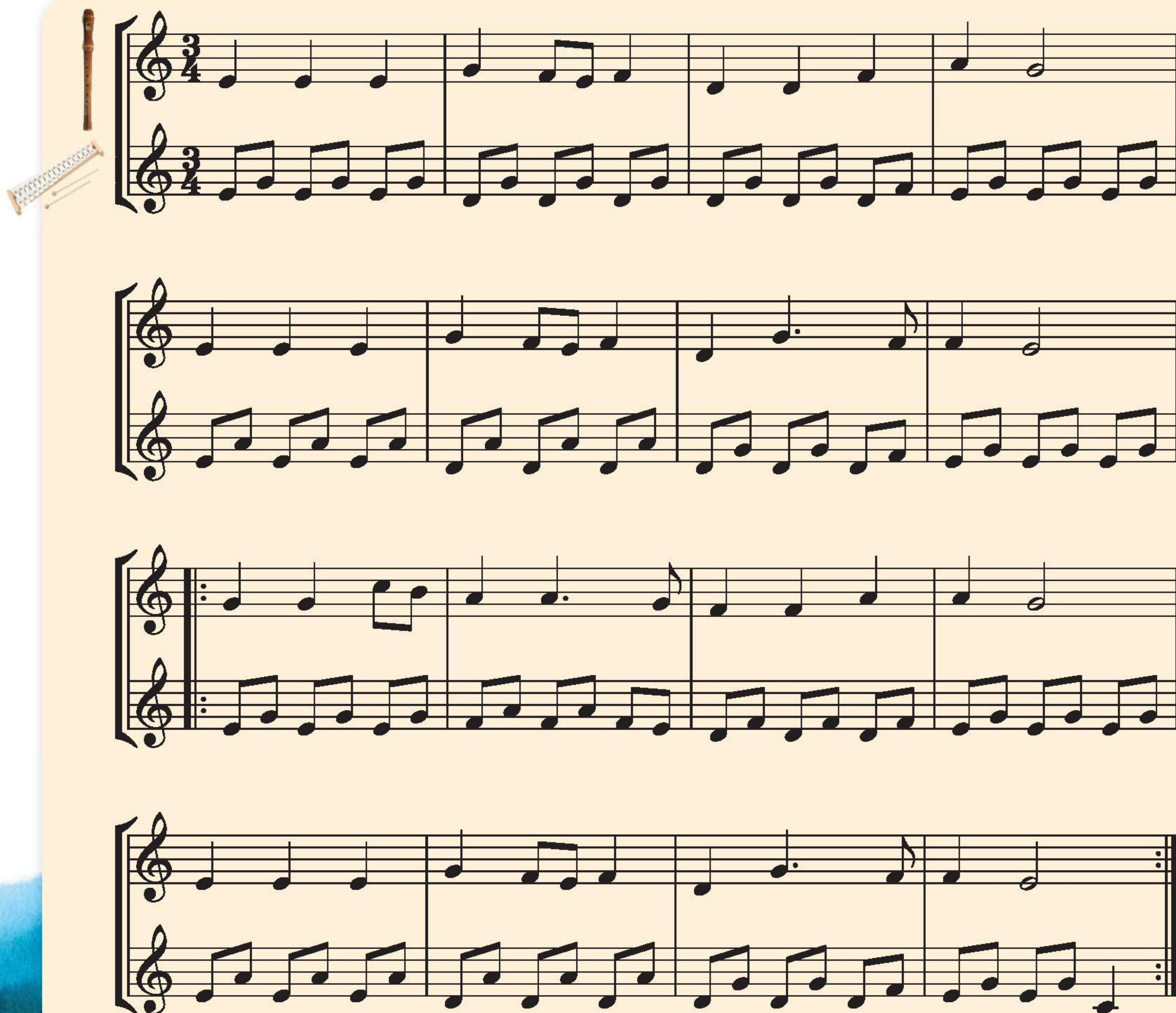
1. Pó j - dźmy wszy - scy do sta - je - nki, do Je - zu - sa i Pa - nie - nki,
po - wi - ta - jmy Ma - le - ñkie - go i Ma - ry - ję, Ma - tkę Je - go,
po - wi - ta - jmy Ma - le - ñkie - go i Ma - ry - ję, Ma - tkę Je - go.

1. Pójdźmy wszyscy do stajenki,
do Jezusa i Panienki,
powitajmy Małeńkiego } **bis**
i Maryję, Matkę Jego.

2. Witaj, Jezu ukochany,
od patriarchów czekany,
od proroków ogłoszony, } **bis**
od narodów upragniony.

5. Zagrajcie kolędę „Lulajże, Jezuniu” na flecie i dzwonkach.

Wybieramy się na bale

muzyka: Ewa Jakubowska
słowa: Dorota Gellner

1. W ka - rna - wa - le, w ka - rna - wa - le nie sie -
Przy - mie - rza - my wsta - żki, sza - le, wy - bie -
dzi - my w do - mu wca - le. Ko - lo -
ra - my się na ba - le.
ro - wą ma - skę bierz, baw się
z na - mi, je - śli chcesz. Ko - lo - chcesz.

1. W karnawale, w karnawale
nie siedzimy w domu wcale.
Przymierzamy wstążki, szale,
wybieramy się na bale.

Ref. Kolorową maskę bierz,
baw się z nami, jeśli chcesz. } **bis**

2. W karnawale, w karnawale
przystrojone wszystkie sale.
Dookoła przebierańcy,
każdy skacze, każdy tańczy.

Ref. Kolorową maskę bierz...

1. Zaśpiewajcie piosenkę.
Podczas zwrotek tańczcie walczyka,
a w czasie refrenu maszerujcie
w miejscu.

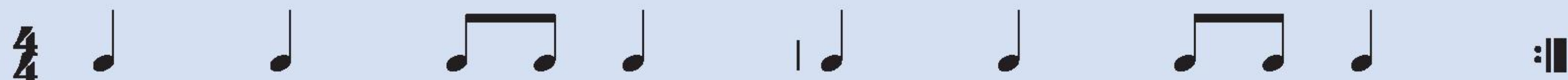
 2. Naklejcie maskę z wyklejanki na kartkę z bloku. Wytnijcie ją i pokolorujcie w muzyczne wzory. Przywiążcie do niej gumkę lub dwie tasiemki.

 3. Załóżcie maski i stańcie w kręgu. Do zwrotek piosenki zatańczcie do przodu i do tyłu krokiem walca, do refrenu wykonajcie cwał w jedną stronę. Przy powtórzeniu refrenu cwałujcie w drugą stronę.

 4. Zagrajcie do słuchanego utworu akompaniament na instrumentach perkusyjnych.

4/4

5. Wpiszcie w okienka pierwsze litery wyrazów i odczytajcie hasło.

	R	A	K	O	W	I	A	K		
	L	T	Ó	W	K	A				
	E	F	R	E	N					
	U	T	A							
	K	C	E	N	T					
	I	O	L	O	N	C	Z	E	L	A
	K	O	R	D	E	O	N			
Ł										

Zatańczcie dowolny taniec karnawałowy do słuchanej muzyki.

muzyka
i zdrowie

Słońce jest w puzonie

muzyka: Włodzimierz Korcz
słowa: Wanda Chotomska

1. In - nych lu - dzi to bu - dzi - ki co dzień ra - no bu - dzą, a nas bu - dzi Grze - siek
o - raz je - go pu - zon. Wsta - jesz rze - ski jak sko - wro - nek, na - wet kie - dy pa - da deszcz,
bo wia - do - mo, że za mo - ment chmu - ry z nie - ba zdmu - chnie Grześ. I
to jest to, i to jest to, sło - ne - czko jest w pu - zo - nie! Jak
Grze - siek gra um - pa - pa - pa, we - so - ło na - wet wro - nie! Gdy
Grze - siek na bal - ko - nie przy - gry - wa na pu - zo - nie, kie - dy gra um - pa - pa - pa!
3. gra um - pa - pa - pa! I wszy - scy kla - szczą w dło - nie, bo
sło - ńce jest w pu - zo - nie, bo sło - ńce jest w pu - zo - nie, kie - dy gra um - pa - pa - pa!

1. Innych ludzi to budziki co dzień rano budzą,
a nas budzi Grzesiek oraz puzon.

Wstajesz rześki jak skowronek, nawet kiedy pada deszcz,
bo wiadomo, że za moment chmury z nieba zdmuchnie Grześ.

Ref. I to jest to, i to jest to,
słoneczko jest w puzonie!
Jak Grzesiek gra um-pa-pa-pa,
wesoło nawet wronie!

Gdy Grzesiek na balkonie
przygrywa na puzonie,
kiedy gra um-pa-pa-pa!

2. Dziadek śpiewa grubym basem, a sopranem babcia,
wszyscy lokatorzy tańczą w rannych kapciach.
Choćbyś miał dwie lewe nogi, z własną babcią tańczyć chcesz,
i ten gruby pan magister z piętra wyżej tańczy też.

Ref. I to jest to, i to jest to,
bo słońce jest w puzonie!
Jak Grzesiek gra um-pa-pa-pa,
to tańczą nawet słońcie!
I wszyscy klaszczą w dłonie,
gdy Grzesiek na balkonie,
tak nam gra um-pa-pa-pa!

3. Nawet groźny pan dozorca głośno chwali puzon,
bo jak Grzesiek zagra, miotła kwitnie różą.
Znika z kątów pajęczyna i z podwórka znika kurz,
a ta miotła się zamienia w wielki bukiet pięknych róż.

Ref. I to jest to, i to jest to!
Jak Grzesiek weźmie puzon,
to wszystko gra um-pa-pa-pa
i miotła kwitnie różą,
i tańczy nad kałużą,
i chmury się nie chmurzą,
kiedy gra um-pa-pa-pa!
I wszyscy klaszczą w dłonie,
bo słońce jest w puzonie,
bo słońce jest w puzonie,
kiedy gra um-pa-pa-pa!

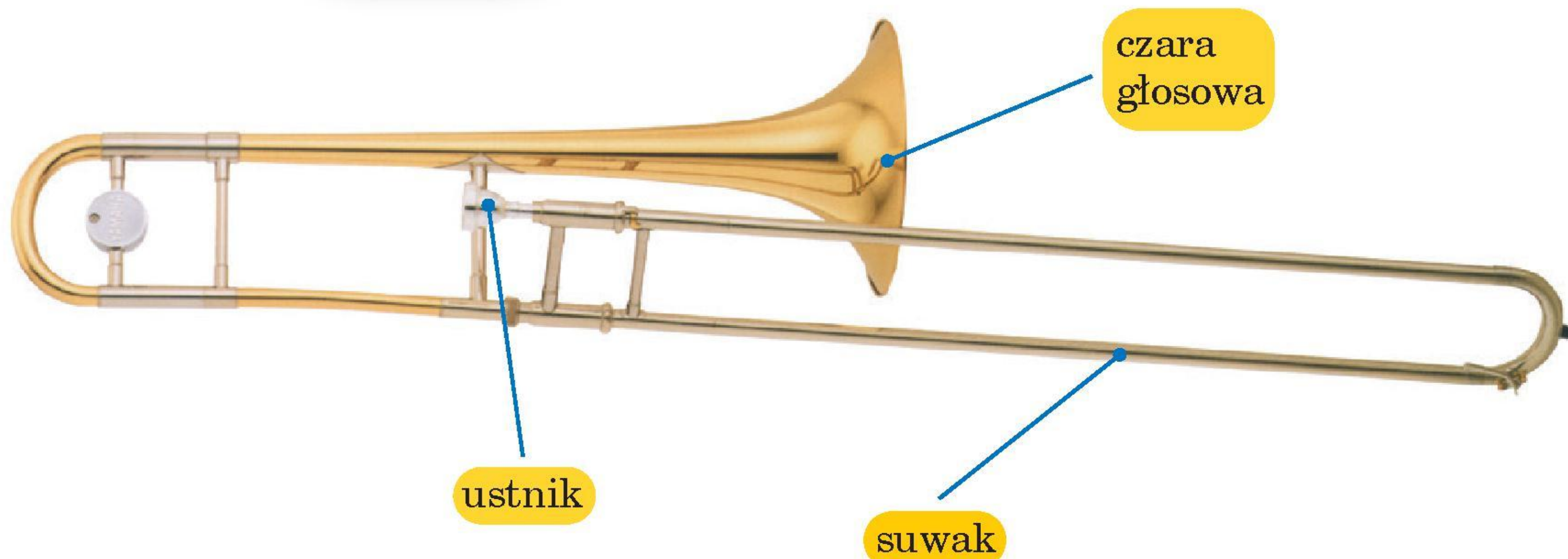

- 1. Zaśpiewajcie zwrotki piosenki, maszerując w miejscu. Wykonując refren, przy słowach „um-pa-pa-pa” naśladujcie grę na puzonie.

Puzon jest instrumentem dętym blaszanym. Gra się na nim, wsuwając i wysuwając rurkę zwaną suwakiem. Kiedy puzonista wysuwa suwak, wydobywa z instrumentu dźwięki niższe, a kiedy go wsuwa – dźwięki wyższe.

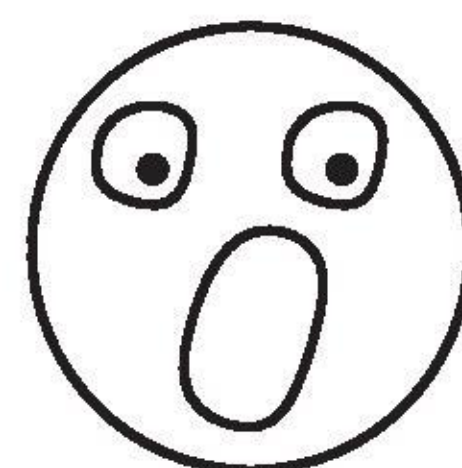
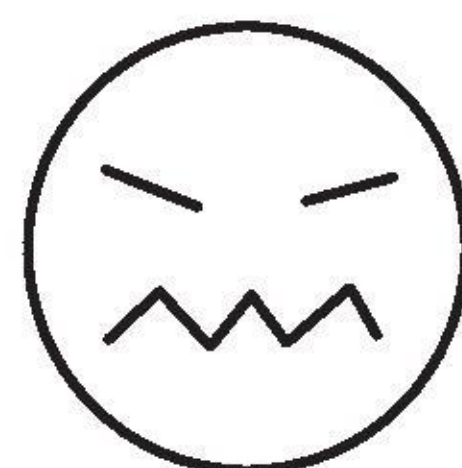
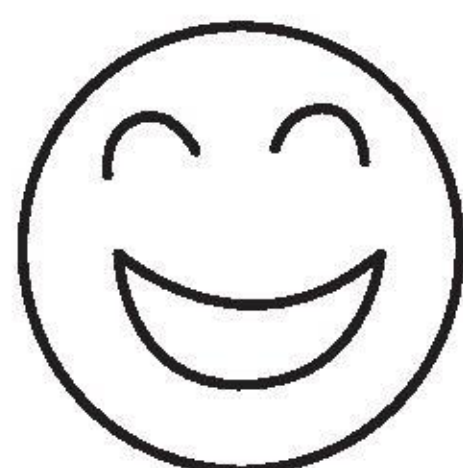
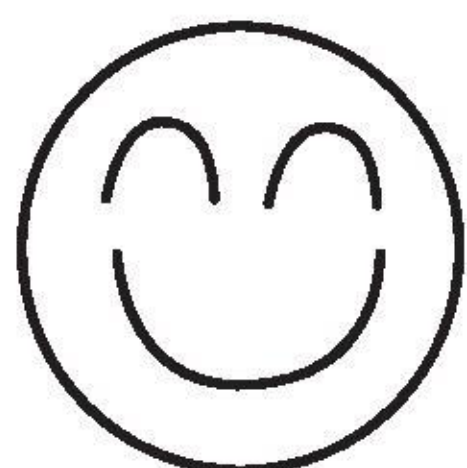
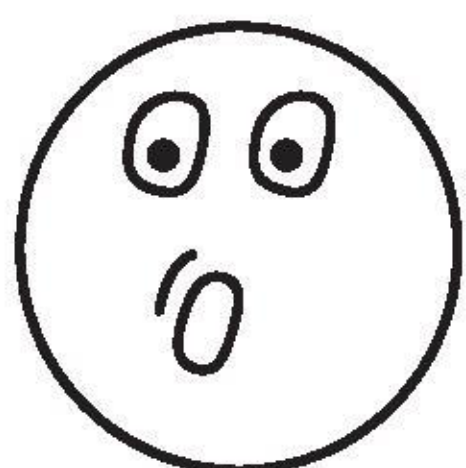
puzon

- **2.** Posłuchajcie różnych dźwięków puzonu i dopasujcie je do rysunków, z którymi się kojarzą.

- **3.** Po wysłuchaniu muzyki pokolorujcie na żółto te emotikonki, które pasują do jej nastroju.

- 4.** Zróbcie minipuzon. Przygotujcie dwie tekturowe rurki: większą i mniejszą. W większą rurkę włożcie mniejszą i zagrajcie na swoich puzonach własną melodię według podanego rytmu.

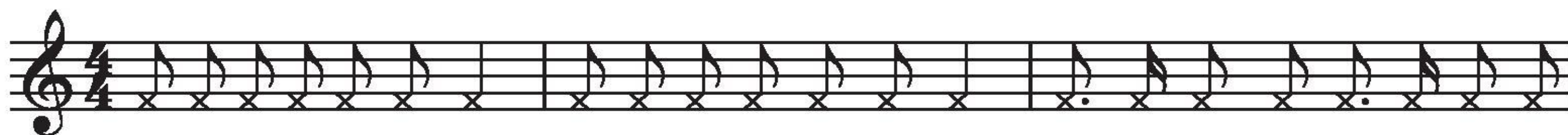
Posłuchajcie utworu. Podzielcie się na dwie grupy: I grupa będzie naśladować grę na fortepianie, II – na puzonie. Słuchajcie uważnie, kiedy instrumenty grają razem, a kiedy oddzielnie.

muzyka
i zdrowie

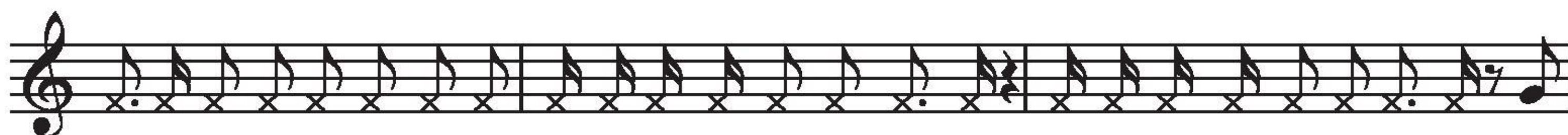

Rap o rodzinie

muzyka i słowa:
Monika Gromek i Grażyna Kilbach

Ma - ma, ta - ta, sio - stra, brat - o - to nasz ro - dzin - ny świat. Ba - bcia, dzia - dek, cio - cia, wu - jek -

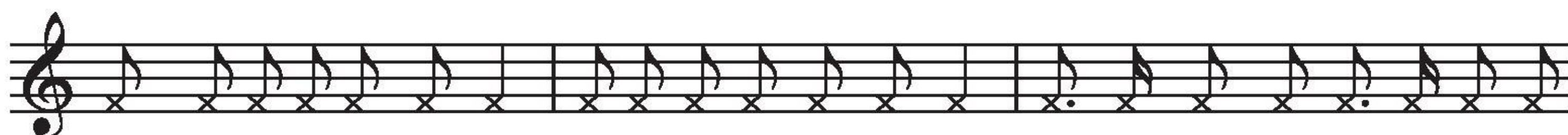
i ni - ko - go nie bra - ku - je. Wszy - scy ra - zem się trzy - ma - my, zły po - go - dzie się nie da - my! Bo

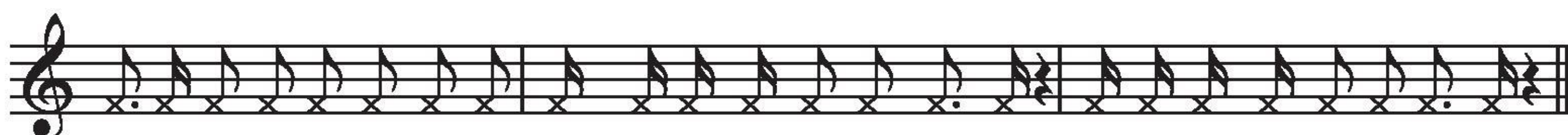
nie ma jak w ro - dzi - nie, z nią czas cu - do - wnie pły - nie. Gdy

wszy - scy się wspie - ra - my, za - wo - ju - je - my świat! Bo wo - ju - je - my świat! A kto?

Ma - ma, ta - ta, sio - stra, brat - o - to nasz ro - dzin - ny świat. Ba - bcia, dzia - dek, cio - cia, wu - jek

-i ni - ko - go nie bra - ku - je. Wszy - scy ra - zem się trzy - ma - my, zły po - go - dzie się nie da - my!

Rap

Mama, tata, siostra, brat – oto nasz rodzinny świat.
Babcia, dziadek, ciocia, wujek – i nikogo nie brakuje.
Wszyscy razem się trzymamy, zły pogodzie się nie damy!

Śpiew

Bo nie ma jak w rodzinie, z nią czas cudownie płynie.
Gdy wszyscy się wspieramy, zawojujemy świat!
A kto?

bis

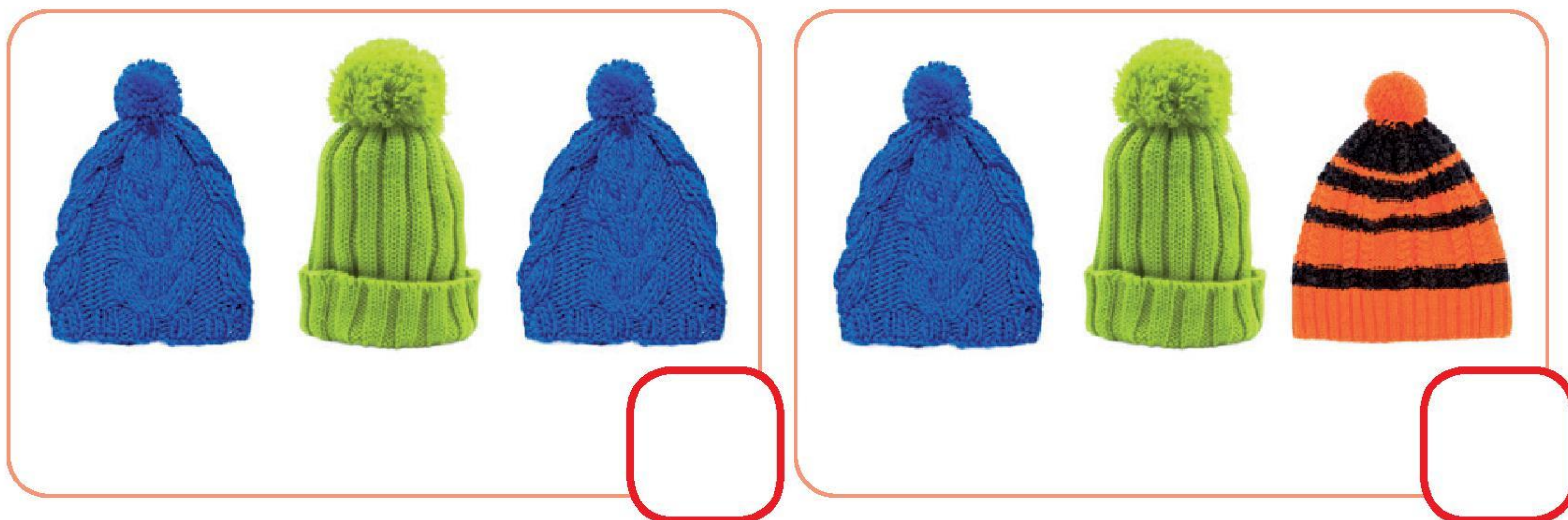
Rap

Mama, tata, siostra, brat – oto nasz rodzinny świat.
Babcia, dziadek, ciocia, wujek – i nikogo nie brakuje.
Wszyscy razem się trzymamy, zły pogodzie się nie damy!

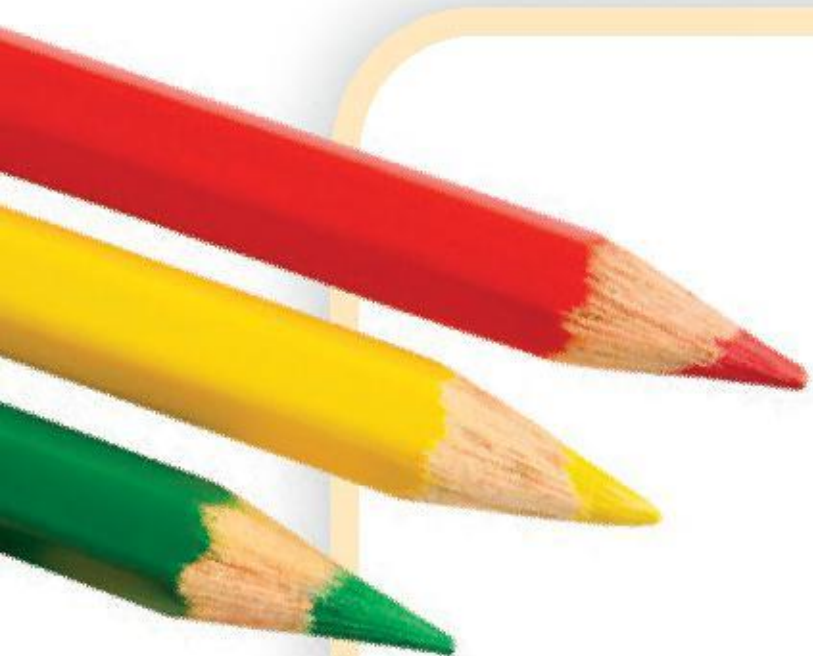
- **1.** Stańcie w kręgu. Wybierzcie ośmiu członków rodziny, którzy wejdą do środka kręgu i utworzą w nim drugi – mniejszy. Podczas fragmentu śpiewanego będą oni maszerowali po swoim okręgu, trzymając się za ręce. Pozostali będą poruszali się po swoim okręgu w przeciwnym kierunku.
- **2.** Powiedzcie, z ilu części składa się piosenka „Rap o rodzinie”. Czym się one różnią?
- **3.** Przyklejcie wykrzyknik z wyklejanki przy ilustracji odpowiadającej układowi części w piosence „Rap o rodzinie”.

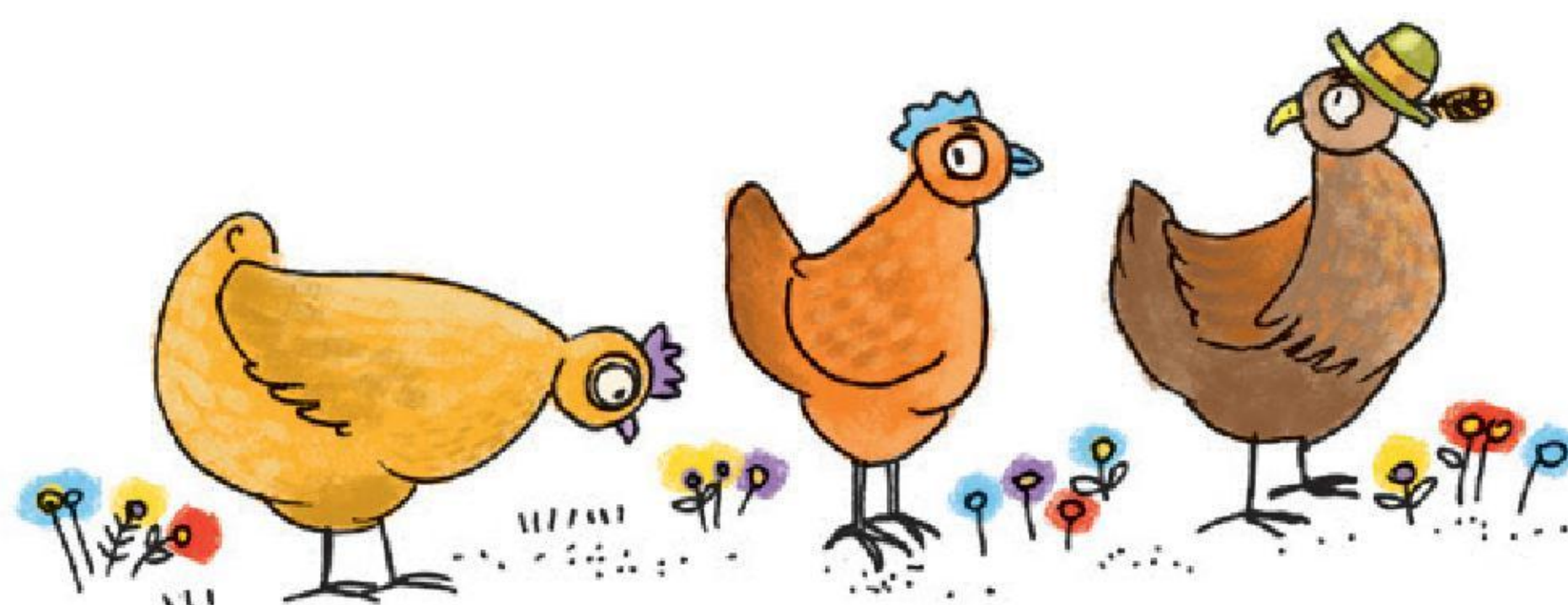
Jeśli utwór muzyczny jest zbudowany z trzech części ułożonych w ten sposób, że pierwsza i trzecia się powtarzają (A), a środkowa jest inna (B), to mówimy, że utwór ma formę ABA.

 4. Posłuchajcie utworu. Z przyborów szkolnych, które znajdziecie w swoich piórnikach, ułóżcie na ławce schemat jego formy.

5. Przedstawcie za pomocą rysunków kompozycję, która ma formę ABA.

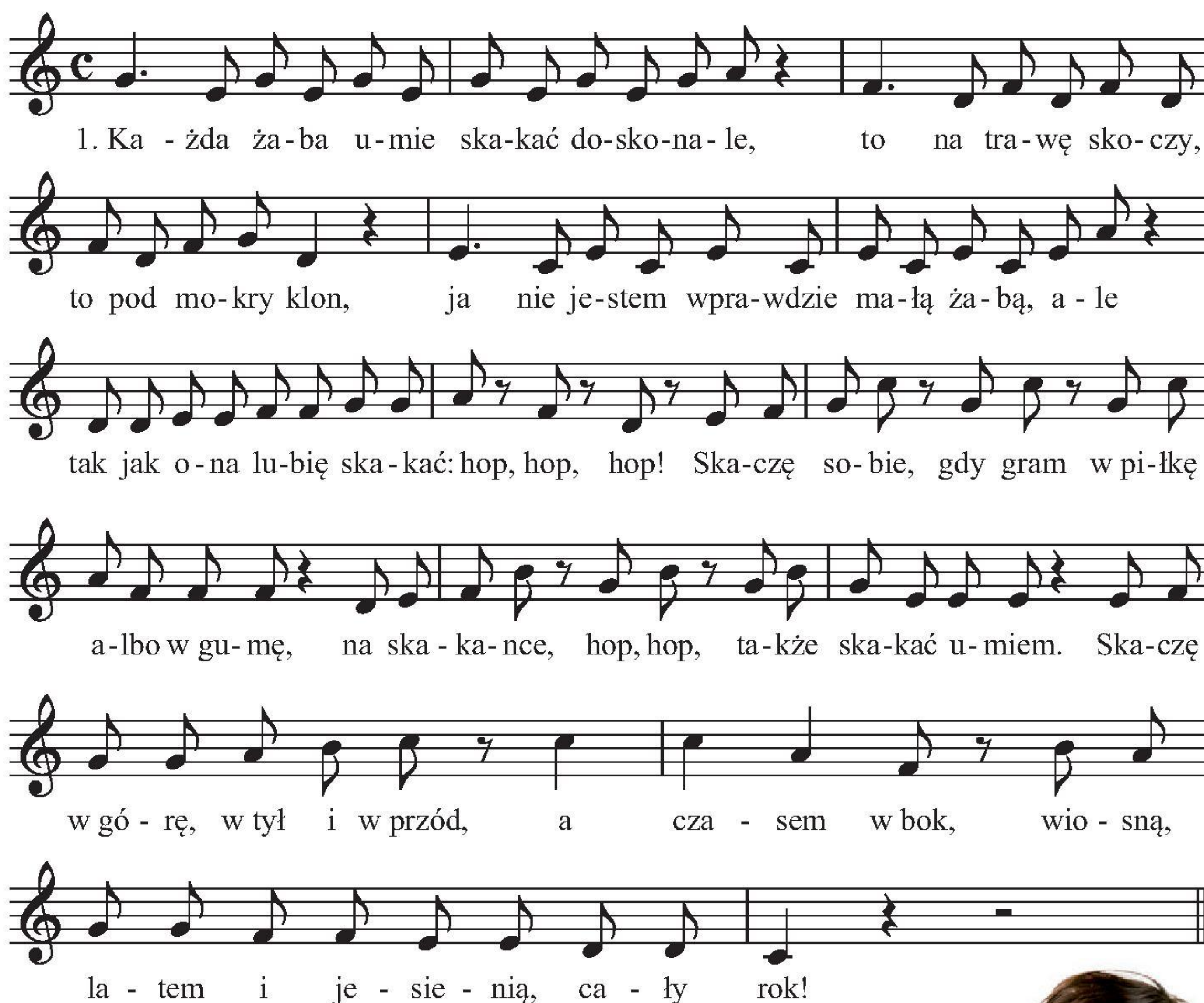

 6. Zaśpiewajcie piosenkę „Wyszły w pole kurki trzy”, a następnie zagrajcie na fletach jej melodię. Możecie zadedykować ją babci i dziadkowi w dniu ich święta.

Poskacz ze mną

muzyka: Krystyna Kwiatkowska
słowa: Dorota Gellner

1. Ka - żda ża-ba u-mie ska-kać do-sko-na-le, to na tra-wę sko-czy,
to pod mo-kry klon, ja nie je-stem wpra-wdzie ma-lą ża-bą, a - le
tak jak o-na lu-bię ska-kać: hop, hop, hop! Ska-czę so-bie, gdy gram w pi-łkę
a-lbo w gu-mę, na ska-ka-nce, hop, hop, ta-kże ska-kać u-miem. Ska-czę
w gó - rę, w tył i w przód, a cza - sem w bok, wio - sną,
la - tem i je - sie - nią, ca - ły rok!

1. Każda żaba umie skakać doskonale,
to na trawę skoczy, to pod mokry klon,
ja nie jestem wprawdzie małą żabą, ale
tak jak ona lubię skakać: hop, hop, hop!

Ref. Skaczę sobie, gdy gram w piłkę albo w gumę,
na skakance, hop, hop, także skakać umiem.
Skaczę w górę, w tył i w przód, a czasem w bok,
wiosną, latem i jesienią, cały rok!

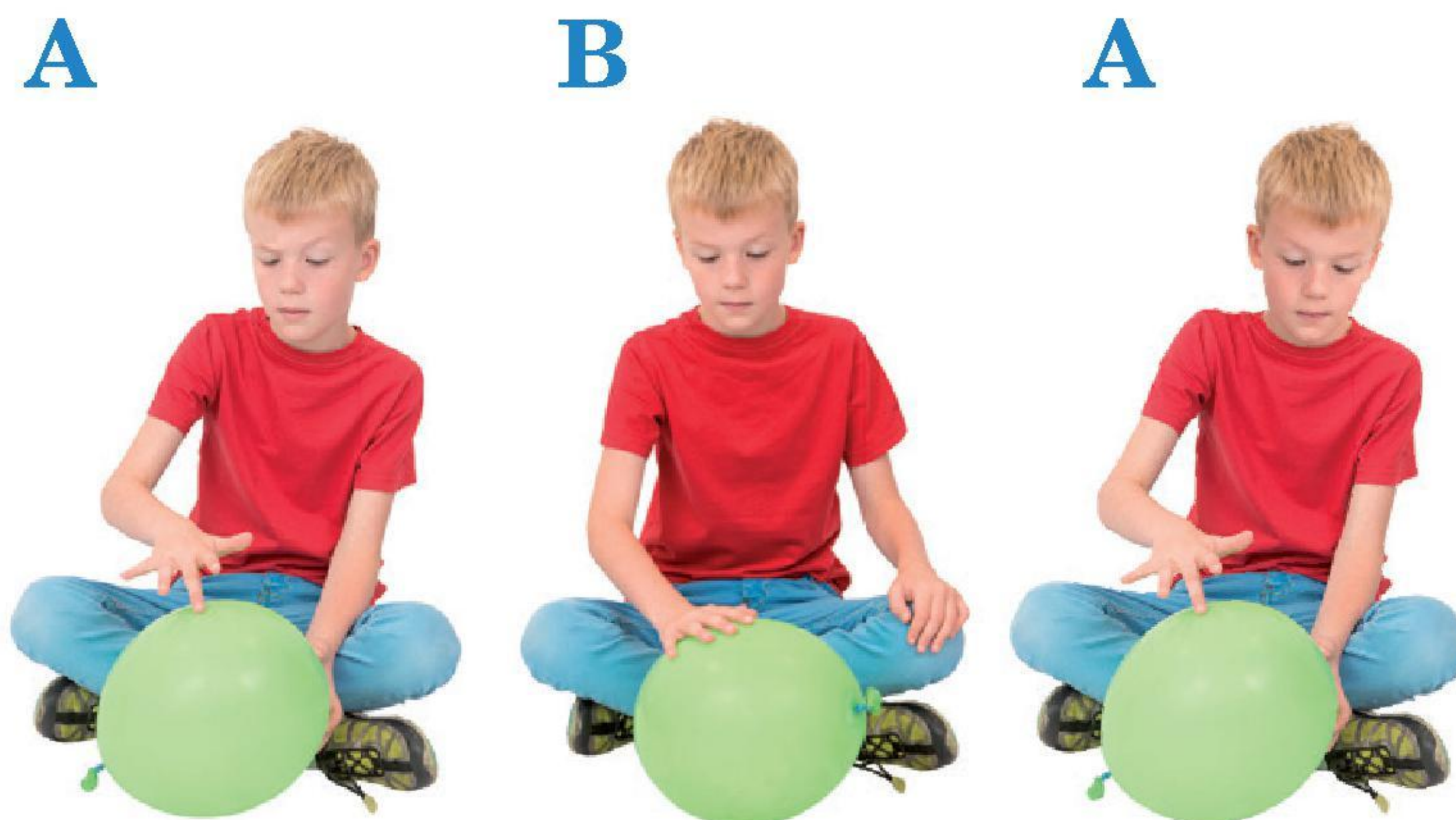
2. Plastikowe pchełki skaczą do pudełka,
nawet koń szachowy pięknie skacze też,
więc zapraszam cię serdecznie do zabawy,
poskacz trochę razem ze mną, jeśli chcesz!

Ref. Skaczmy sobie przy grze w piłkę albo w gumę,
na skakance, hop, hop, także skakać umiesz.
Skaczmy w górę, w tył i w przód, a czasem w bok,
wiosną, latem i jesienią, cały rok!

1. Podzielcie się na dwie grupy: I grupa zaśpiewa piosenkę, a II przedstawi ruchem działania, o których mówią słowa refrenu piosenki.

2. Usiądźcie na podłodze w siadzie skrzyżnym. Połóżcie przed sobą nadmuchany balon. Posłuchajcie utworu w formie ABA. Podczas części A stukajcie delikatnie palcami po balonie, w trakcie części B turlajcie go.

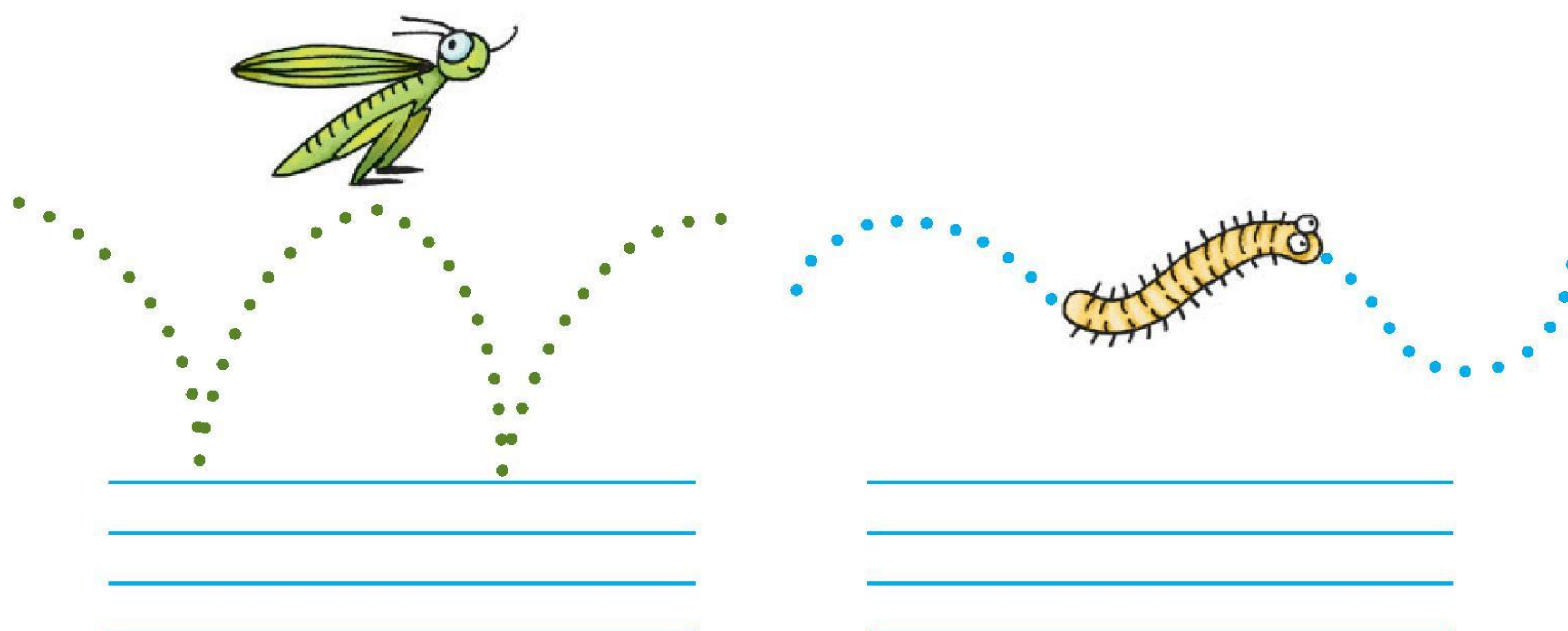

3. Zaśpiewajcie gamę solmizacją: w górę – dźwiękami krótkimi, odrywającymi, w dół – płynnie łączonymi ze sobą.

Dźwięki wydobywa się z instrumentów muzycznych w różny sposób. Oddzielanie dźwięków nazywamy staccato [czytaj: *stakkato*], a łączenie – legato.

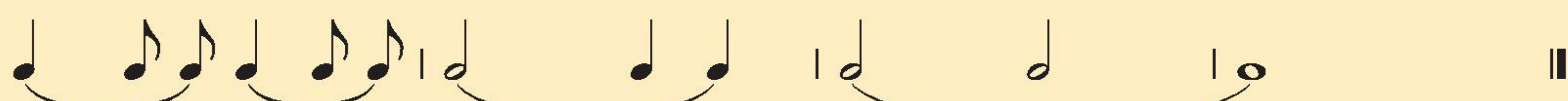
4. Napiszcie określenia „legato” i „staccato” pod właściwymi ilustracjami.

5. Podzielcie się na dwie grupy i wykonajcie głosem utwór „Staccato i legato”.

Staccato i legato

I $\frac{4}{4}$
sta-cca-to, sta-cca-to, sta-cca-to, sta-cca-to, sta-cca-to, sta-cca-to

II $\frac{4}{4}$
le-ga-to, le-ga-to, le-ga-to, le-ga-to

6. Wykonajcie utwór „Staccato i legato” w inny sposób, z wykorzystaniem rekwizytów. Na słowa „staccato” uczniowie z I grupy wrzucają do pudełka kamyczki lub klocki. Na słowa „legato” uczniowie z II grupy przelewają wodę z jednego pojemnika do drugiego.

I grupa

II grupa

Stańcie w parach, plecami do siebie. W rytmie muzyki podawajcie sobie balon góra, dołem, z jednego boku, z drugiego boku itd.

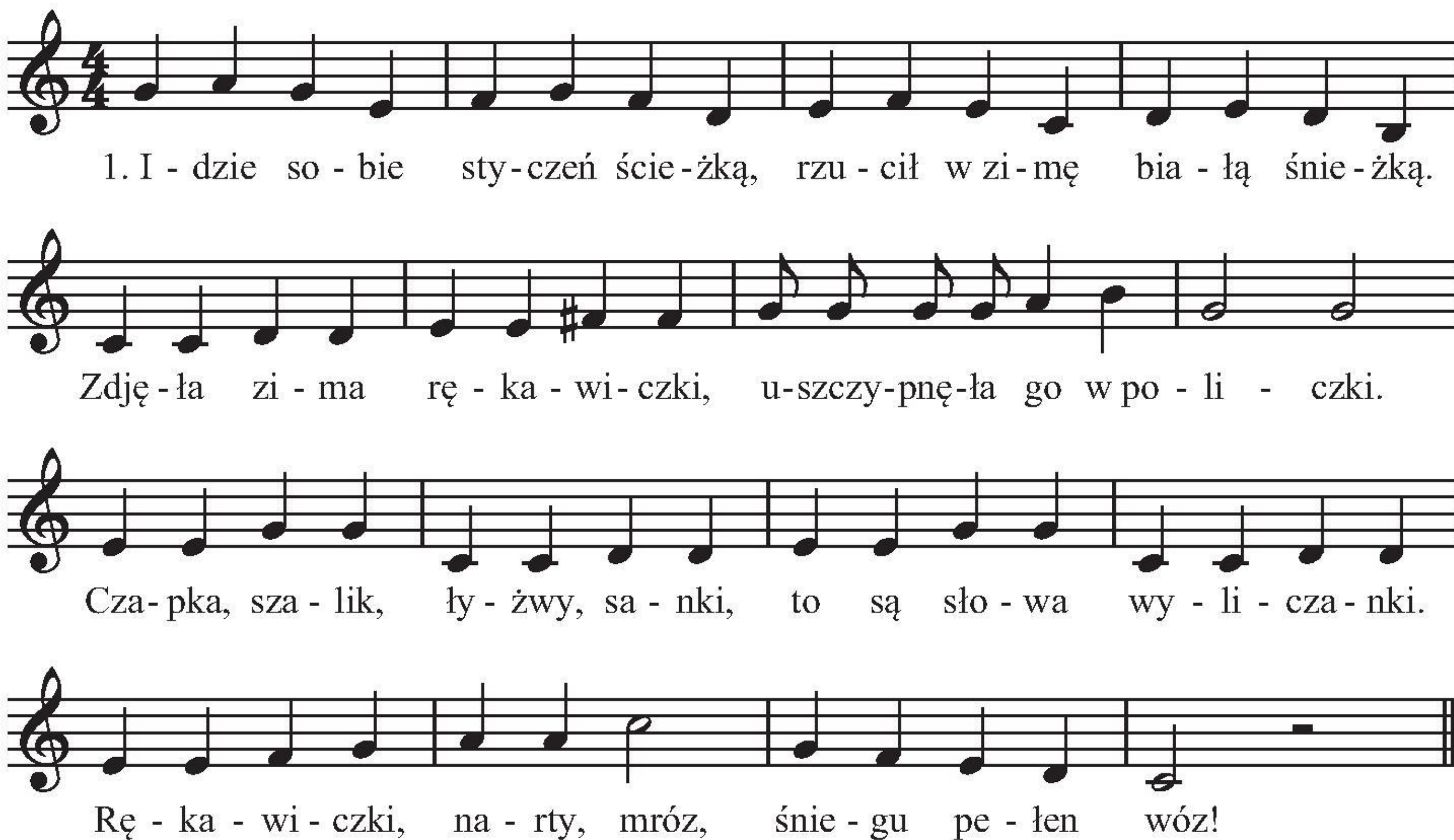

muzyka
i zdrowie

Zimowa wyliczanka

muzyka: Wojciech Kaleta
słowa: Piotr Smoczyński

1. I - dzie so - bie sty - czeń ście - żką, rzu - cił w zi - mę bia - łą śnie - żką.
Zdję - ła zi - ma rę - ka - wi - czki, u - szczy - pnę - ła go w po - li - czki.
Cza - pka, sza - lik, ły - żwy, sa - nki, to są sło - wa wy - li - cza - nki.
Rę - ka - wi - czki, na - rty, mróz, śnie - gu pe - łąen wóz!

1. Idzie sobie styczeń ścieżką, rzucił w zimę białą śnieżką.
Zdjęła zima rękawiczki, uszczypnęła go w policzki.

Ref. Czapka, szalik, łyżwy, sanki, to są słowa wyliczanki.

Rękawiczki, narty, mróz, śniegu pełen wóz!

2. Idzie styczeń na wycieczkę, nie wie, jak przeskoczyć rzeczkę,
dziesięć minut popracował, most lodowy wybudował.

Ref. Czapka, szalik...

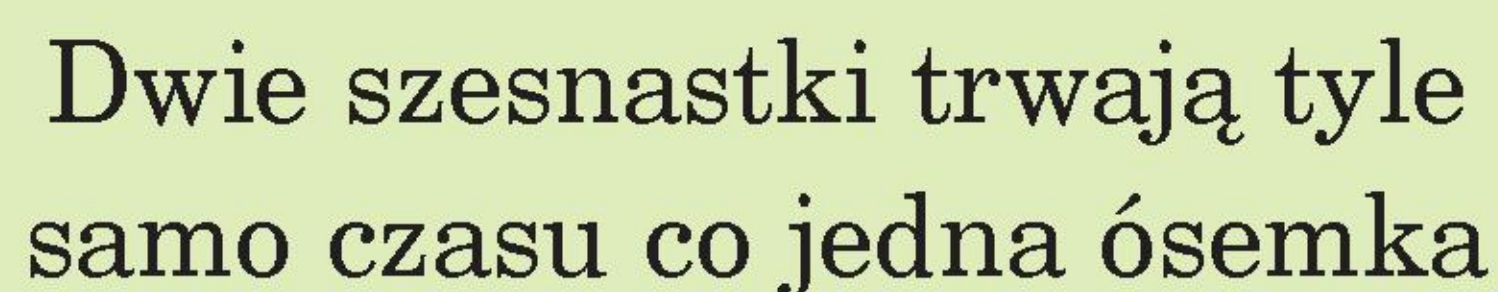
3. Usiadł styczeń koło drogi, bo mu bardzo zmarzły nogi,
zima się ulitowała, ciepłe buty darowała.

Ref. Czapka, szalik...

1. Zaśpiewajcie piosenkę. Wykonując zwrotki, pokazujcie ruchem ich treść.
Śpiewając refren, dobierzcie się w pary i uderzajcie: na „raz” swoją prawą dłońią o lewą, na „dwa” – prawą dłońią o prawą dłoń koleżanki lub kolegi, na „trzy” – ponownie w swoje dłonie, na „cztery” – lewą dłońią o lewą dłoń koleżanki lub kolegi.

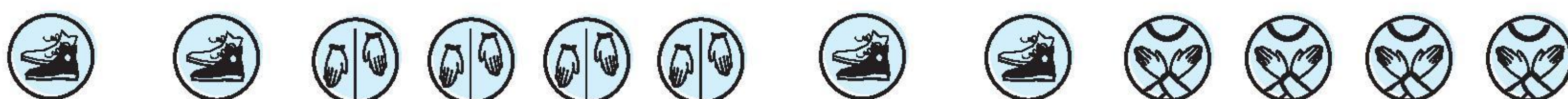
- 2.** Podpiszcie sylabami rytmicznymi nuty, które występują w melodii piosenki „Zimowa wyliczanka”. Nutę, której jeszcze nie znacie, otoczcie pętlą.

- 3.** Wpiszcie pod nutami sylaby rytmiczne i odczytajcie schemat.

- **4.** Naklejcie na sylaby odpowiednie klocki rytmiczne z wyklejanki i odczytajcie schematy za pomocą gestodźwięków.

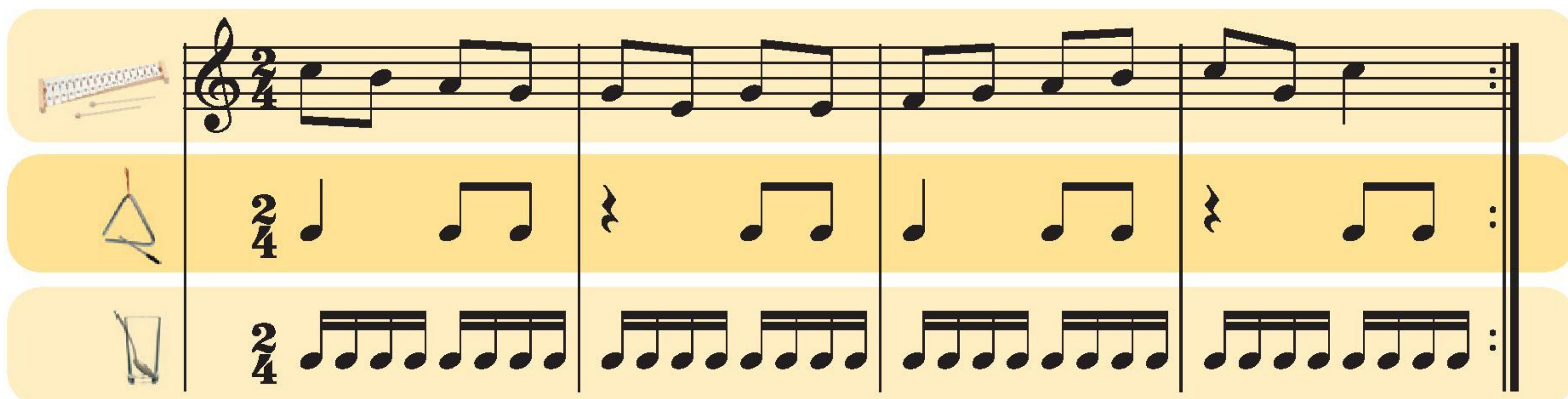

ta ta ti-ri ti-ri ti-ri ti-ri

ti-ri ti-ri ti-ri ti-ri ti-ri ti-ri sza

5. Podzielcie się na grupy i wykonajcie utwór „Sopelkowa muzyka”.

 6. Posłuchajcie muzyki. Pokolorujcie na niebiesko śniegowe gwiazdki z określeniami, które, waszym zdaniem, pasują do słuchanych dźwięków.

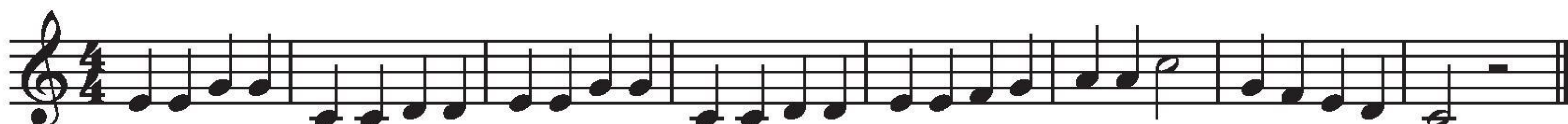
delikatne mocne tajemnicze

łagodne ciężkie przerażające

Utwór „Pierwsze płatki śniegu” wykonał zespół GlassDuo na szklanej harfie – instrumencie zbudowanym z kieliszków, które pociera się opuszkami palców.

7. Zagrajcie na fletach refren „Zimowej wyliczanki”.

Do słuchanej muzyki wykonajcie zimowy taniec, który sami wymyślicie.

muzyka
i zdrowie

Turniej słów

muzyka: Edward Pałłasz
słowa: Katarzyna Sidorowicz

1. Pe-wien król, co od lat już na tro - nie
sie - dział, we-zwał raz goń - ca i
to mu za - po - wie - dział: „O-głoś tu-rniej dla za - ba - wy,
by w grze - czno-ści na -brać wpra - wy, by w grze - czno-ści na -brać wpra - wy”.
Tu - rniej trzech ma - gi - cznych słów wszy - stkim o - głoś, wszy - stkim mów,
tu - rniej trzech ma - gi - cznych słów! słów!

1. Pewien król, co od lat
już na tronie siedział,
wezwał raz gońca i
to mu zapowiedział:
„Ogłoś turniej dla zabawy,
by w grzeczności nabrać wprawy”. /bis

Ref. Turniej trzech magicznych słów
wszystkim ogłoś, wszystkim mów,
turniej trzech magicznych słów! } bis

2. Werbel gra! Turniej trwa!
Król się z dworem kręci.
Morze głów, potok słów,
siada, kto się zmęczył.
Kancierz już podnózek daje:
„Proszę, królu!” „Doskonale!”/bis
Ref. Turniej trzech magicznych słów...

3. Skacze król, woła w głos:
„Pierwsze słówko mamy!”.
Nagle – och! – co za pech!
pada do stóp damy.

Giermek króla podtrzymuje.

A co mówi król? – „Dziękuję!”. /bis

Ref. Turniej trzech magicznych słów...

4. Nagle huk, nagle brzęk,
paż upuścił dzbanek.
Cały dwór zamarł i
patrzy, co się stanie.

Paż: „Przepraszam!” rzekł, a goniec:

– „Są trzy słowa, to już koniec!”. /bis

Ref. Wielka moc magicznych słów!

Zapamiętaj je i mów!

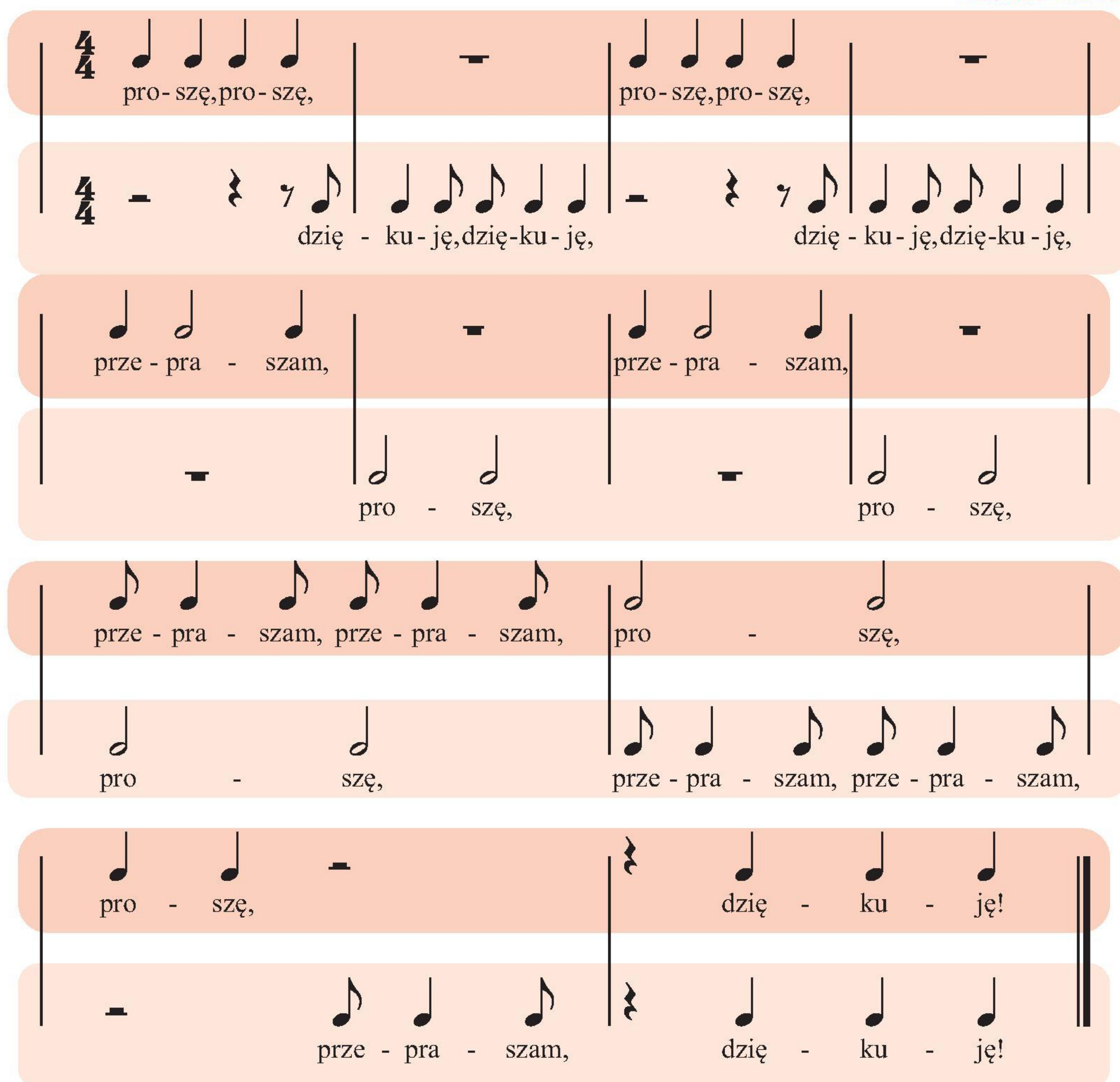
Wielka moc magicznych słów!

} bis

 1. Stańcie w kręgu. Podczas śpiewania zwrotek naśladujcie grę na werblu, w czasie refrenów – grę na trąbce, w różne strony świata, tak jakbyście oznajmiali rozpoczęcie turnieju.

2. Podzielcie się na dwie grupy i wykonajcie utwór „Magiczne słowa”.

Monika Gromek

4/4 pro - szę, pro - szę, pro - szę, pro - szę,

4/4 dzie - ku - ję, dzie - ku - ję, dzie - ku - ję, dzie - ku - ję,

prze - pra - szam, prze - pra - szam, prze - pra - szam, prze - pra - szam,

pro - szę, pro - szę, pro - szę, pro - szę,

prze - pra - szam, prze - pra - szam, pro - szę, dzie - ku - ję,

pro - szę, prze - pra - szam, prze - pra - szam, dzie - ku - ję!

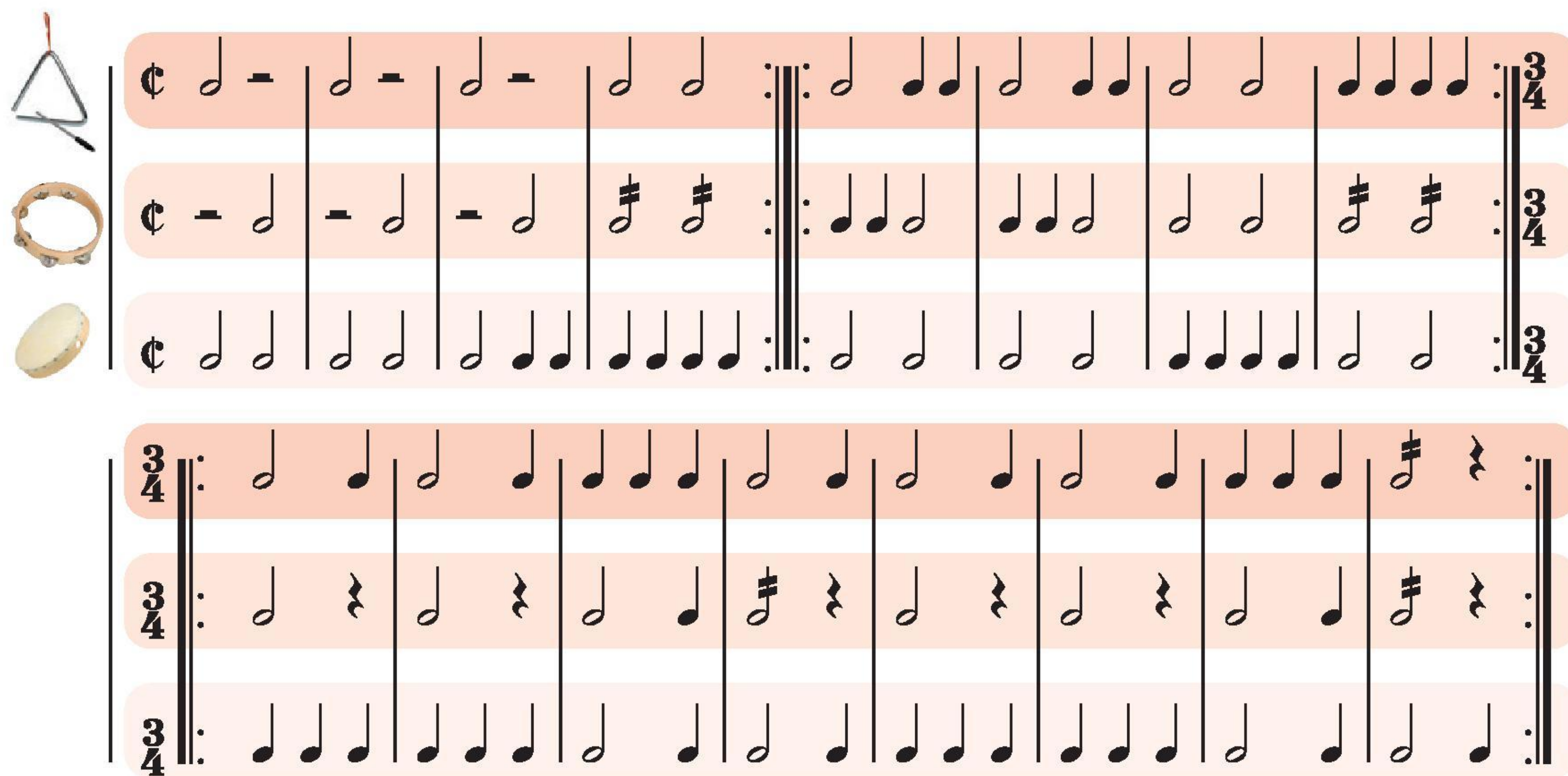
prze - pra - szam, dzie - ku - ję!

- **3.** Posłuchajcie muzyki i pokolorujcie ramkę tej ilustracji, która, waszym zdaniem, najbardziej pasuje do wysłuchanego utworu.

- **4.** Wykonajcie taniec dworski według wskazówek nauczyciela.

- **5.** Do słuchanej muzyki wykonajcie akompaniament na instrumentach perkusyjnych. Nuta oznacza szybkie potrząśnięcie tamburynem.

Posłuchajcie piosenki o smutnej królownie. Wybierzcie osoby, które odegrają role bohaterów piosenki.

Nutki-filutki

muzyka: Stefan Gąsieniec
słowa: Mirosław Wierzbowski

1. Na wszy - stkie zma - rtwic - nia, kło - po - ty i smu - tki naj -
le - pszym le - ka - rstwem we - so - łe są nu - tki, więc kie - dy po - nu - ro i
czu - jesz się źle, te nu - tki fi - lu - tki przy - po - mną ci, że:
Mu - zy - ka świat prze - ni - ka i wszę - dzie mo - że być.
Mu - zy - ka łą - czy lu - dzi - nie mo - żna bez niej żyć!

1. Na wszystkie zmartwienia, kłopoty i smutki
najlepszym lekarstwem wesołe są nutki,
więc kiedy ponuro i czujesz się źle,
te nutki-filutki przypomną ci, że:

2. Bo nutki-filutki, gdy krążą dokoła,
otoczą, połączą, rozchmurzą nam czoła.
Bo nutki-filutki to taniec i śpiew –
to radość dla wszystkich, zabawa i śmiech.

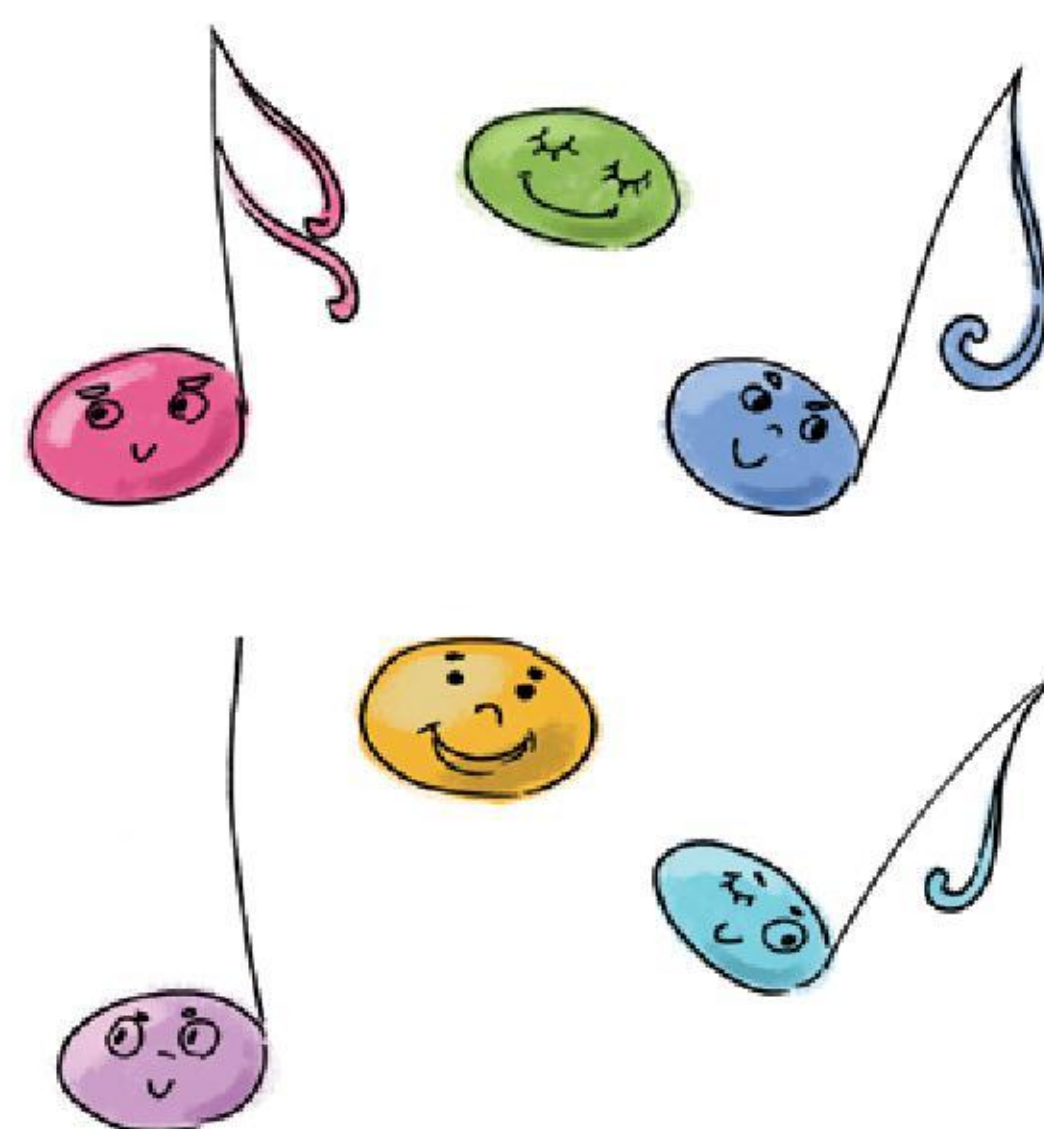
Ref. Muzyka świat przenika...

3. Więc śpiewaj, bo możesz, bo śpiewa świat cały –
i zdrowy, i chory, i duży, i mały,
i cała natura też śpiewa i gra...
Więc niech tak zostanie! Niech muzyka trwa!

Ref. Muzyka świat przenika...

Ref. Muzyka świat przenika
i wszędzie może być.
Muzyka łączy ludzi –
nie można bez niej żyć!

bis

 1. Zaśpiewajcie piosenkę. Zwrotki niech wykonają soliści, a refren wszyscy.

Zapis muzyczny, podobnie jak zapis słów w każdym języku, zawiera różne znaki i symbole. Są one zrozumiałe dla wszystkich, którzy się nimi posługują, bez względu na to, jakim językiem mówią i gdzie mieszkają. Nazwy muzyczne pochodzą z języka włoskiego i to właśnie ten język stał się międzynarodowym językiem muzycznym.

2. Uzupełnijcie symbole i nazwy muzyczne.

_____ – pauza ósemkowa

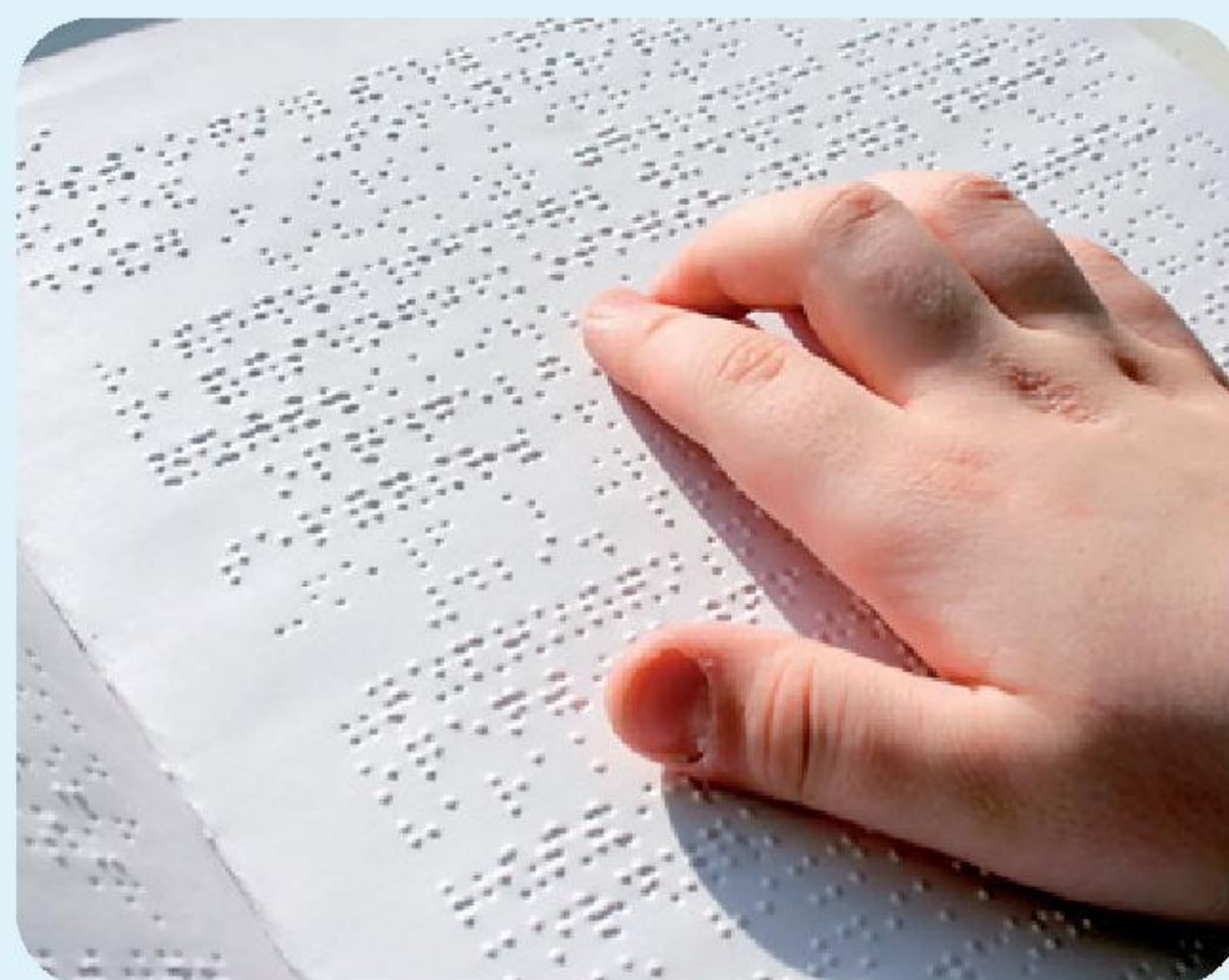

_____ – legato

_____ – ósemka

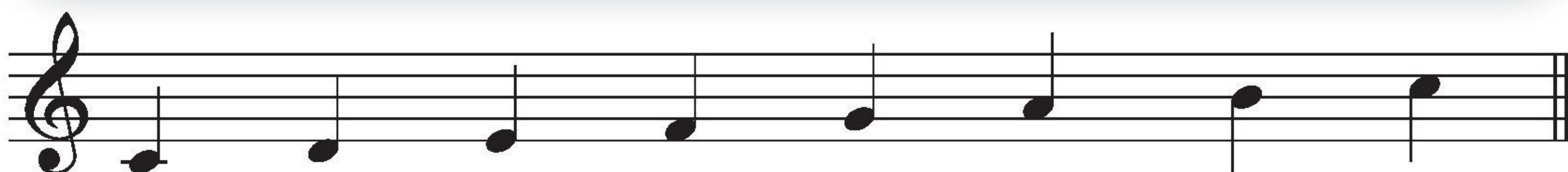

Ludzie niewidzący są często bardzo muzykalni, ponieważ mają doskonały słuch. Chętnie uczą się śpiewu i gry na instrumentach. Korzystają wtedy ze specjalnego zapisu nutowego, wykorzystującego znaki alfabetu Braille'a [czytaj: *Brajla*], czyli z tak zwanych muzykografów.

3. Odszukajcie w wyklejance gamę zapisaną muzykografami w odbiciu lustrzanym i naklejcie ją na kartkę. Przedziurawcie długopisem naklejkę w miejscach czarnych punktów. W ten sposób powstanie gama zapisana znakami Braille'a. Wklejcie ją w ramkę wypukłą stroną do góry. Następnie zamknijcie oczy i zaśpiewajcie gamę, „odczytując” nuty opuszkami palców.

Andrea Bocelli

Jednym z najpopularniejszych niewidzących wokalistów jest dziś włoski śpiewak, Andrea Bocelli (czytaj: *Boczelli*).

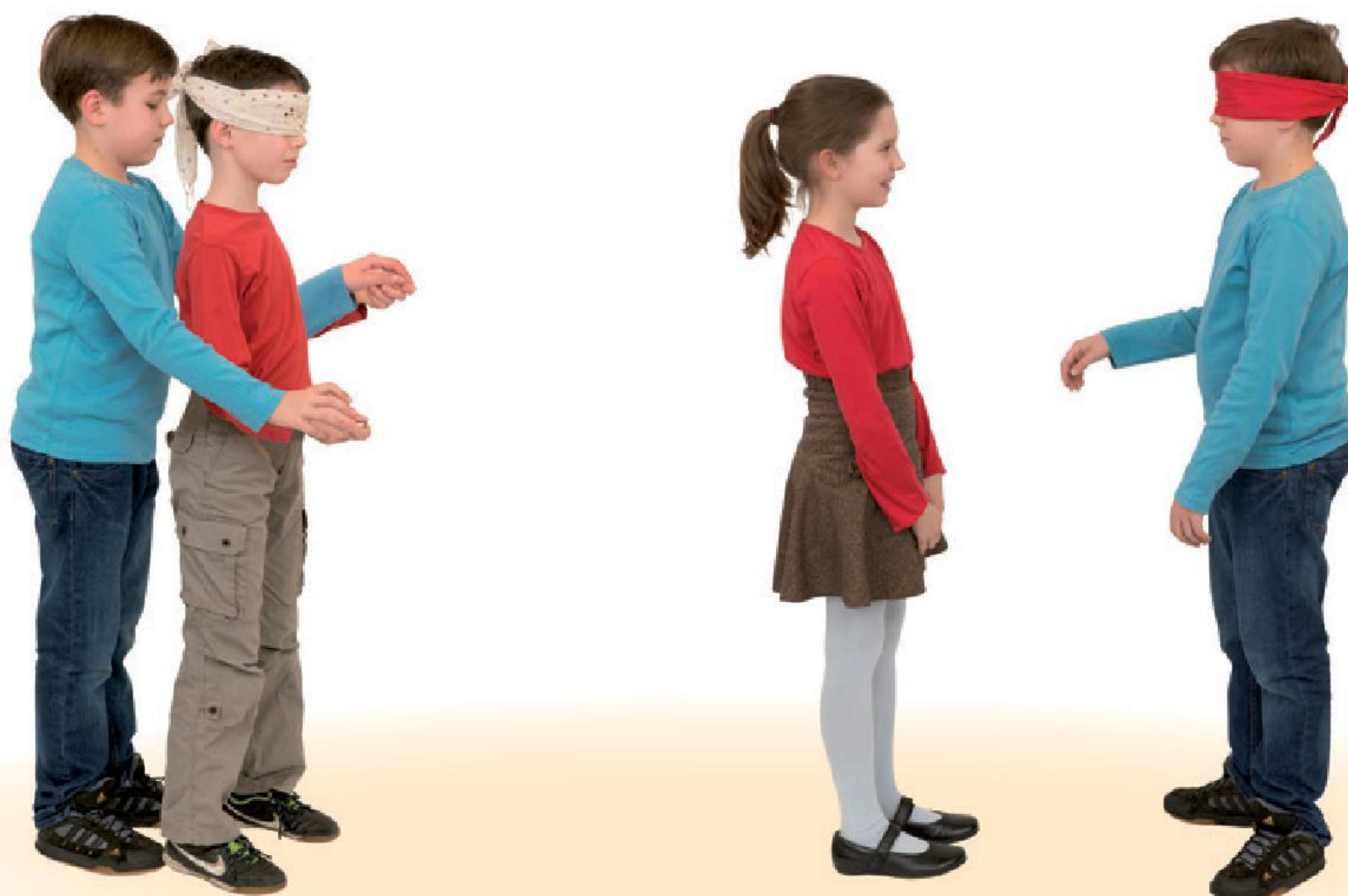

Evelyn Glennie

Muzyką mogą zajmować się także ludzie niesłyszący. Angielska perkusistka Evelyn Glennie (czytaj: *Ewlin Gleni*) straciła słuch w wieku 12 lat, więc nauczyła się „słyszeć” innymi częściami ciała. Żeby lepiej czuć i odbierać dźwięki, koncertuje boso. Jak widzicie, niepełnosprawność nie przeszkadza artystom w występach koncertowych ani w nagraniach.

Zaśpiewajcie piosenkę. Następnie dobierzcie się w pary. Jedna osoba zasłania oczy chustką, a druga uczy ją pokazywanych przez nauczyciela gestów do piosenki.

Wróbelek Walerek

muzyka i słowa
nieznanych autorów

Wró - be - lek Wa - le - rek miał ma - ły we - rbe - lek. We - rbe - lek Wa -
le - rka miał ma - ły fe - le - rek. Fe - le - rek we - rbe - lka na -
pra - wił Wa - le - rek. Wró - be - lek Wa - le - rek na we - rbe - lku swym grał.

Wróbelek Walerek miał mały werbelek.
Werbelek Walerka miał mały felerek.
Felerek werbelka naprawił Walerek.
Wróbelek Walerek na werbelku swym grał.

bis

Pan komputer

muzyka: Jarosław Piątkowski
słowa: Elżbieta Buczyńska

1. Mój przy-ja - ciel, pan kom - pu - ter, ci - cho mru - czy, coś tam ga - da.
Na sto-li - ku, w po-ko-i - ku ró - żne baj - ki o - po- wia - da.
Ra - zem z ta - tą za - sia - da - my. Z kom - pu - te - rem się
wi - ta - my. A po chwi - li e - kran świe - ci
i już pro - gram jest dla dzie - ci.

1. Mój przyjaciel, pan komputer, cicho mruczy, coś tam gada.
Na stoliku, w pokoiku różne bajki opowiada.

Ref. Razem z tatą zasiadamy.
Z komputerem się witamy.
A po chwili ekran świeci
i już program jest dla dzieci.

bis

2. Mój przyjaciel, pan komputer, nie grymasi, nie dokucza.
Lubi, kiedy go się słucha, opowiada i naucza.

Ref. Razem z tatą zasiadamy...

3. Mój przyjaciel, pan komputer, chyba wszystko wie o świecie.
Zapytajcie... poczekajcie... No, i proszę! Wy też wiecie!

Ref. Razem z tatą zasiadamy...

- 1. Zaśpiewajcie piosenkę. Podczas śpiewania refrenu wykonujcie odpowiednie gesty: naśladujcie przesuwanie komputerowej myszki oraz pisanie na klawiaturze.

2. Rozwiążcie rebus i zapiszcie hasło w okienkach.

~~r~~

~~ko~~

~~gum~~

~~serd~~

~~n~~

~~do~~

~~ka~~

~~miot~~

--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Muzykę elektroniczną tworzy się i wykonuje na instrumentach elektronicznych, które mają wbudowany komputer. Można na nich wyczarować dźwięki o różnej barwie i wysokości.

perkusja
elektroniczna

harfa
laserowa

kibord

 3. Posłuchajcie muzyki elektronicznej. Powiedzcie, z czym wam się ona kojarzy.

 4. Posłuchajcie tej samej muzyki. Uruchomcie wyobraźnię i powiedzcie, jaką historię ta muzyka opowiada. Podzielcie się na trzy grupy. Grupa I niech zapisze treść opowiadania, grupa II – wykona do niego planszę, a grupa III – wymyśli ruch dla postaci. Na zakończenie każda grupa przedstawi swój projekt koleżankom i kolegom.

Witamy na koncercie

popularna melodia dziecięca
słowa polskie: Krystyna Stasińska
opracowanie: Dorian Makowski

1. Dziś dźwię - ka-mi znów wi - ta-my was, i-nstru - me-nty bę-dą ba-wić nas. U-sły-

szy - cie jak fo - rte - pian brzmi, jak kla - wi - sze gra - ją tri li li. Klim bim

bim, bim bim, klim bim bim, bim bim, bim bim, klim bim bim bim bim.

1. Dziś dźwiękami znów witamy was,
instrumenty będą bawić nas.
Usłyszycie, jak fortepian brzmi,
jak klawisze grają tri li li.

Ref. Klim bim bim, bim bim,
klim bim bim, bim bim,
bim bim, klim bim bim bim bim.

2. Co tak błyszczy pięknie, powiedz sam,
to na trąbce ktoś tak dźwięcznie gra.
Ona Kraków przypomina mi,
gdy w południe hejnał z wieży brzmi.

Ref. Tra ra ra, ra ra,
tra ra ra, ra ra,
ra ra, tra ra ra ra ra.

3. Nawet piosnka zaraz zabrzmi tu,
więc śpiewajmy ją co w piersi tchu,
byle nie za głośno śpiewać – gdyż
można w norce zbudzić małą mysz!

Ref. La la la, la la,
la la la, la la,
la la, la la la la la.

4. Już niedługo koncert skończy się,
odłożymy instrumenty swe,
zanim jednak pożegnamy się
powtórzymy znane rytmy te.

Ref. Klapu klap, klap, klap,
klapu klap, klap klap,
klap klap, klapu klap klap klap.

TRA RA RA RA

1. Podzielcie się na trzy grupy. Zwrotki piosenki zaśpiewajcie wszyscy, a refreny niech wykona grupa, którą wskaże nauczyciel – dyrygent.

Dyrygent to osoba kierująca grupą śpiewaków lub muzyków grających na instrumentach.

- 2.** Przygotujcie kartki z nazwami instrumentów z krzyżówki (s. 109) i przeprowadźcie losowanie. Osoby, które wylosowały takie same nazwy, niech połączą się w grupy. Śpiewajcie piosenkę „Wyszły w pole kurki trzy” i naśladujcie grę na instrumencie, którego nazwę odczytaliście z kartki. Nauczyciel – dyrygent będzie wskazywał kolejne grupy.

Zespół złożony z osób grających na różnych instrumentach muzycznych to orkiestra. Kieruje nią dyrygent za pomocą batuty i odpowiednich ruchów rąk.

- **3.** Posłuchajcie muzyki w wykonaniu różnych orkiestr. W okienkach przy ilustracjach wpiszcie odpowiednie liczby zgodnie z kolejnością zaprezentowanych utworów.

orkiestra kameralna

orkiestra dęta

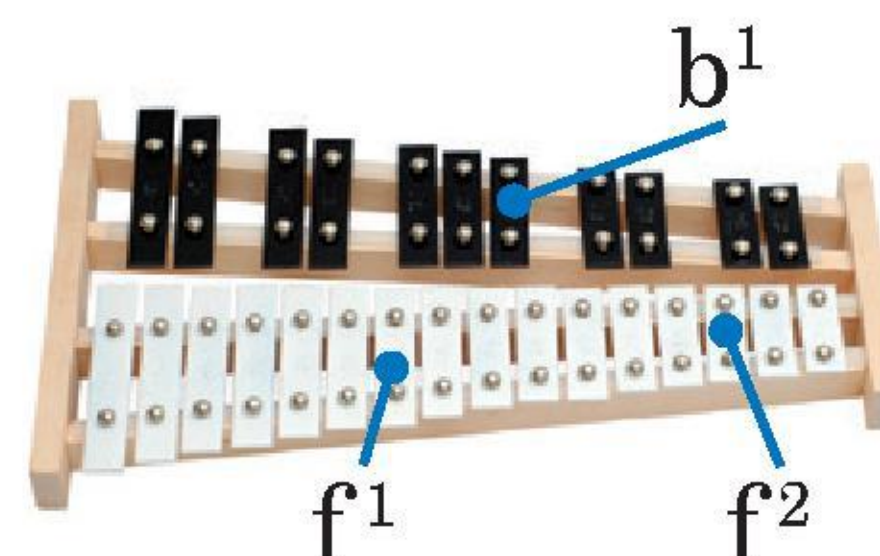
orkiestra symfoniczna

4. Posłuchajcie nagrania. Zastanówcie się, gdzie można usłyszeć takie odgłosy. Odpowiedź została ukryta w rebusie. Rozwiążcie go i zapiszcie hasło.

Filharmonia to miejsce, gdzie odbywają się koncerty w wykonaniu orkiestr i innych zespołów. Jest w niej duża sala koncertowa, mniejsza sala kameralna i sale prób dla chóru i orkiestry.

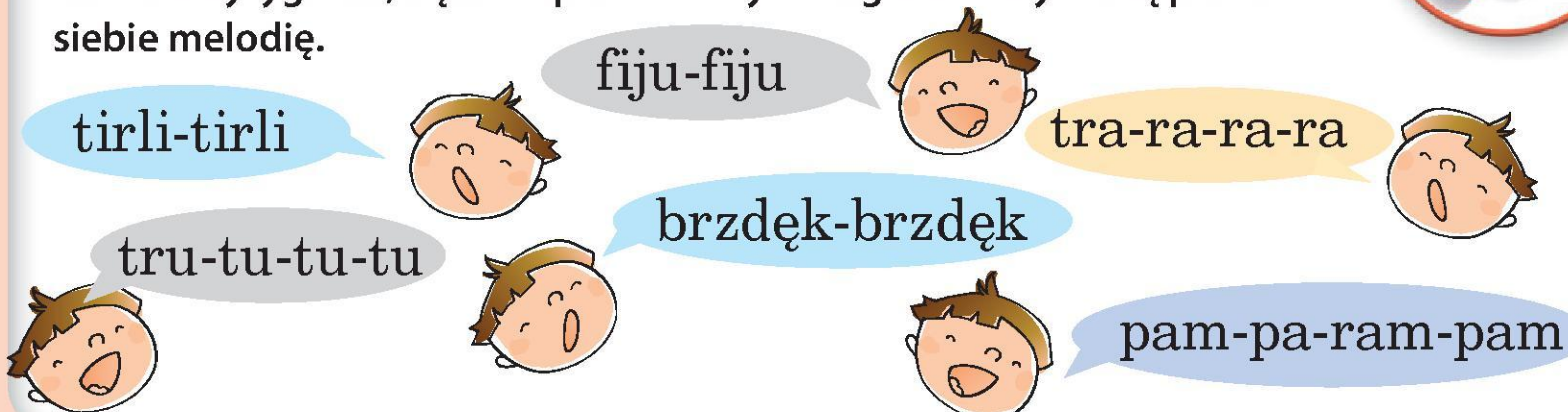
5. Zagrajcie na dzwonkach melodię „Hej, ho!”. Żeby zagrać ostatni dźwięk, należy uderzyć jednocześnie dwie płytki: f^1 i f^2 .

Frank Churchill

Stwórzcie wesołą orkiestrę. Podzielcie się na sześć grup, z których każda, na znak dyrygenta, będzie śpiewać innym odgłosem wybraną przez siebie melodię.

muzyka
i zdrowie

Pobudka z ogródka

muzyka: Adam Skorupka
słowa: Dorota Gellner

1. Wio - sna ra - no z łóż - ka wsta - ła. Ha - lo,
kwia - tki! - za - wo - ła - ła. - Cze - mu je - szcze w zie - mi
tkwi - cie? Mo - że wre - szcie się zbu - dzi - cie? Po -
bu - dka! Po - bu - dka! Czas wr - cać do o - gró - dka! Po - bu - dka! Po -
bu - dka! Na grzą - dki wr - cać czas! Po - bu - dka! Po - bu - dka! Czas
wr - cać do o - gró - dka! Po - bu - dka! Po - bu - dka! Po -
wta - rzam je - szcze raz!

1. Wiosna rano z łóżka wstała.
- Halo, kwiatki! – zawołała.
- Czemu jeszcze w ziemi tkwicie?
- Może wreszcie się zbudzicie?

Ref. Pobudka! Pobudka! Czas wracać do ogródka!
Pobudka! Pobudka! Na grządki wracać czas!
Pobudka! Pobudka! Czas wracać do ogródka!
Pobudka! Pobudka! Powtarzam jeszcze raz!

2. Jak się żaden z was nie ruszy,
powyciągam was za uszy!
Łapcie buty! Łapcie kapcie!
Nie ziewajcie! I nie chrapcie!

Ref. Pobudka! Pobudka!...

3. Wystawiły kwiatki nosy,
jeden goły, drugi bosy,
w nowe płatki się ubrały,
razem z wiosną zaśpiewały.

Ref. Pobudka! Pobudka! Czas wracać do ogródka!
Pobudka! Pobudka! Na grządki wracać czas!
Pobudka! Pobudka! Czas wracać do ogródka!
Pobudka! Pobudka! Wie o tym każdy z nas!

 1. Stańcie w kręgu i zaśpiewajcie piosenkę. Podczas zwrotek w miejscach oznaczonych pauzami wykonujcie czynności, o których mówią słowa piosenki. W czasie śpiewania słów refrenu „Pobudka! Pobudka!” przyłóżcie dłonie do ust, jakbyście się nawoływali, i zwracajcie się raz w prawą, raz w lewą stronę.

 2. Posłuchajcie muzyki. Naklejcie na gałązce tyle słowików, ile głosów rozpoznaliście w utworze. Słowiki znajdziecie w wyklejance.

3. Przypomnijcie sobie wiadomości o kanonie ze s. 37 i uzupełnijcie zdania.

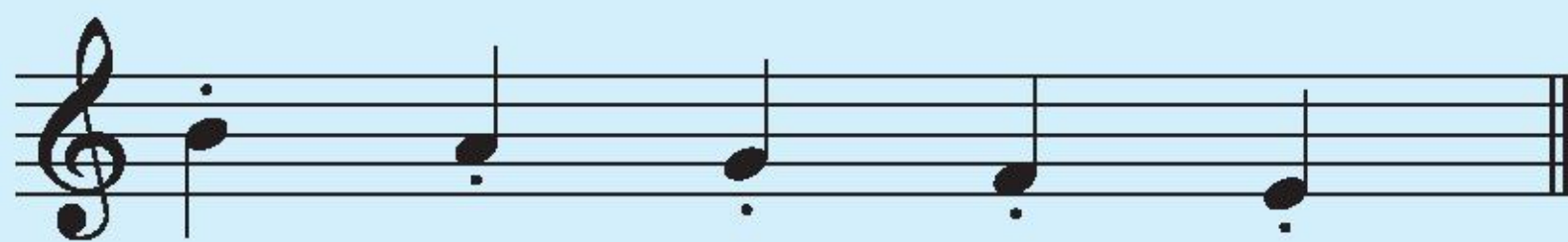
Kanon to utwór skomponowany na kilka _____.

Każdy głos śpiewa tę samą _____,

ale rozpoczyna z pewnym _____.

- **4.** Posłuchajcie różnych sposobów gry na flecie. Naśladujcie je na swoich instrumentach. Skorzystajcie z poniższych wskazówek.

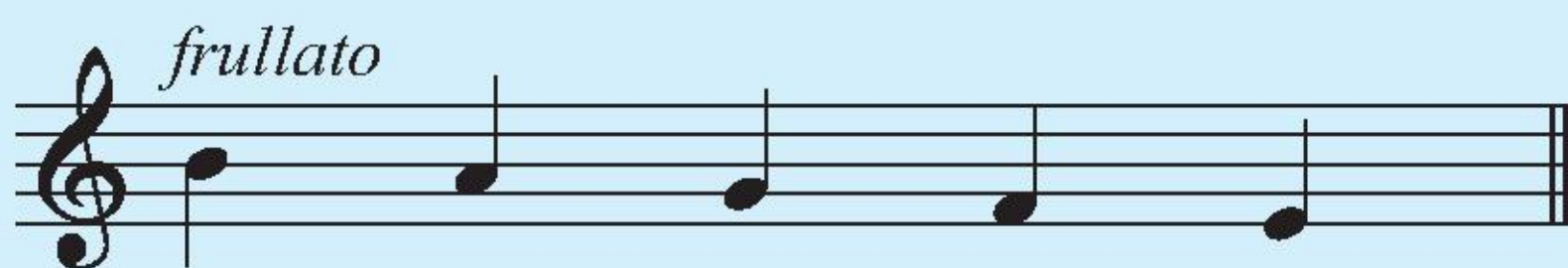
staccato (wł. oddzielanie) –
dźwięki wykonuje się na jednej
krótkiej sylabie **ta** lub **tu**

legato (wł. łączenie) – dźwięki
wykonuje się na jednej sylabie
tu lub **ta**, łącząc je

frullato (wł. ćwierkać)
– dźwięki wydobywa się
z instrumentu podczas
bezgłośnego wymawiania **trrr**

- 5.** Wykonajcie na fletach i dzwonkach utwór „Wiosenny koncert ptaków”. Symbol oznacza szybkie przesuwanie pałeczką po kolejnych płytkach.

Grażyna Kilbach

Zatańczcie do muzyki według wskazówek nauczyciela.

muzyka
i zdrowie

Hej, ho, żagle staw!

muzyka: Zbigniew Murawski
słowa: Mirosław Aleksander Kowalewski

Hej, ho, ża - gle staw! Cią - gnij li - nę i się baw! Hej, ho, śmia - ło ste - ruj

Fine

sta - tkiem, któ - ry jest z pa - pie - ru. Hej! 1. Za - dzi - wi się ma - ma,

za - dzi - wi się ta - ta, kie - dy w rejs wy - pły - niesz, hen, do - ko - ła świa - ta,

bo świat, mo - i mi - li, nie jest wca - le du - ży,

D.C. al Fine

o - pły - nąć go mo - żna w de - szczo - wej ka - łu - ży.

Ref. Hej, ho, żagle staw!
Ciągnij linę i się baw!
Hej, ho, śmiało steruj
statkiem, który jest z papieru. Hej!

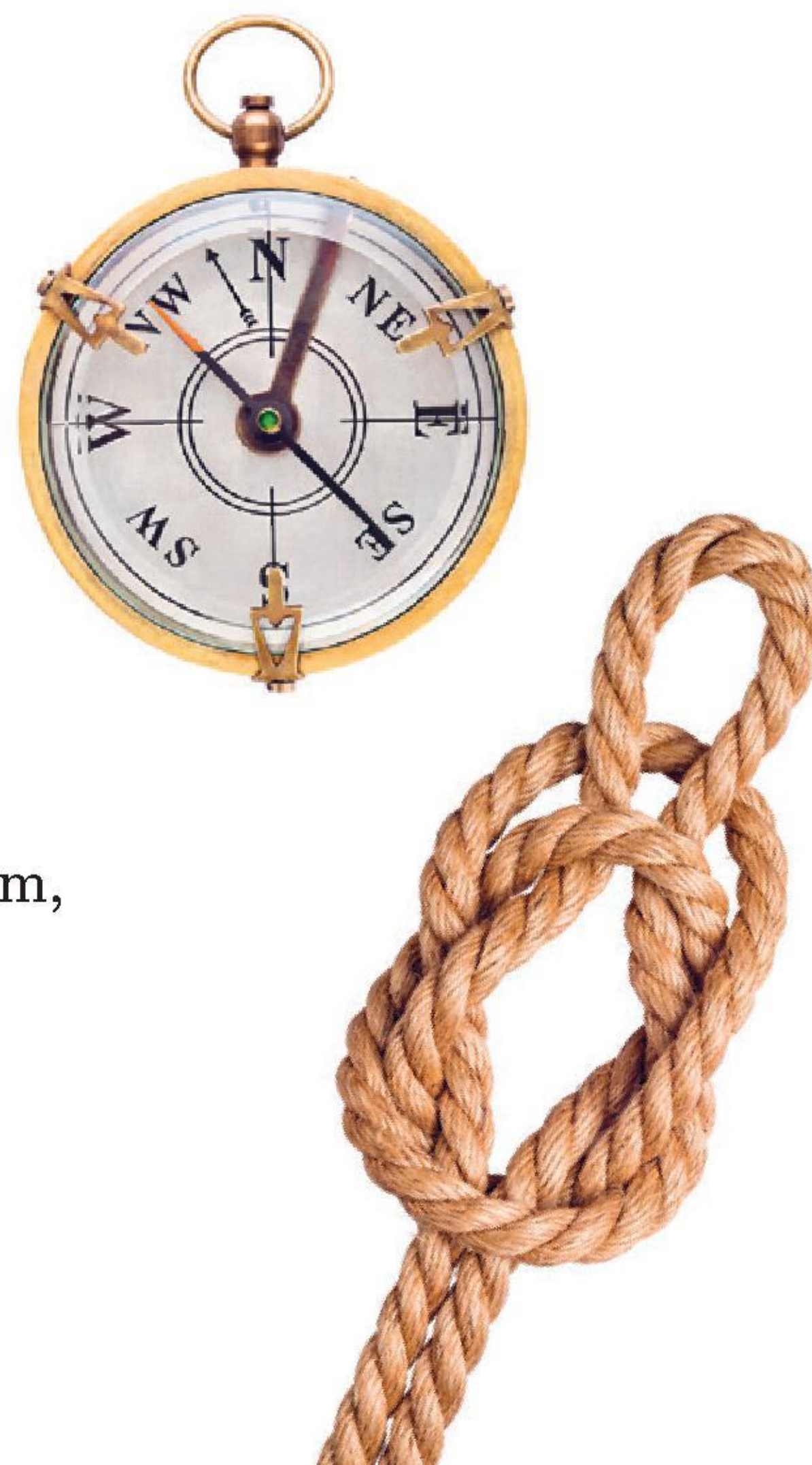
bis

1. Zadziwi się mama, zadziwi się tata,
kiedy w rejs wypłyniesz, hen, dokoła świata,
bo świat, moi mili, nie jest wcale duży,
opłynąć go można w deszczowej kałuży.

Ref. Hej, ho, żagle staw!...

2. Wypłynę na Bałtyk, z Gdyni, no, a potem
szybciutko opłynę całą Europę,
potem przez Atlantyk, bo jam odważnym smykiem,
z Kolumbem popłynę odkryć Amerykę.

Ref. Hej, ho, żagle staw!...

3. Potem w dół globusa, przez morskie odmęty,
obejść Horn przylądek – tam giną okręty,
ominać Australię, aby Pacyfikiem
żeglując spokojnie, osiągnąć Afrykę.

Ref. Hej, ho, żagle staw!...

4. Teraz już do domu łódka płynie sama,
bo z kolacją czeka na żeglarza mama.
I wiesz już, wyjmując statek swój z kałuży:
gdy masz wyobraźnię, to świat nie jest duży.

Ref. Hej, ho, żagle staw!...

- 1. Zaśpiewajcie piosenkę. Podczas refrenu zatańczcie według instrukcji nauczyciela.

Szanta to piosenka
żeglarska; często opowiada
o przygodach na morzu
i pracy na statku.

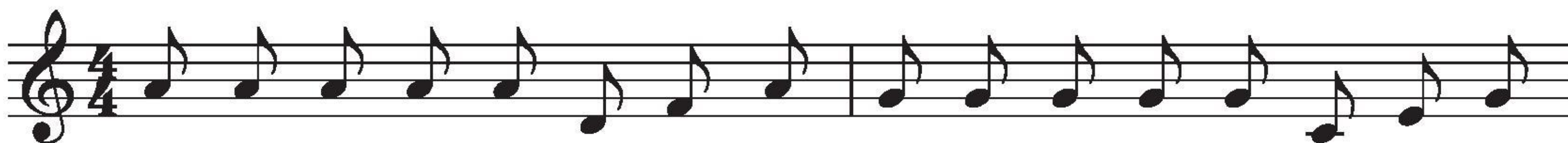
- 2. Posłuchajcie melodii szanty „Morskie opowieści”. Powiedzcie, jak zmienia się głośność dźwięków.

Zmiany siły dźwięku nazywamy dynamiką. Wskazówki dotyczące tego, jak wykonywać utwór, zapisujemy za pomocą określeń lub znaków dynamicznych:

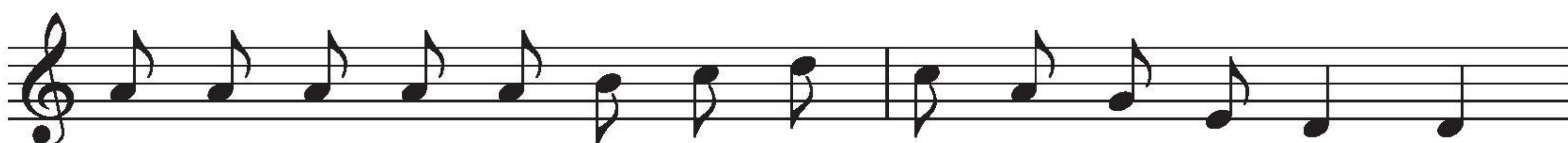
f – *forte* (głośno), ***p*** – *piano* (cicho).

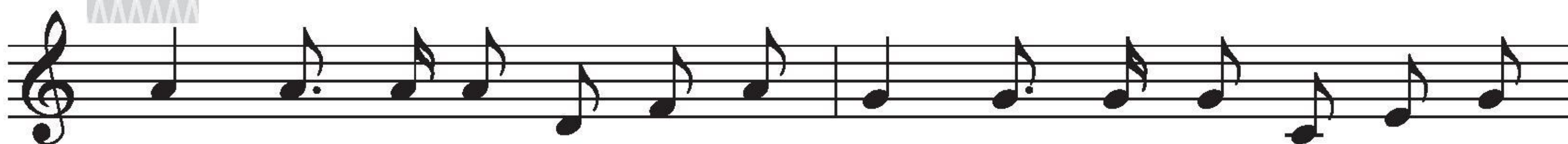
3. Posłuchajcie jeszcze raz melodii szanty „Morskie opowieści”. Wybierzcie z wyklejanki symbole dynamiczne: *f* i *p* i wklejcie je w odpowiednich miejscach.

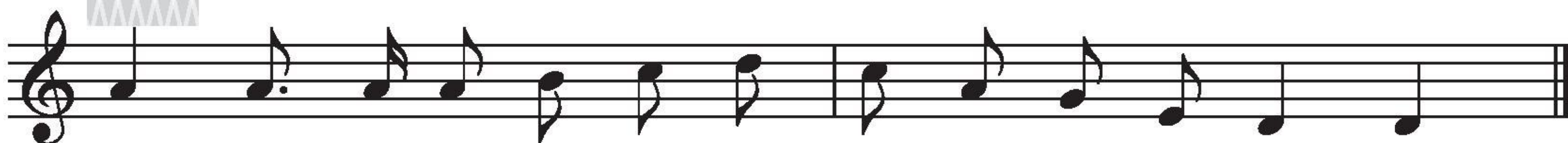
1. Kie - dy wiatr za - szu - mi w gło - wie, ca - ły świat na - bie - ra tre - ści,

wte - dy czło - wiek chę - tnie słu - cha mo - rskich o - po - wie - ści.

Kto chce, ten nie - chaj słu - cha, kto nie chce, niech nie słu - cha.

Jak bal - sam są dla u - cha mo - rskie o - po - wie - ści.

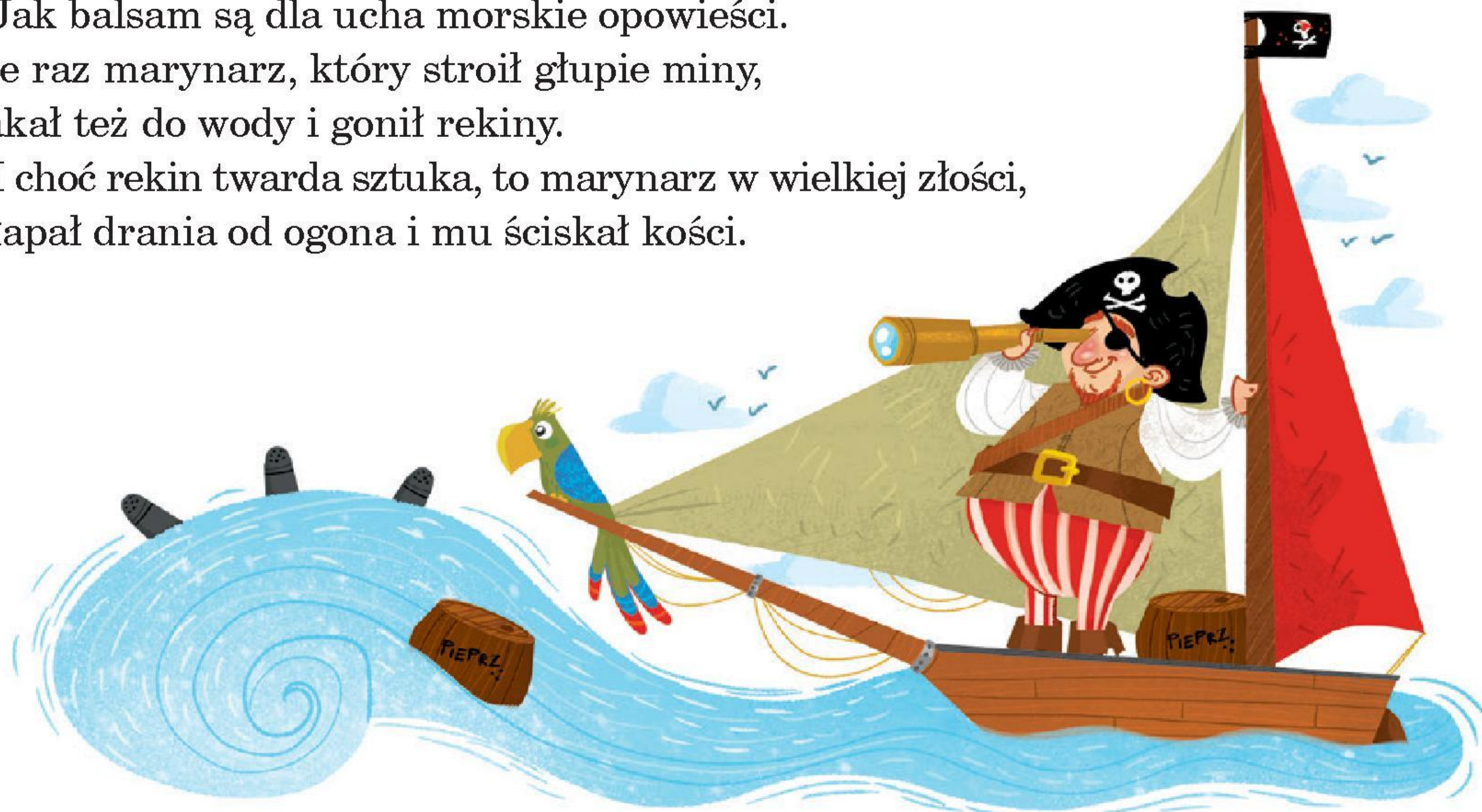
1. Kiedy wiatr zaszumi w głowie, cały świat nabiera treści,
wtedy człowiek chętnie słucha morskich opowieści.

Ref. Kto chce, ten niechaj słucha, kto nie chce, niech nie słucha.

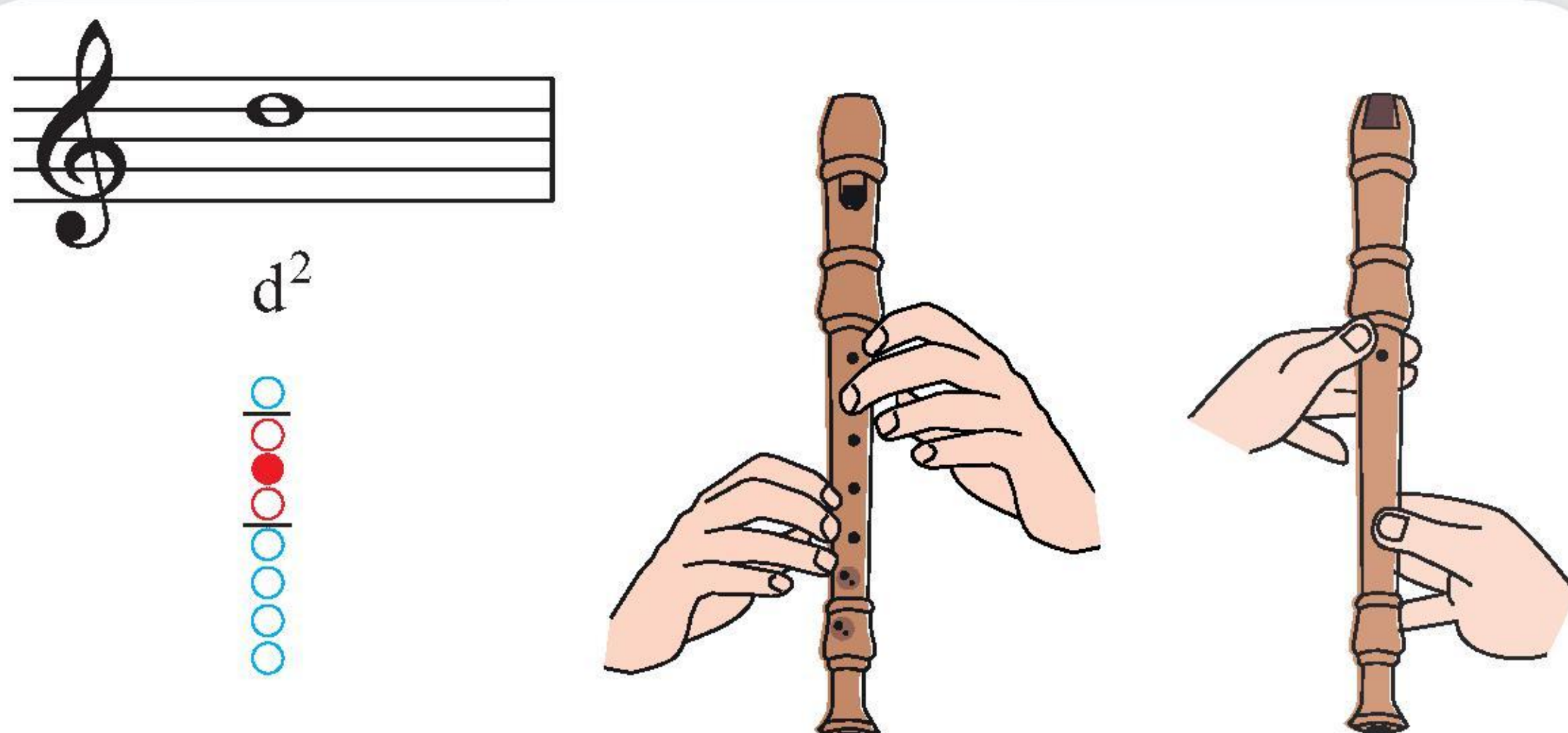
Jak balsam są dla ucha morskie opowieści.

2. Był sobie raz marynarz, który stroił głupie miny,
albo skakał też do wody i gonił rekiny.

Ref. I choć rekin twarda sztuka, to marynarz w wielkiej złości,
łapał drania od ogona i mu ścisnął kości.

4. Zagrajcie na fletach dźwięk d^2 i powtórzcie go kilka razy. Aby go zagrać, musicie odkryć otwór w tylnej ścianie fletu.

5. Zagrajcie na fletach zwrotkę szanty „Morskie opowieści”, a refren zaśpiewajcie. Zwróćcie uwagę na oznaczenia dynamiczne.

- Przygotujcie: dużą miskę z wodą („morze”), 4 plastikowe butelki i 4 kartki. Podzielcie się na 4 załogi i wyznaczcie kapitanów, którzy wylosują numery haseł do zakodowania. Dopasujcie do nich odpowiednie sylaby rytmiczne, które znajdziecie w wyklejance. Naklejcie je na kartkę, włóżcie do butelki i wrzucie do „morza”. Niech jeden z marynarzy wyłowi butelkę i wyciągnie z niej list z zakodowanym hasłem. Następnie załoga odkoduje wiadomość i wykona przypisane do niego zadanie. Hasła do zakodowania i zadania do wykonania:

1. $\frac{4}{4}$ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ || Ciągnijcie linę!
2. $\frac{4}{4}$ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ || Wspinajcie się na maszt!
3. $\frac{4}{4}$ ♩ ♩ ♩ || Wiosłujcie!
4. $\frac{4}{4}$ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ || Obracajcie sterem!
5. $\frac{4}{4}$ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ ♩ || Szorujcie pokład!

muzyka
i zdrowie

Magiczne miejsce

muzyka i słowa: Marek Majewski

1. Te - atr to jest wi - do - wnia i sce - na. Ni - by nic ma - gi - czne - go w tym
nie ma aż do chwi - li, gdy na - gle na sce - nie dzi - wne
za - cznie się dzieć prze - dsta - wie - nie. Bo w te - a - trze, w te - a - trze, w te -
a - trze, cza - ro - dzie - jskie jest to, na co pa - trzę. Gdy się
ty - lko po - dno - si ku - rty - na, to od
ra - zu czar dzie - łać za - czy - na.

1. Teatr to jest widownia i scena.

Niby nic magicznego w tym nie ma
aż do chwili, gdy nagle na scenie
dziwne zacznie się dzieć przedstawienie.

Ref. Bo w teatrze, w teatrze, w teatrze,
czarodziejskie jest to, na co patrzę.
Gdy się tylko podnosi kurtyna,
to od razu czar działać zaczyna.

2. Każda bajka się staje prawdziwa.

Gaśnie światło i scena ożywa.
Wszystko może się zdarzyć na scenie.
Działa czar, póki trwa przedstawienie.

Ref. Bo w teatrze, w teatrze, w teatrze...

3. Teatr gra. Każdy ma, czego szuka.

A to wszystko nazywa się sztuka.
Gdy dorosnę, to może tu wrócę,
żeby zagrać na scenie w tej sztuce.

Ref. Bo w teatrze, w teatrze, w teatrze...

 1. Stańcie w kręgu. Podczas śpiewania zwrotek rytmicznie przenoście ciężar ciała z nogi na nogę. W czasie refrenu podajcie sobie ręce i w wolnym tempie maszerujcie cztery kroki do środka kręgu, cztery na zewnątrz i znów cztery do środka i cztery na zewnątrz.

 2. Ustawcie w sali parawan, który zrobicie z prześcieradła i kijków od szczotek. Przygotujcie latarki; na niektóre z nich możecie założyć kolorową folię lub bibułkę. Kiloro z was niech stanie za parawanem, trzymając w dłoniach włączone latarki. Poruszajcie nimi tak, jak podpowiada muzyka i wasza wyobraźnia. Potem zamieńcie się rolami.

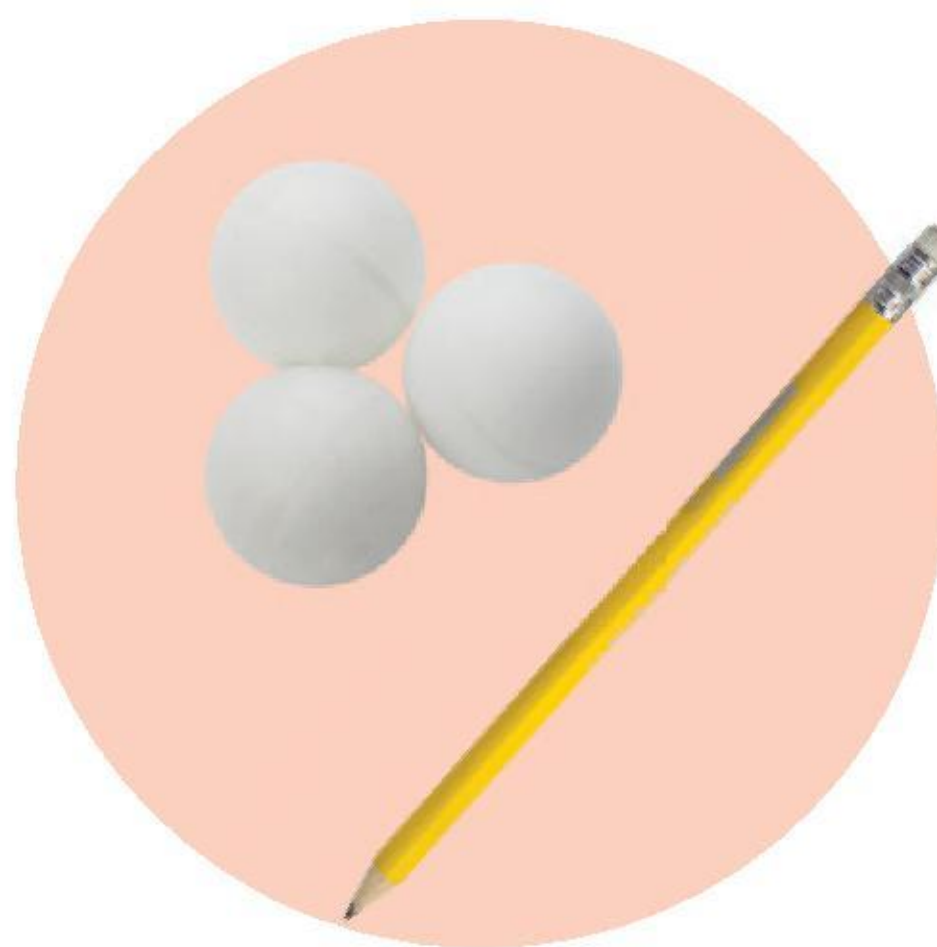
 3. Zaśpiewajcie znaną kołysankę „Był sobie król”.

muzyka nieznanego autora
słowa: Janina Porazińska

1. Już księżyc zgasł i ludzie śpią, sen zmo-rzył twą la -
le - czkę. Więc głó - wkę złóż i o - czka zmruż,
o - po - wiem ci ba - je - czkę. je - czkę.

1. Już księżyc zgasł i ludzie śpią, sen zmorzył twą laleczkę.
Więc główkę złóż i oczka zmruż, opowiem ci bajeczkę. /bis
2. Był sobie król, był sobie paż i była też królewna.
Żyli wśród róż, nie znali burz, rzecz najzupełniej pewna. /bis
3. Kochał ją król, kochał ją paż, kochali się w królewnie.
I ona też kochała ich, kochali się wzajemnie. /bis
4. Lecz srogi los, okrutna śmierć w udziale im przypadła:
króla zjadł pies, pazia zjadł kot, królewnę myszka zjadła. /bis
5. Lecz żeby ci nie było żal, dziecino ukochana:
z cukru był król, z piernika paż, królewna z marcepana. /bis

Przygotujcie piłeczki pingpongowe, włóczkę, kolorowy papier, ołówki oraz stroje z wyklejanki. Wykonajcie kukiełki postaci z kołysanki. Podzielcie się na grupy aktorów, chórzystów i publiczność. Chór będzie śpiewać kołysankę, aktorzy będą poruszać figurkami w teatrzyku kukiełkowym, a publiczność obejrzy przedstawienie.

muzyka
i zdrowie

Zbuntowana czwórka

muzyka: Monika Gromek
słowa: Monika Gromek, Grażyna Kilbach

1. Raz czte - ry in - stru - men - ty dość mia - ły gry z o - rkie - strą. Nie
 chcia - ły dłu - żej słu - chać, co ka - że im ma - e - stro. Zło -
 ży - ły więc pul - pi - ty, za - bra - ły wszy - stkie nu - ty i
 wnet dy - ry - gen - to - wi u - cie - kły spod ba - tu - ty.
 Ka - żdy z nich, co tu kryć,
 ba - rdzo chciał so - li - stą być. Ka - żdy chciał spra - wdzić, czy
 po - je - dyn - czo pię - knie brzmi.

1. Raz cztery instrumenty dość miały gry z orkiestrą.
 Nie chciały dłużej słuchać, co każe im maestro.
 Złożyły więc pulpity, zabrały wszystkie nuty
 i wnet dyrygentowi uciekły spod batuty.

2. Więc teraz już oddzielnie grał każdy, że aż miło.
 Lecz takie granie solo dość szybko je znudziło.
 Gdy znowu się spotkały, pewnego dnia, we czwartek,
 postanowiły razem wystąpić jako kwartet.

Ref. Każdy z nich, co tu kryć,
 bardzo chciał solistą być.
 Każdy chciał sprawdzić, czy
 pojedynczo pięknie brzmi.

Ref. Każdy z nich, co tu kryć,
 nie chciał już solistą być.
 W czwórkę grać lepiej, bo
 jako kwartet pięknie brzmią.

- **1.** Stańcie czwórkami. Podczas zwrotek maszerujcie, a w czasie refrenu tańczcie w kółkach osiem kroków w jedną i osiem kroków w drugą stronę.
- **2.** Posłuchajcie utworu skomponowanego na cztery instrumenty. Otoczcie pętlą ilustracje instrumentów, których dźwięki rozpoznaliście w nagraniu.

3. Podzielcie się na cztery grupy. Wykonajcie utwór „Rozmawiają cztery głosy”.

Rozmawiają cztery głosy

Monika Gromek

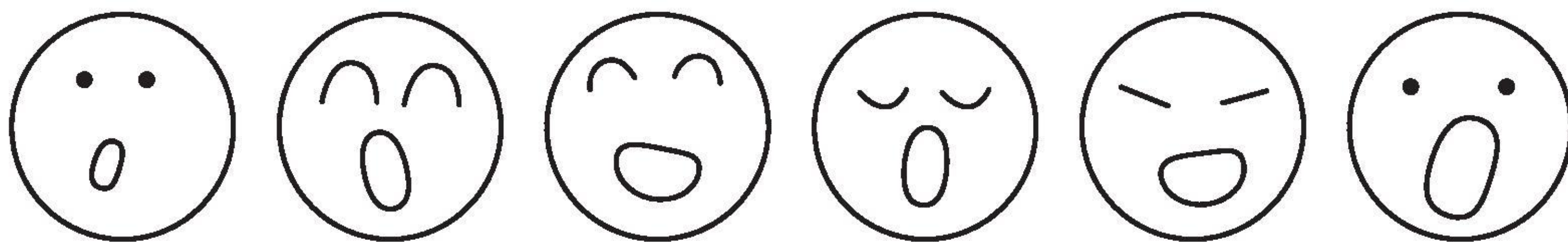
I	pa ra pa ra pa ra pam	pa ra pa ra pa ra pam
II	plim plim plim plim plim plim	plim plim plim plim plim plim
III	rym cym cym rym cym cym	rym cym cym rym cym cym
IV	plum plum plum plum	plum plum plum plum

I	pa ra pa ra pa ra pam pam	pa ra pa ra pa ra pam pam
II	plim plim plim plim plim plim	plim plim plim plim plim
III	rym cym cym rym cym cym	rym cym cym
IV	plum plum plum plum	plum plum plum

4. Wykonajcie utwór „Rozmawiają cztery głosy” w czteroosobowych zespołach. Powtórzcie go czterokrotnie, za każdym razem recytując inny głos.

 5. Pokolorujcie tyle dziecięcych buziek, ile głosów śpiewa piosenkę.

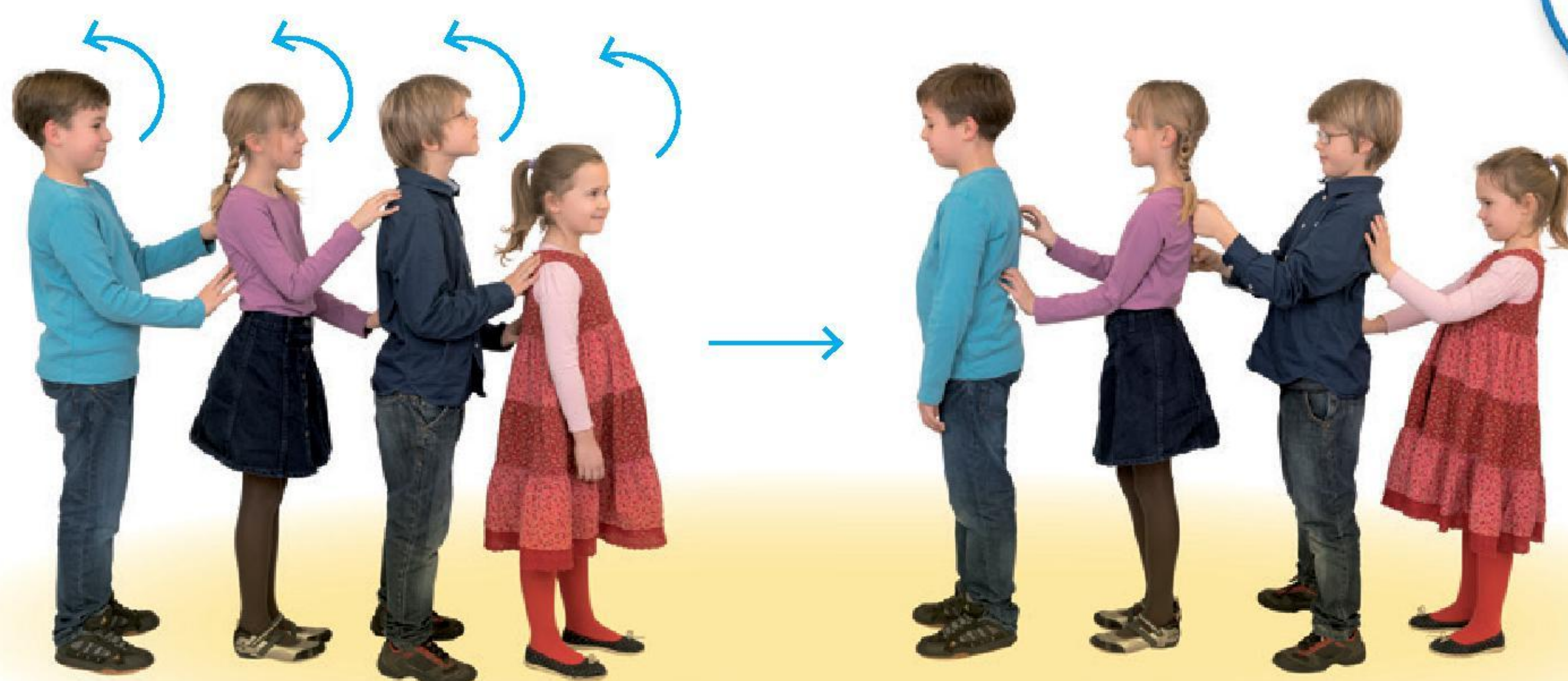
Zespół czterech grających lub śpiewających osób to kwartet.

Kwartet smyczkowy

Kwartet wokalny

 Dobierzcie się w czteroosobowe grupy. Stańcie w czterech rzędach – jedna osoba za drugą. Słuchając muzyki, wykonujcie masaż pleców i ramion osoby stojącej przed wami – delikatnie głaszcząc, opukując i ugniatając. Na znak nauczyciela wykonajcie zwrot w tył i powtórzcie masaż – tym razem robiąc go osobie stojącej wcześniej za wami.

Nie ma jak dom

muzyka i słowa: Jerzy Kobyliński

1. Wi - dzia-łem ja kra-je jak się na - le - ży! I wszę - dzie już by-łem, mo-
 że - cie mi wie-rzyć. Wiem to na pe - wno, że me - go do - mu nie
 zmie-nił-bym na nic, nie od - dał ni - ko- mu.
 Nie ma - jak dom! Nie ma jak dom!
 Nie ma jak dom! Tu przy - ja - cie - le są!

1. Widziałem ja kraje jak się należy!
 I wszędzie już byłem, możecie mi wierzyć.
 Wiem to na pewno, że mego domu
 nie zmieniłbym na nic, nie oddał nikomu.

Ref. Nie ma jak dom! Nie ma jak dom! } **bis**
 Nie ma jak dom! Tu przyjaciele są!

2. Więc po co przemierzać dalekie góry,
 gdy blisko są Tatry i piękne Mazury?
 Tutaj mam wszystko, co najważniejsze,
 to tutaj właśnie jest moje miejsce.

Ref. Nie ma jak dom!...

3. To tutaj jest mama, tutaj jest tata,
 i tutaj są zimy i wiosny, i lata.
 Tutaj się bawię i tu się uczę,
 a jeśli wyjadę, na pewno tu wrócę!

Ref. Nie ma jak dom!...

1. Zaśpiewajcie piosenkę w klasowym
 chórze. Podczas wykonywania refrenu
 machajcie nad głowami paskami białej
 i czerwonej krepiny.

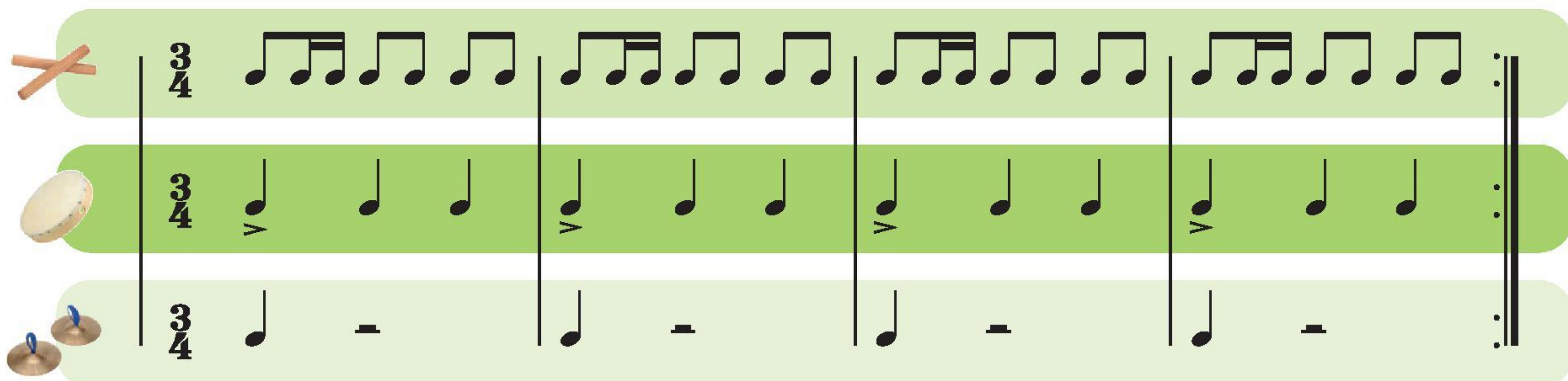
2. Wpiszcie pod rysunkami nazwy polskich tańców ludowych, które wcześniej poznaliście.

3. Posłuchajcie muzyki i powiedzcie, na ile się ją liczy.
4. Zagrajcie na fletach melodię piosenki ludowej „Przez wodę, koniczki”. Nutę, przy której stoi kropka, wykonajcie trochę dłużej.

5. Zagrajcie do piosenki „Przez wodę, koniczki” akompaniament na instrumentach perkusyjnych.

6. Posłuchajcie poloneza skomponowanego przez Fryderyka Chopina. Otoczcie pętlą wyrazy, które określają charakter utworu.

dostojny

żartobliwy

poważny

delikatny

uroczysty

skoczny

podniosły

Polonez to staropolski uroczysty taniec, w metrum na 3, wykonywany w umiarkowanym tempie.

7. Zatańczcie poloneza według instrukcji nauczyciela.

rys. 1

rys. 2

rys. 3

rys. 4

Książki, książki, książki

muzyka: Stefan Gąsieniec
słowa: Stanisław Karaszewski

1. Lu - bię kli - mat bi - blio - te - ki, to pra - wdzi - wy ksią - żek dom,
je - dne ksią - żki li - czą wie - ki, in - ne cał - kiem no - we są.
Książ - ki, książ - ki, książ - ki, ma - łe, śre - dnie, du - że,
nie - zwy - kłe przy - go - dy i w cza - sie po - dró - że,
książ - ki fan - ta - sty - czne, hi - sto - rie sprzed lat i
dzi - kiej przy - ro - dy nie - zba - da - ny świat!

1. Lubie klimat biblioteki,
to prawdziwy książek dom,
jedne książki liczą wieki,
inne całkiem nowe są.

Ref. Książki, książki, książki, małe, średnie, duże,
niezwykłe przygody i w czasie podróże,
książki fantastyczne, historie sprzed lat
i dzikiej przyrody niezbadany świat!

2. Czytam książki papierowe,
do e-książek czytnik mam,
audio-książek słuchać mogę,
kiedy w domu jestem sam.

Ref. Książki, książki, książki, małe, średnie, duże...

3. Po magiczne księgi sięgam
pełne czarodziejskich słów,
wyobraźni w nich potęga,
klucz do kolorowych snów.

Ref. Książki, książki, książki, małe, średnie, duże...

1. Podczas śpiewania zwrotek przechadzajcie się po sali. W trakcie refrenu weźcie do rąk dowolną książkę i zatańczcie z nią lub rytmicznie odwracajcie kolejne kartki.

- 2.** Muzyka, podobnie jak książka lub obraz, opowiada różne historie, a kompozytorzy potrafią malować nią muzyczne obrazy. Posłuchajcie trzech utworów. Z wyklejanki wybierzcie tytuły, które waszym zdaniem najbardziej do nich pasują, i wklejcie je obok ilustracji.

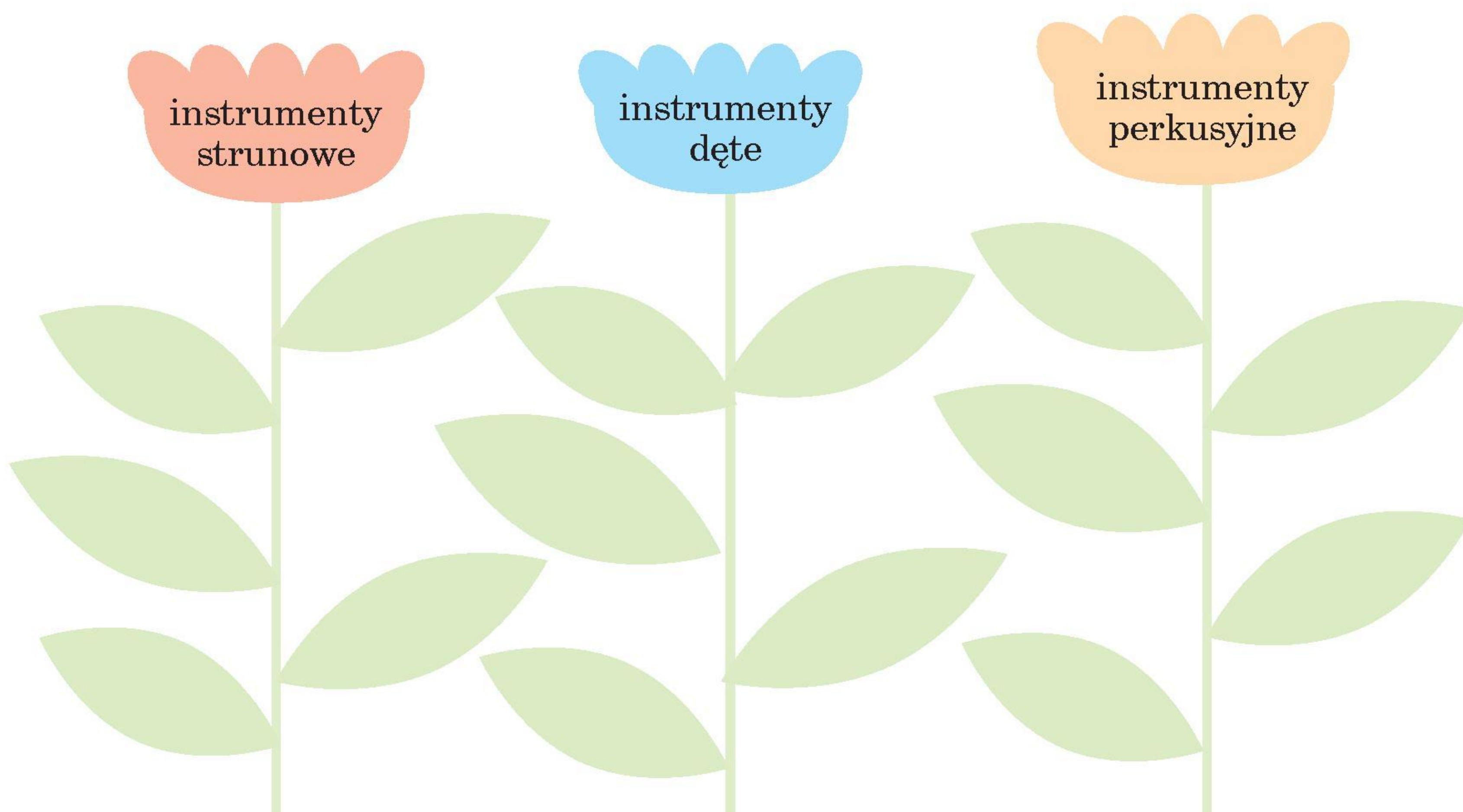

- 3.** Wykonajcie na wybranych instrumentach perkusyjnych ilustrację muzyczną do obrazu zamieszczonego obok.

Znacie już dużo instrumentów muzycznych. Można je podzielić na trzy grupy, ze względu na to, w jaki sposób wydobywa się z nich dźwięk: instrumenty strunowe – dźwięk powstaje w wyniku drgania strun; instrumenty dęte – dźwięk powstaje w wyniku drgania powietrza; instrumenty perkusyjne – dźwięk powstaje w wyniku drgania całego instrumentu lub jego części.

- 4.** Na listkach kwiatów napiszcie nazwy poznanych instrumentów z odpowiednich grup.

Walczyk dla mamy

muzyka: Teresa Niewiarowska
słowa: Wanda Chotomska

1. Naj - pierw bę - dzie przy - gry - wka na bla - sza - nych po - kry - wkach, po - tem
tłu - czkiem w pa - te - lnię się stu - knie, i już gra - my, śpie - wa - my, i jest
wa - lczyk dla ma - my, ta - ki wa - lczyk na ca - łą ku - chnię. Ten wa - lczyk
to wa - lczyk dla ma - my, więc go ta - ńczą na - czy - nia i
ście - rki, wy - rę - cza - my dziś ma - mę, nic jej ro - bić nie da - my, wi - wat
wa - lczyk na - czte - ry fa - je - rki! 2. Ga - rnki - bo - szach!
ki - tną! 3. Na - sza

1. Najpierw będzie przygrywka na blaszanych pokrywkach, potem tłuczkiem w patelnię się stuknie, i już gramy, śpiewamy, i jest walczyk dla mamy, taki walczyk na całą kuchnię.

Ref. Ten walczyk to walczyk dla mamy, więc go tańczą naczynia i ścierki, wyręczamy dziś mamę, nic jej robić nie damy, wiwat walczyk na cztery fajerki!

2. Garnki błyszczą jak w sklepie albo może i lepiej,
cała kuchnia jak lustro już świeci,
mama śmieje się do nas zaskoczona, zdziwiona,
nasza mama ma zdolne dzieci.

Ref. Ten walczyk to walczyk dla mamy,
więc kwiatki w walczyku nam kwitną,
tańczy płatek przy płatku i wstążeczka przy kwiatku,
wiwat walczyk na nutę błękitną!

3. Nasza mama jest ładna, taka ładna jak żadna,
nie ma w świecie ładniejszej kobiety,
więc do taty wołamy: Podejdź, tato, do mamy
i nie czytaj już tej gazety!

Ref. Ten walczyk to walczyk dla mamy,
wyrzuć, tato, gazetę do kosza,
zaproś mamę do tańca, zaproś mamę do walca...
Wiwat walczyk w domowych bamboszach!

1. Podzielcie się na trzy grupy. Każda grupa zaśpiewa jedną zwrotkę i refren piosenki.
Kiedy jedna grupa śpiewa piosenkę, pozostałe tańczą według wskazówek nauczyciela.

 2. Zagrajcie utwór „Nutki dla mamy”. Zadedykujcie ją waszym mamom.

Grażyna Kilbach

The musical score is written in 3/4 time and consists of four systems. Each system has two staves: a treble staff and a bass staff. The first two systems are for a flute and a xylophone, while the last two are for maracas and sticks. The melody is simple and repetitive, with a clear 3/4 time signature indicated by the number of beats in each measure.

 3. Posłuchajcie muzyki. Przedstawcie jej nastrój za pomocą barwnych plam na kartkach z bloku rysunkowego.

Przygotujcie instrumenty perkusyjne, karteczki z określeniami różnych nastrojów i podzielcie się na cztery grupy. Przedstawiciele grup losują kartki i przekazują je swojej grupie. Każda grupa po kolei niech zilustruje dany nastrój na wybranych instrumentach perkusyjnych, a pozostałe grupy niech rozpoznają, o jaki nastrój chodzi.

Na cztery i na sześć

muzyka: Krystyna Kwiatkowska
słowa: Dorota Gellner

1. Cza-sem bie-gnie przez po-dwó-rko, cza-sem kry-je się za chmu-rką,
cza-sem ma we wło-sach kwiat, ta-ka pio-se-nka na ki-lka lat. Na
czte-ry i na sześć, na sło-ńce i na deszcz, na
czte-ry i na trzy, na u-śmiech i na łzy, na
czte-ry i na pięć, więc śpie-waj, gdy masz chęć! Na śpie-waj tra-la-la!
czte-ry i na dwa, więc

1. Czasem biegnie przez podwórko,
czasem kryje się za chmurką,
czasem ma we włosach kwiat –
taka piosenka na kilka lat.

Ref. Na cztery i na sześć,
na słońce i na deszcz,
na cztery i na pięć,
więc śpiewaj, gdy masz chęć!
Na cztery i na trzy,
na uśmiech i na łzy,
na cztery i na dwa,
więc śpiewaj tra la la!

2. Czasem kryje się pod liściem,
czasem w kropli deszczu błysnie,
czasem ją zanuci wiatr –
taką piosenkę na kilka lat.

Ref. Na cztery i na sześć...

3. Wszędzie chodzi razem z nami,
nocą sypia pod gwiazdami,
albo śpiewa w naszych snach –
taka piosenka na kilka lat.

Ref. Na cztery i na sześć...

1. Stańcie w kręgu. Każdy niech zaśpiewa jeden wers piosenki.

- 2.** Pozostańcie w kręgu i podajcie sobie ręce. Zaśpiewajcie i zatańczcie wyliczankę „Dalej rażno, dalej wkoło” według instrukcji.

Da - lej ra - żno, da - lej, wko - ło, wszy - scy wraz,
 bo na ta - ńce, bo na plą - sy na - dszedł czas.
 Czte - ry kro - ki więc do przo - du, po - tem czte - ry w tył.
 He - jże, ha! He - jże, ha! Ta - niec pię - kny był!

Dalej rażno, dalej wkoło, wszyscy wraz, – *cwał w prawo*
 bo na tańce, bo na pląsy nadszedł czas. – *cwał w lewo*
 Cztery kroki więc do przodu, – *cztery kroki do środka kręgu*
 potem cztery w tył. – *cztery kroki z powrotem*
 Hejże, ha! Hejże, ha! – *obróć w prawo cztery kroki*
 Taniec piękny był! – *obróć w lewo cztery kroki*

- 3.** Ułóżcie i wykonajcie akompaniament perkusyjny do melodii „Dalej rażno, dalej wkoło”.

- 4.** Nawleczone pierścione lub kółko na długi sznurek i zwiążcie jego końce. Stańcie w kręgu i chwycie sznurek oburącz przed sobą. Wybierzcie jedną osobę, która będzie stała w kręgu. Śpiewajcie piosenkę „Krąży pierścień” i przesuwajcie ukryty w dłoniach pierścionek po sznurku w prawo lub w lewo. Uczeń stojący w kręgu powinien wskazać, kto ma pierścień. Jeżeli prawidłowo wskaże, zamienia się z tą osobą miejscami.

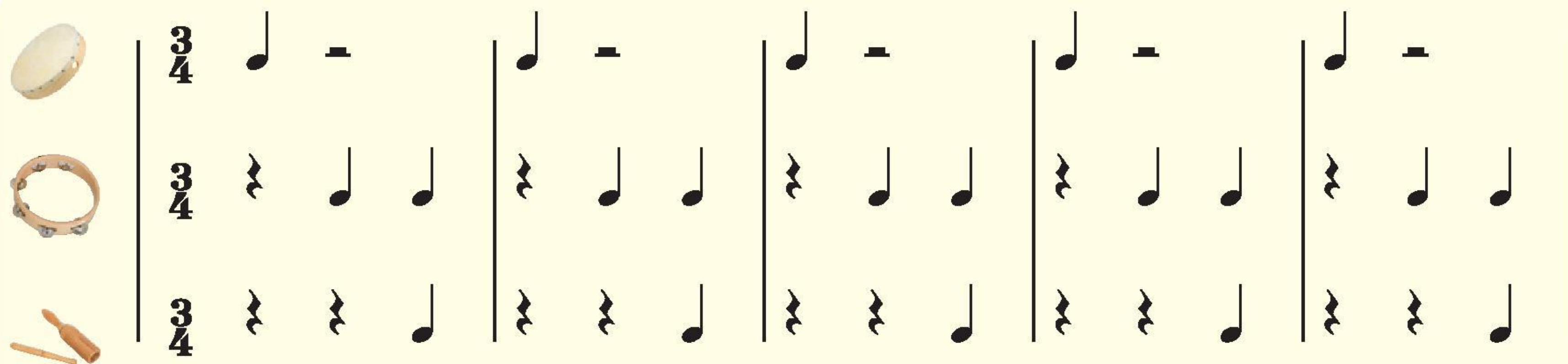
1. Krą - ży pie - rścień, krą - ży, wko - ło so - bie cho - dzi.
 A kto go do - sta - nie, niech się z tym nie zdra - dzi. Oj, da - na!

Krąży pierścień, krąży, wkoło sobie chodzi.
 A kto go dostanie, niech się z tym nie zdradzi. Oj, dana!
 Krąży pierścień, krąży, ciągle miejsce zmienia.
 Popatrz na mnie, popatrz, czy nie mam pierścienia. Oj, dana!

bis

5. Podzielcie się na dwie grupy – jedna będzie śpiewać piosenkę „Krąży pierścień”, druga będzie akompaniować. Potem zamieńcie się rolami.

6. Weźcie udział w zabawie do ludowej piosenki „Depce konik”. Instrukcję zabawy podam wam nauczyciel.

Depce konik, depce, do stajenki nie chce,
 żeby do Marysi, pojechałby jeszcze,
 żeby do Marysi, pojechałby jeszcze.

bis

Przypomnijcie sobie poznane wcześniej zabawy i pląsy i pobawcie się w nie.

muzyka
i zdrowie

Piosenka stu zakątków świata

muzyka: Barbara Kolago
słowa: Elżbieta Szeptyńska

1. Nie lu-bi-my wca-le plu - chy a - ni je-sie-nne-go bło - ta.
A kto lu-bi? A kto lu-bi? Mo-że ty-lko hi-po - po - tam?
My, dzie - ci stu za-ką-tków świa-ta,
mo-cno chwy-ćmy się za rę - ce i śpie-wa-jmy jak naj-pię-kniej,
i śpie-waj-my jak naj - wię - cej. My, dzie - ci stu za-ką-tków świa-ta,
i te ma - łe, i te du - że, śmie - jmy się,
śmie - jmy do sło - ńca jak naj-gło-śniej, jak naj - dłu - żej.

1. Nie lubimy wcale pluchy ani jesiennego błota.

A kto lubi? A kto lubi? Może tylko hipopotam?

Ref. My, dzieci stu zakątków świata, mocno chwyćmy się za ręce
i śpiewajmy jak najpiękniej,
i śpiewajmy jak najwięcej.

My, dzieci stu zakątków świata, i te małe, i te duże,
śmiejmy się, śmiejmy do słońca
jak najgłośniej, jak najdłużej.

2. Nie lubimy min ponurych ani gdy się głupstwa gada.
A kto lubi? A kto lubi? Może tylko Baba Jaga?

Ref. My, dzieci stu zakątków świata...

3. My lubimy dobry humor, jasne i pogodne twarze,
ciepły gest i czułe słowo, i kieszenie pełne marzeń.

Ref. My, dzieci stu zakątków świata...

 1. Stańcie w kręgu. Podczas wykonywania zwrotek piosenki zróbcie cztery kroki
dostawne w prawo, a potem w lewo. W czasie refrenu chwycie się za ręce
i poruszajcie nimi rytmicznie w przód i w tył.

 2. Usiądźcie na krzesłach ustawionych w półkole. Słuchając muzyki
z Nowej Zelandii, wykonujcie gestodźwięki do słów:

epoi – *dwa razy uderzcie oburącz w kolana*

tai tai – *dwa razy uderzcie piąstkami o siebie*

e – *jeden raz kłaśnijcie z rozstawieniem rąk na boki (jakbyście grali na talerzach)*

tuki tuki – *cztery razy uderzcie palcami obu rąk o siebie, trzymając dłonie nad głową*

 3. Do tego samego utworu wykonajcie w grupach akompaniament na instrumentach
perkusyjnych. Waszym dyrygentem będzie nauczyciel.

 epoi – *dwa razy uderzcie w bębenek*

 tai tai – *dwa razy potrząśnijcie grzechotkami*

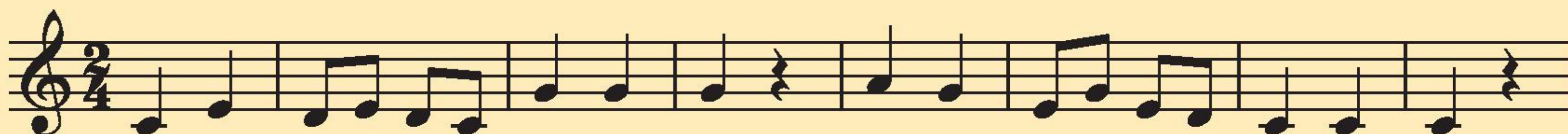
 e – *jeden raz uderzcie w talerze*

 tuki tuki – *cztery razy uderzcie klawesami*

 4. Zatańczcie taniec kowbojski według instrukcji nauczyciela.

5. Zagrajcie na fletach melodię, która pochodzi z Chin.

 6. Zatańczcie taniec rumuński „Alunelul” według instrukcji nauczyciela.

 Wykonajcie taniec „Boogie-woogie” z odpowiednimi gestami.

1. Do przo-du pra-wą rę - kę daj, do ty - łu pra - wą rę - kę daj, do przo-du
pra-wą rę - kę daj i po - trzą - saj nią. Bo przy boo-gie-woo-gie, woo-gie trze-ba
zrę-cznie krę-cić się, no i kla-skać trze-ba też: raz, dwa, trzy! Boo - gie
- woo- gie, a- hoj! Boo - gie - woo- gie, a- hoj! Boo - gie
- woo- gie, a- hoj! I od no - wa za - czy-na - my ta - niec ten!

1. Do przodu prawą rękę daj, do tyłu prawą rękę daj,
do przodu prawą rękę daj i potrząsaj nią.
Bo przy boogie-woogie, woogie trzeba zręcznie kręcić się,
no i klaskać trzeba też: raz, dwa, trzy!

Ref. Boogie-woogie, ahoj! Boogie-woogie, ahoj!

Boogie-woogie, ahoj! I od nowa zaczynamy taniec ten!

2. Do przodu lewą rękę daj... itd.

Ref. Boogie-woogie, ahoj! Boogie-woogie, ahoj!...

3. Do przodu prawą nogę daj... itd.

Ref. Boogie-woogie, ahoj! Boogie-woogie, ahoj!...

4. Do przodu lewą nogę daj... itd.

Ref. Boogie-woogie, ahoj! Boogie-woogie, ahoj!...

Muzyczny pociąg

muzyka: Grażyna Kilbach
słowa: Monika Gromek

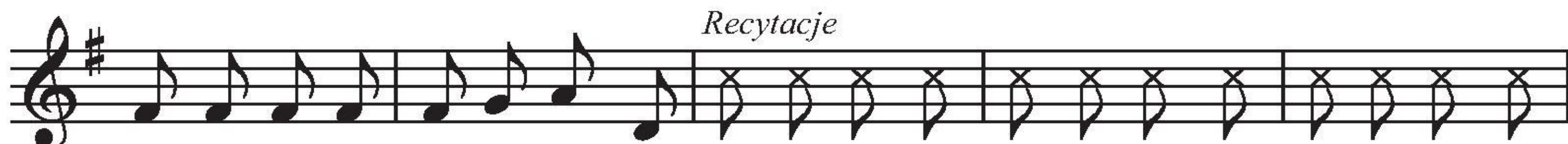
Początek – śpiew (cz. 1)

Wy-ru-sza-my na wa-ka-cje, o-dwie-dza-my ró-żne sta-cje. Na ka-żdej

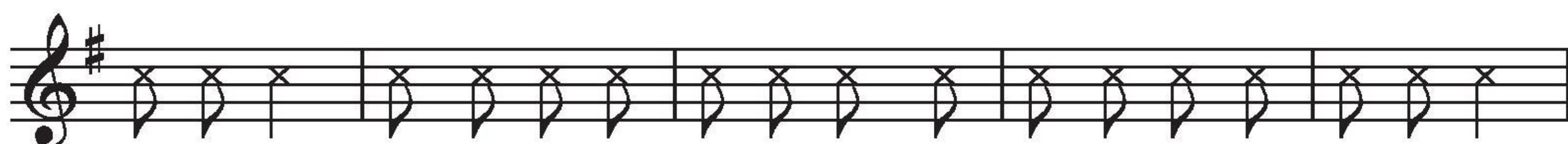

po-ciąg sta-nie - tam cze-ka nas za-da-nie. Gdy je wszy-scy ro-zwią-że-my,

Recytacje

w da -lszą dro-gę po-je-dzie-my. Je-dzie po-ciąg nasz mu-zy-czny, mi-ja mia-sta,

mi-ja wsie. Sły-chać stu-kot kół ry-tmi-czny...Gdzie za-trzy-ma te-raz się?

Zakończenie – śpiew (cz. 2)

Wy-ru-sza-my na wa-ka-cje, o-dwie-dza-my ró-żne sta-cje. Czy to już

kres po - dró - ży? Czy tra - sa się wy - dłu - ży? To Mu - zy - ka -

no - wa sta - cja! Czwa - rta kla - sa po wa - ka - cjach!

Początek – śpiew:

Wyruszamy na wakacje,
odwiedzamy różne stacje.
Na każdej pociąg stanie –
tam czeka nas zadanie.
Gdy je wszyscy rozwiążemy,
w dalszą drogę pojedziemy.

Recytacja

(na tle odgłosów pociągu):

Jedzie pociąg nasz muzyczny,
mija miasta, mija wsie.
Słysząc stukot kół rytmiczny...
Gdzie zatrzyma teraz się?

Nauczyciel lub

„kierownik pociągu” mówi:

Stop! Uwaga! Wsiadamy!
Do Rytmowic dojeżdżamy!

Nauczyciel lub „kierownik

pociągu” zmienia nazwę stacji:

Stop! Uwaga! Wsiadamy!
Do Śpiewowic dojeżdżamy!

Stop! Uwaga! Wsiadamy!
Do Tańcowa dojeżdżamy!

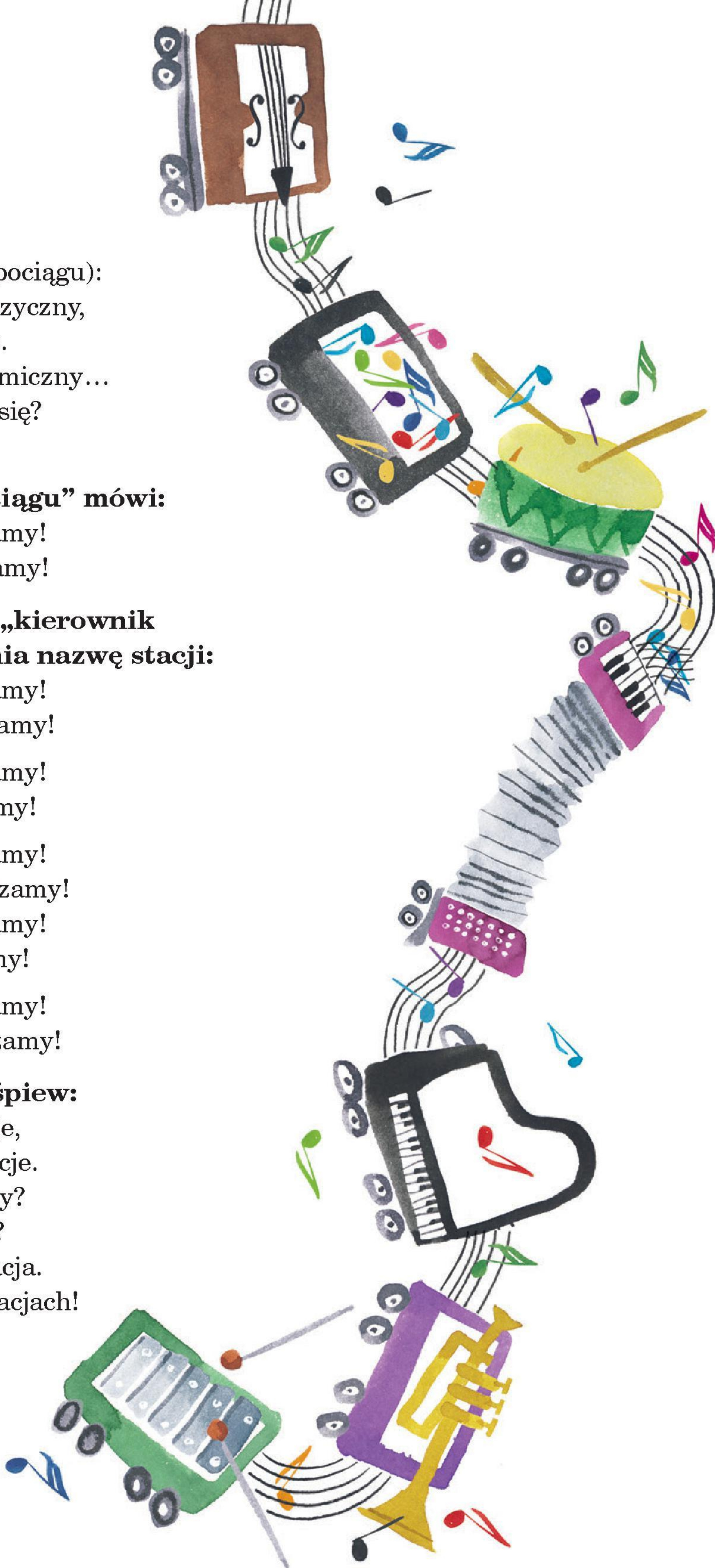
Stop! Uwaga! Wsiadamy!
Instrumentów odwiedzamy!

Stop! Uwaga! Wsiadamy!
Melomanię odwiedzamy!

Stop! Uwaga! Wsiadamy!
Słuchawkowo odwiedzamy!

Zakończenie – śpiew:

Wyruszamy na wakacje,
odwiedzamy różne stacje.
Czy to już kres podróży?
Czy trasa się wydłuży?
To Muzyka – nowa stacja.
Czwarta klasa po wakacjach!

- **1.** Weźcie udział w zabawie. Pokonajcie cztery razy trasę pociągu od stacji początkowej do końcowej. Na każdej stacji wykonajcie inne zadanie. Zabawie niech towarzyszy śpiewanka „Muzyczny pociąg”.

Stacja RYTMOWICE

1. Wyklastzczcie rytm.

2. Odczytajcie rytm sylabami rytmicznymi.

3. Zagrajcie rytm na instrumentach perkusyjnych.

4. Wystukajcie rytm dłońmi o oparcie krzesła.

Stacja ŚPIEWOWICE

1. Zaśpiewajcie refren „Zimowej wyliczanki” (s. 54).
2. Wykonajcie śpiewankę „Wróbelek Walerek” (s. 63).
3. Wykonajcie piosenkę „Rap o rodzinie” (s. 48).
4. Zaśpiewajcie refren piosenki „Poskacz ze mną” (s. 51).

Stacja TAŃCÓW

1. Zatańczcie krakowiaka.
2. Zatańczcie kujawiaka.
3. Zatańczcie polkę.
4. Zatańczcie trojaka.

Stacja INSTRUMENTÓW

1. Zagrajcie na fletach melodię piosenki „Owieczki Kasi” (s. 18).
2. Wymieńcie nazwy instrumentów dętych, które poznaliście.
3. Wymieńcie nazwy poznanych instrumentów strunowych.
4. Zagrajcie na dzwonkach melodię piosenki „Wyszły w pole kurki trzy” (s. 50).

Stacja MELOMANIA

1. Podajcie włoskie nazwy wyrazów: cicho i głośno.
Powiedzcie, od czego pochodzi nazwa „fortepian”.
2. Podajcie nazwę męskiego i nazwę kobiecego głosu wokalnego.
3. Powiedzcie, jak nazywa się duży zespół osób grających na instrumentach i kto nim kieruje.
4. Wyjaśnijcie, co to znaczy, że utwór muzyczny ma formę ABA.

Stacja SŁUCHAWKOWO

1. Rozpoznajcie i podajcie nazwę instrumentu, na którym jest wykonany utwór.
2. Powiedzcie, jakim rodzajem głosu jest wykonywany utwór.
3. Powiedzcie, jaki zespół wykonuje utwór.
4. Podajcie tytuł słuchanego utworu.

Stacja MUZYKA

W poziomych wierszach ukryły się nazwy muzyczne.

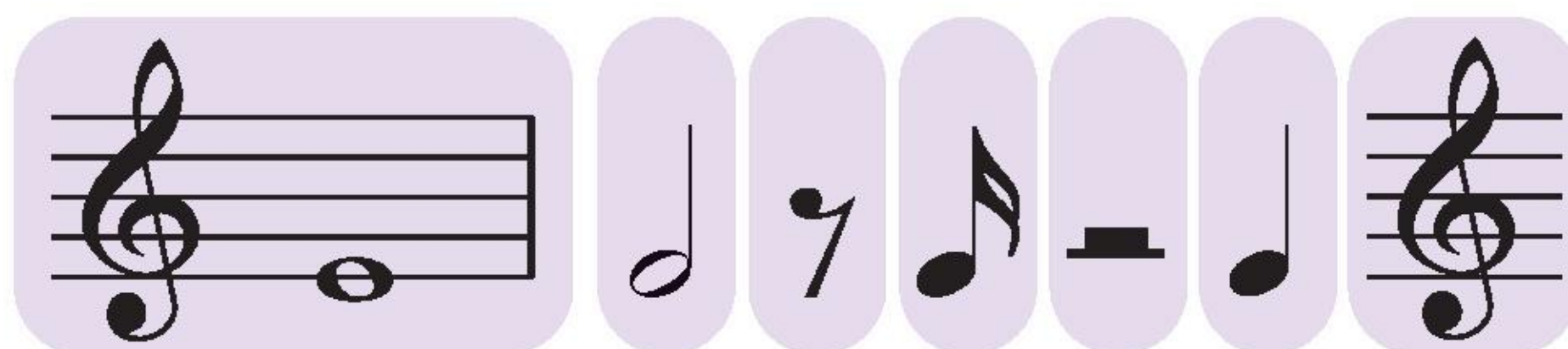
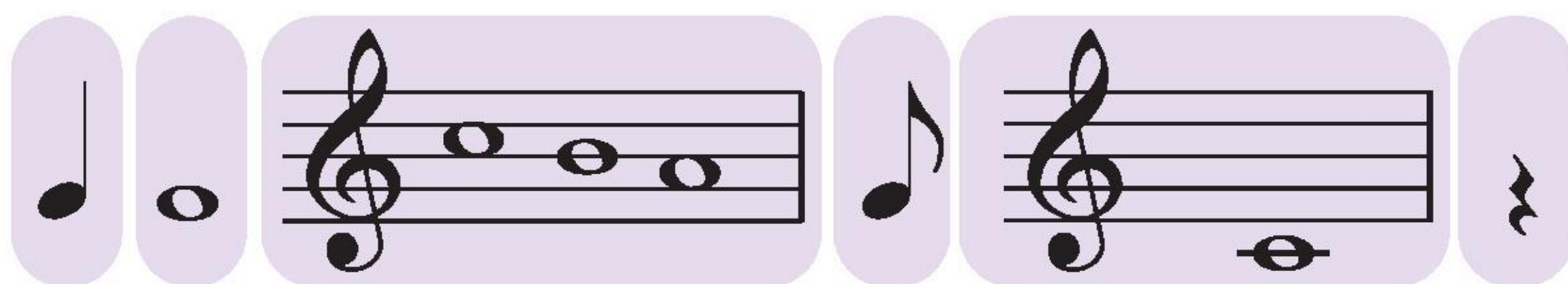
Odszukajcie je, wykreślcie i odczytajcie hasło utworzone z pozostałych liter. Zapiszcie je w okienkach na dole strony.

Z	S	O	P	R	A	N	M	U	P	A	U	Z	A
T	R	O	J	A	K	Z	Y	Ó	S	E	M	K	A
G	A	M	A	K	Aç	P	I	O	S	E	N	K	A
D	S	K	R	Z	Y	P	C	E	O	N	U	T	A
B	A	S	K	L	A	K	U	J	A	W	I	A	K
K	A	N	O	N	S	Y	K	L	A	R	N	E	T
F	L	E	T	C	Z	W	A	R	P	O	L	K	A
Ś	P	I	E	W	T	E	J	G	I	T	A	R	A

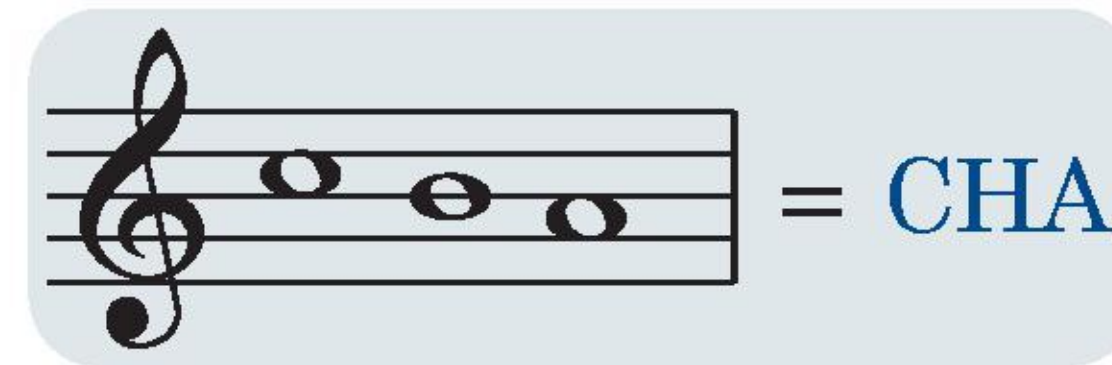
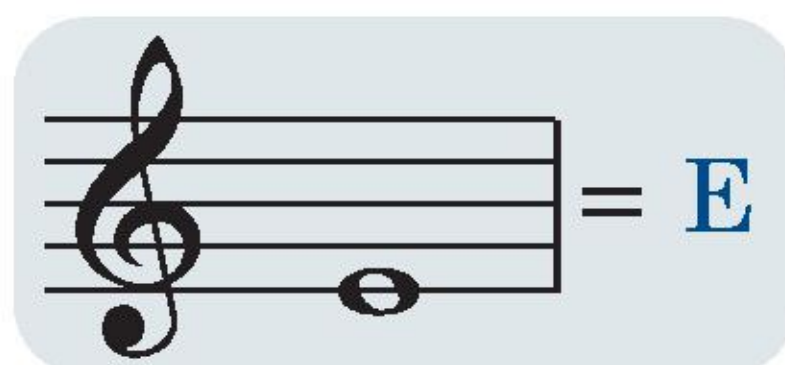
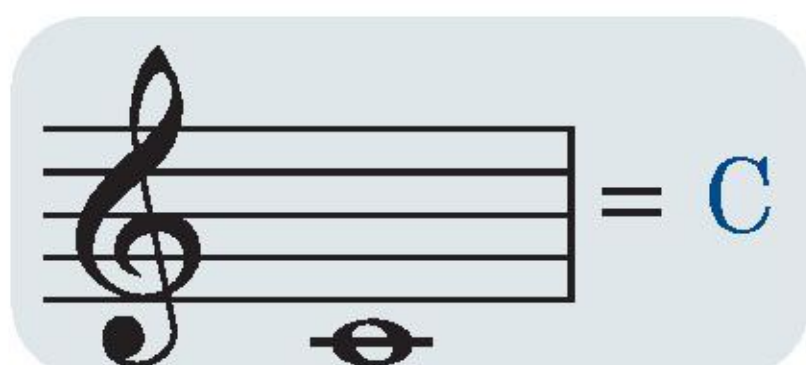
Zabawy z klockami rytmicznymi

Drodzy Uczniowie!

Było nam bardzo miło spotykać się z Wami przez trzy lata na kartach naszych zeszytów muzycznych. Mamy nadzieję, że dobrze się bawiliście przy wspólnym muzykowaniu. Cieszymy się, że mogliśmy odkrywać przed Wami piękny świat muzyki. Na koniec mamy jeszcze jedną prośbę. Odczytacie ją, kiedy złamiecie szyfr.

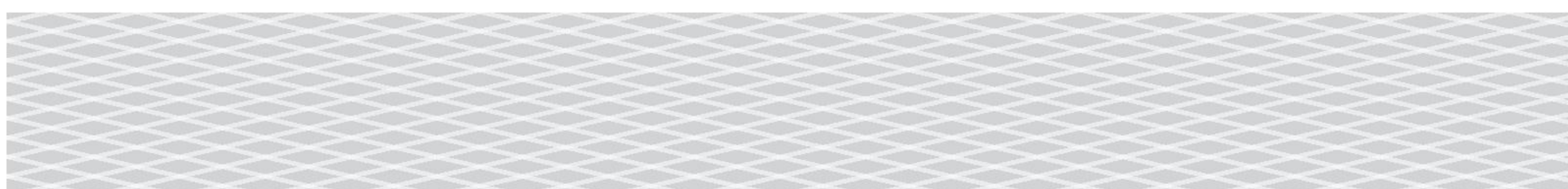
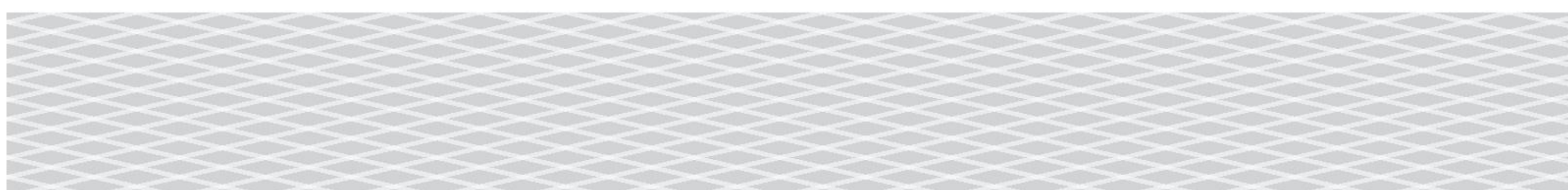
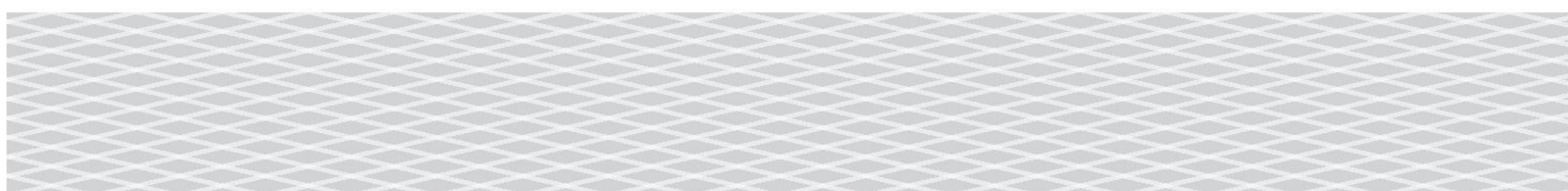
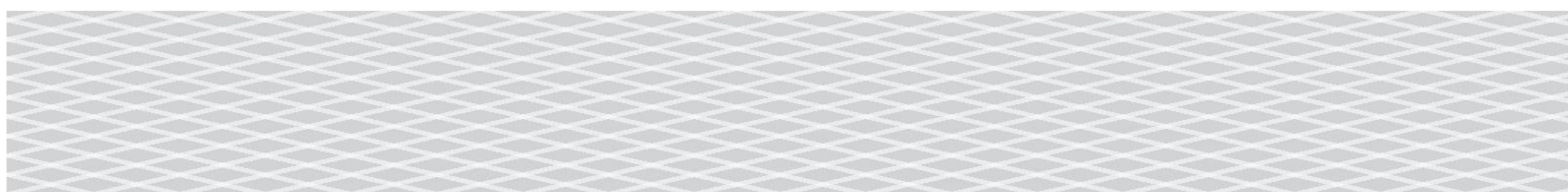
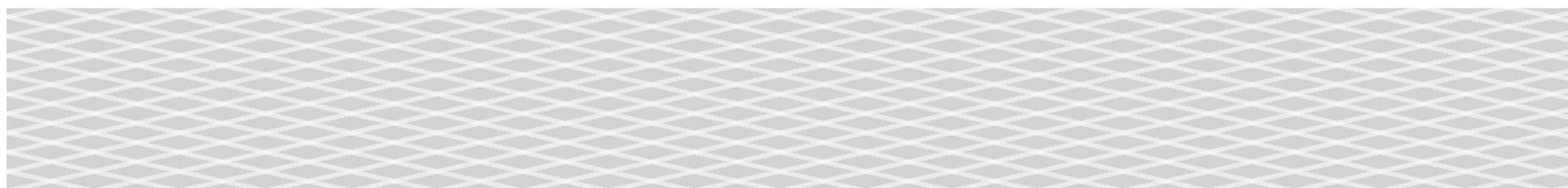
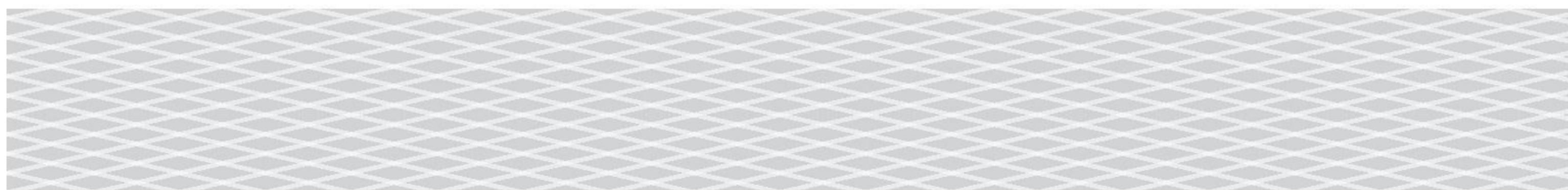
Znaczenie symboli (nuty odczytujemy nazwami literowymi):

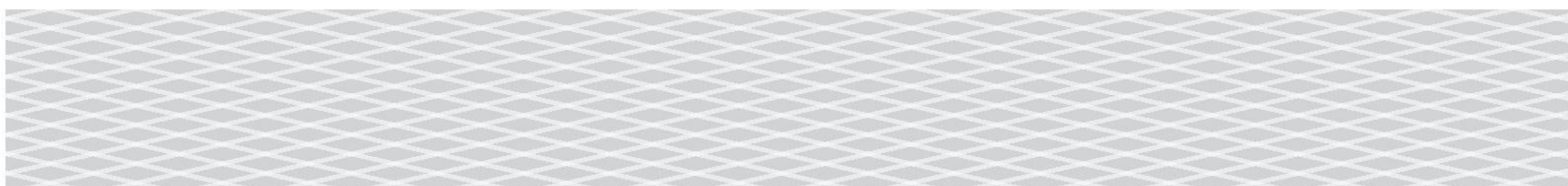
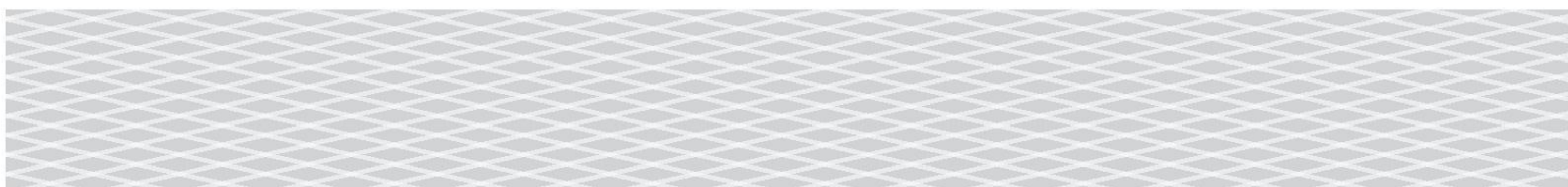
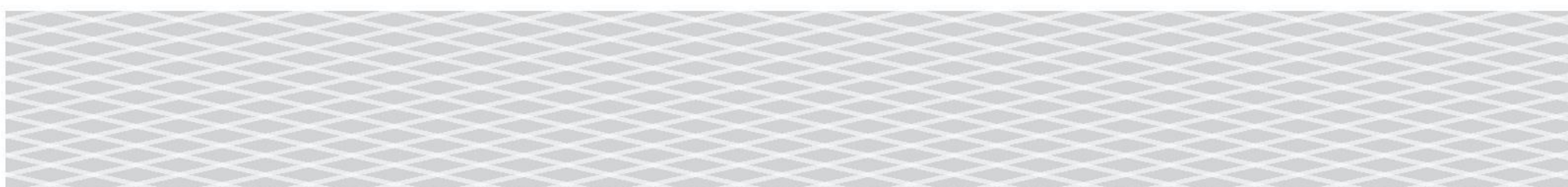
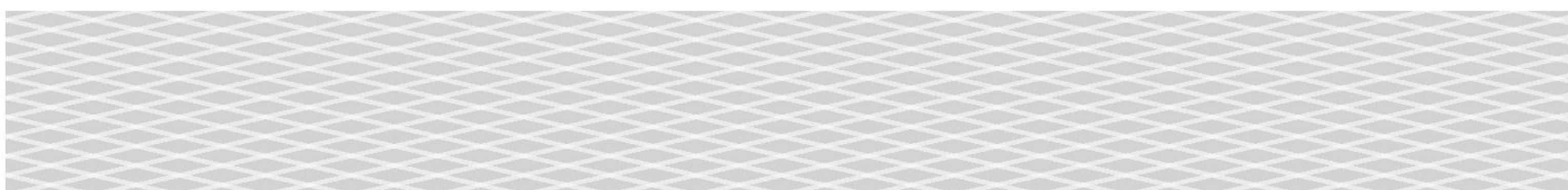
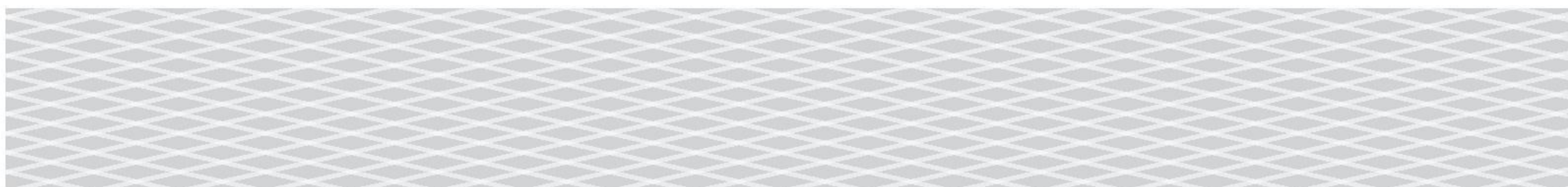
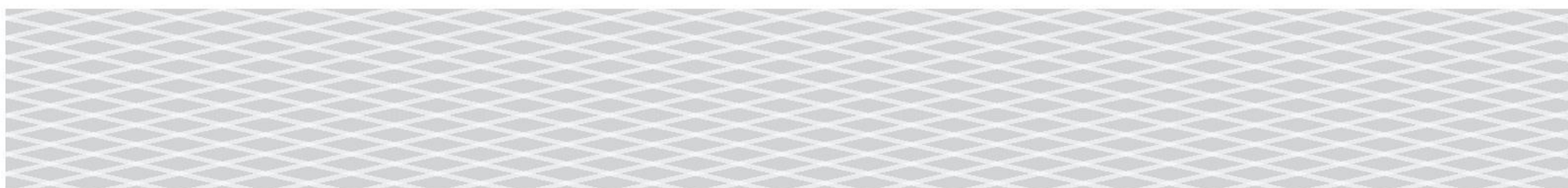
Muzyczne przygody jeszcze się nie kończą.
Spotkamy się w starszych klasach!

Autorki

Zabawy z klockami rytmicznymi

Zabawy z klockami rytmicznymi

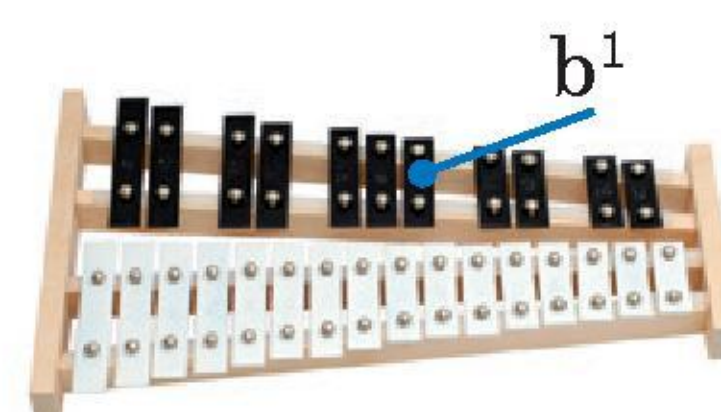

Utwory do gry na dzwonkach

Nie chcę cię
znać

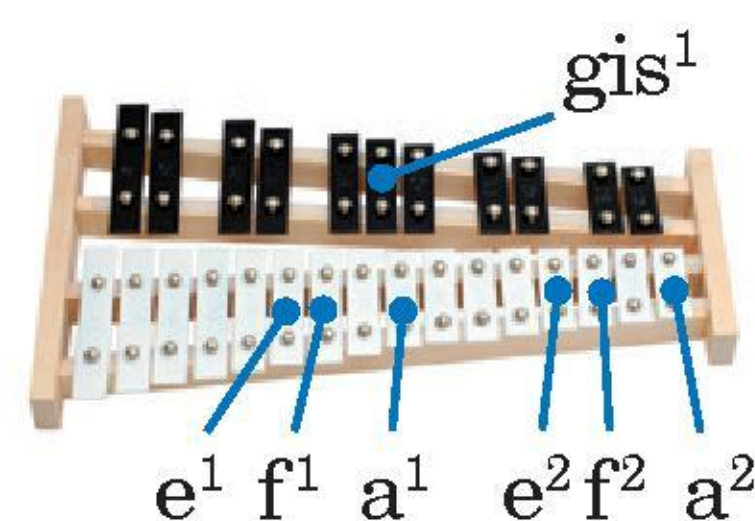
melodia ludowa

Był sobie
król

muzyka nieznanego autora

Kołysanka

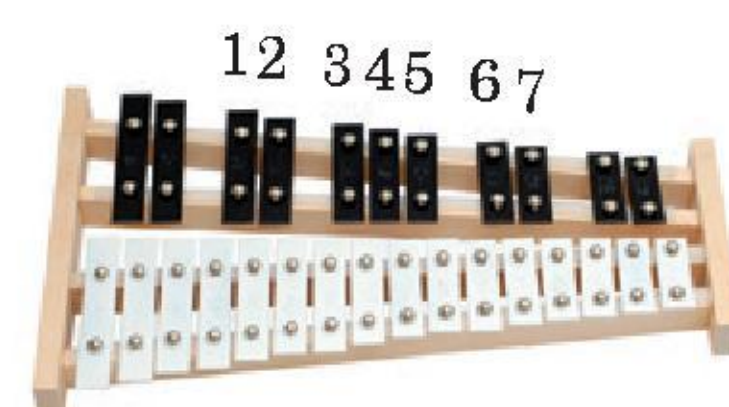
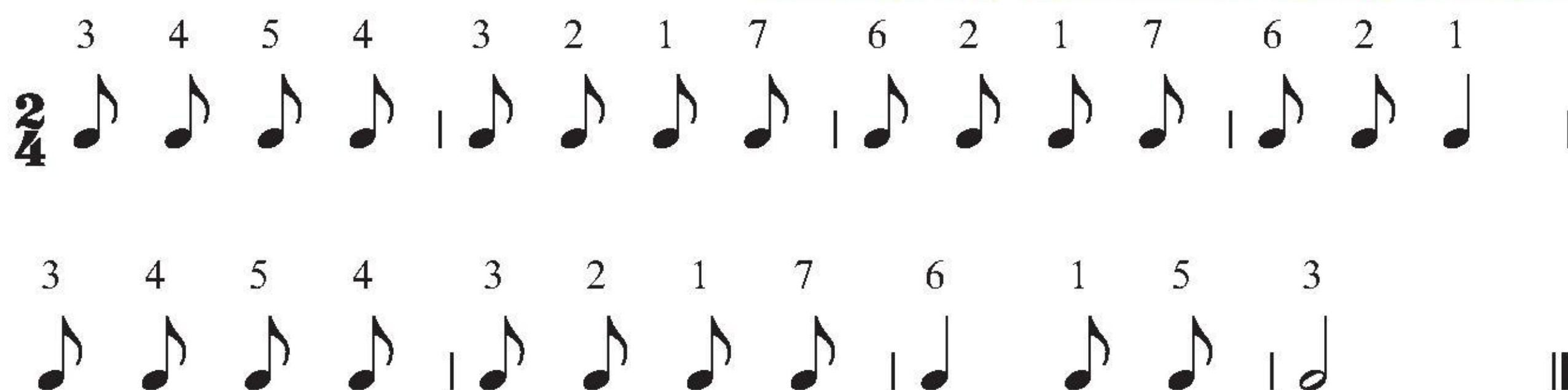

Johannes Brahms

Utwory do gry na dzwonkach

Béla Bartók, opracowanie: Grażyna Kilbach

Bajeczka o czarnych Murzynkach

Przybieżeli do Betlejem

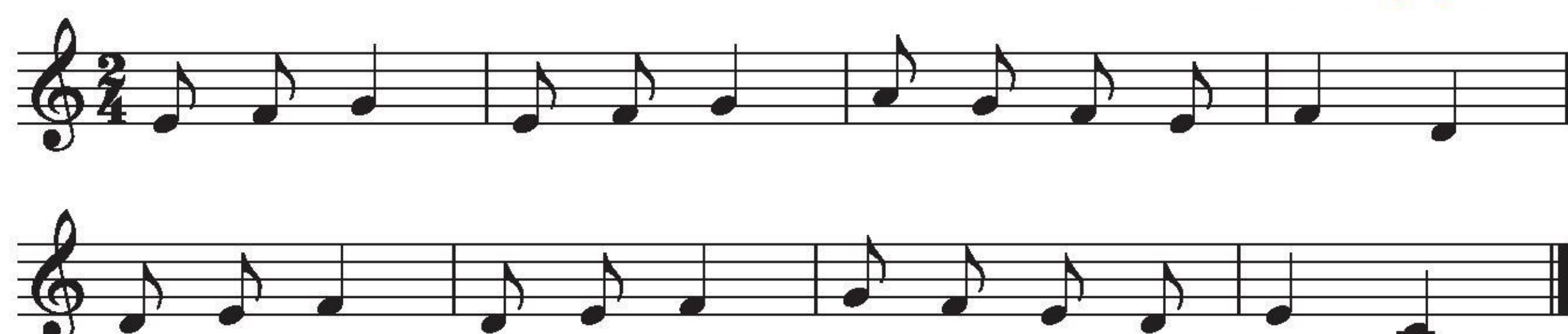
kołęda z XIX wieku

Stary Mac Donald

melodia popularna

Mało nas

melodia popularna

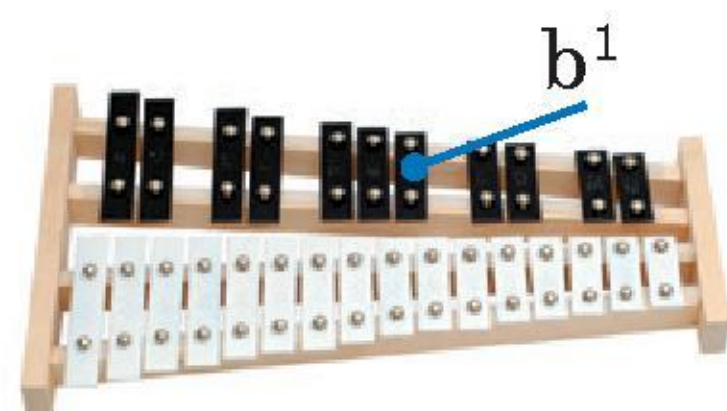
Utwory do gry na dzwonkach

Grażyna Kilbach

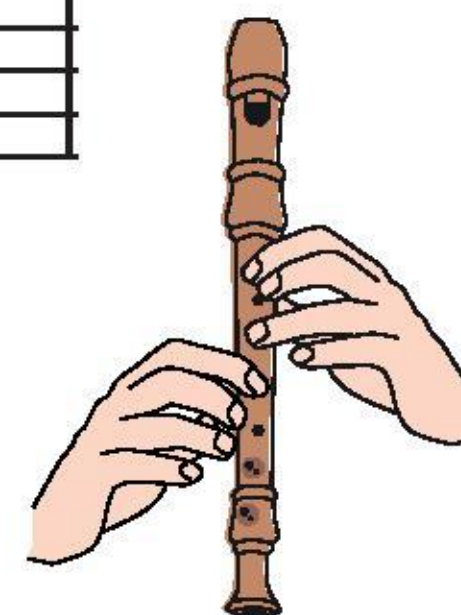
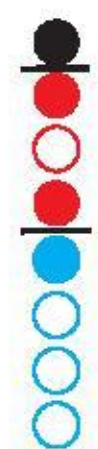
Na balu
u króla

Hej, ho

b¹

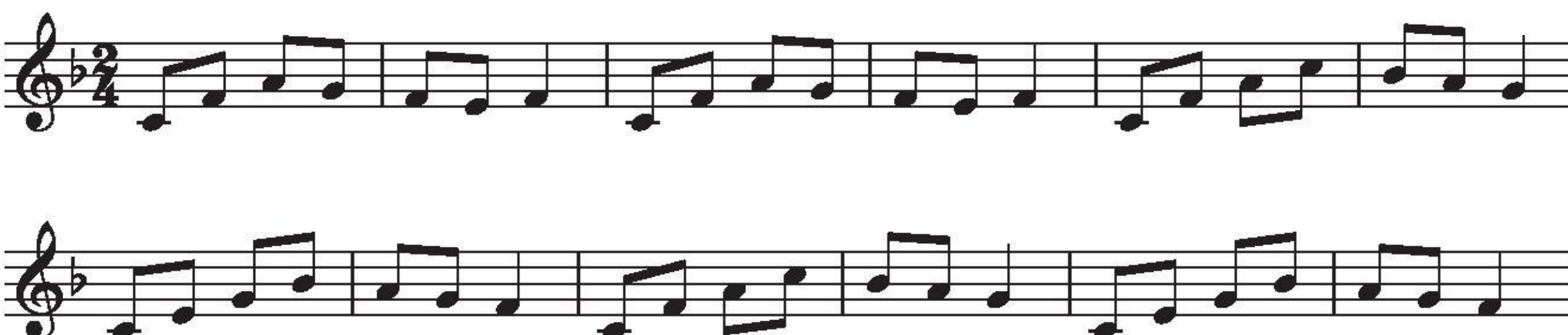
Chwyt dźwięku b¹

Była sobie
żabka mała

melodia popularna

Jedzie pociąg
z daleka

melodia popularna

Krzyżówka

Wpiszcie do krzyżówki nazwy poznanych instrumentów.

2.

10.

4.

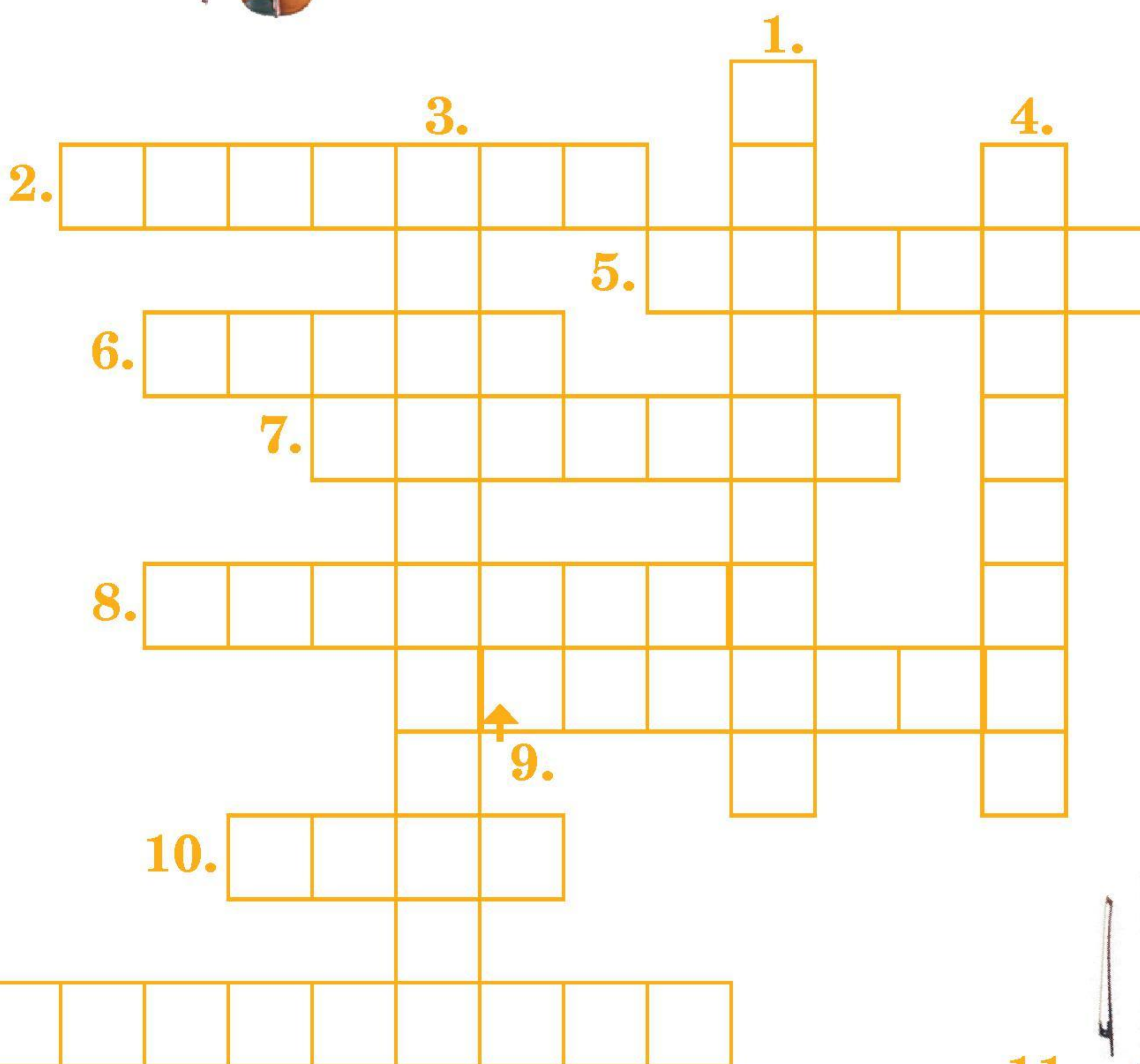
6.

8.

7.

9.

3.

5.

1.

11.

Spis treści

I krąg tematyczny

1. Czas do szkoły 4
utrwalenie gamy C-dur, akompaniament

II krąg tematyczny

2. Mazurek Dąbrowskiego 6
nauka hymnu

III krąg tematyczny

3. Nasza piosenka 9
klarnet

IV krąg tematyczny

4. Skarby jesieni 12
tworzenie instrumentów perkusyjnych ze skarbów jesieni

V krąg tematyczny

5. Co robi powietrze 15
flet podłużny – dźwięki h^1 , a^1

VI krąg tematyczny

6. Owieczki Kasi 18
flet podłużny – dźwięk g^1

VII krąg tematyczny

7. Jesienna poleczka 20
flet podłużny – dźwięk c^2

VIII krąg tematyczny

8. W deszczowym rytmie 22
altówka i wiolonczela, flet podłużny – dźwięki e^1 , f^1

IX krąg tematyczny

9. Czerwone jabłuszko 26
metrum $\frac{3}{4}$, kujawiak, flet podłużny – dźwięk d^1

X krąg tematyczny

10. Na moście w Awinionie 29
zabawa ze śpiewem, flet podłużny – dźwięk c^1

XI krąg tematyczny

11. Jak rozmawiać trzeba z psem 32
improwizacja głosowa i ruchowa

XII krąg tematyczny

12. Andrzejkowe wróżby 34
muzyczne wróżby andrzejkowe

XIII krąg tematyczny

13. Panie Janie 36
śpiewanie w dwugłosie, kanon

XIV krąg tematyczny

14. Kolędowy czas 38
granie i śpiewanie kolęd

XV krąg tematyczny

15. Wybieramy się na bale 42
akompaniament na instrumentach perkusyjnych

XVI krąg tematyczny

16. Słońce jest w puzonie 44
puzon

XVII krąg tematyczny

17. Rap o rodzinie 48
forma ABA

XVIII krąg tematyczny

18. Poskacz ze mną 51
artykulacja legato, staccato

XIX krąg tematyczny

19. Zimowa wyliczanka 54
wprowadzenie szesnastki

XX krąg tematyczny

20. Turniej słów 57
rytmizacja zwrotów grzecznościowych, taniec dworski

XXI krąg tematyczny

21. Nutki-filutki 60
symbole i znaki muzyczne

XXII krąg tematyczny

22. Pan komputer 64
muzyka elektroniczna

XXIII krąg tematyczny

23. Witamy na koncercie 66
orkiestra, dyrygent

XXIV krąg tematyczny

24. Pobudka z ogródka 69
różne sposoby gry na flecie

XXV krąg tematyczny

25. Hej, ho, żagle staw! 72
dynamika

XXVI krąg tematyczny

26. Magiczne miejsce 76
piosenka jako mały teatr

XXVII krąg tematyczny

27. Zbuntowana czwórka 79
kwartet

XXVIII krąg tematyczny

28. Nie ma jak dom 83
muzyka ludowa, polonez

XXIX krąg tematyczny

- 29. Książki, książki, książki** 86
grupy instrumentów muzycznych

XXX krąg tematyczny

- 30. Walczyk dla mamy** 90
wyrażanie nastroju muzyki środkami plastycznymi

XXXI krąg tematyczny

- 31. Na cztery i na sześć** 93
pląsy i zabawy dziecięce (polskie)

XXXII krąg tematyczny

- 32. Piosenka stu zakątków świata** 96
zabawy dziecięce z różnych stron świata

XXXIII krąg tematyczny

- 33. Muzyczny pociąg** 99
przestrzenna gra dydaktyczna podsumowująca
wiadomości i umiejętności

Zabawy z klockami rytmicznymi 104

Utwory do gry na dzwonkach i flecie 106

Krzyżówka 109

Zdjęcia na okładce: Shutterstock.com (s. 1, s. 4)

Ilustracje:

Magdalena Babińska: s. 74; Dorota Cichocka: s. 40, 41; Anita Graboś: s. 34, 47, 50, 52, 60, 86, 87, 89, 93; Marianna Oklejak: s. 28, 42, 43, 84, 85; Monika Pollak: s. 13, 54, 99, 100, 101; Anna Salamon: s. 78; Wojciech Stachyra: s. 6, 45, 48, 49; Beata Walczak: s. 68.

Zdjęcia:

Alamy: s. 62/Andrea Bocelli; 67/orkiestra kameralna.

Piero M. Bianchi/Getty Images: s. 36.

Joanna Bargiel: s. 30/Zespół Pawanilia.

Fot. Dariusz Gorajski / Forum: s. 67/orkiestra symfoniczna.

BE&W: s. 7; 67/orkiestra dęta; 89.

Eastway/REPORTER: s. 6/reprezentacja.

Robert Gajda: s. 37/flet; 92/flet; 106–108/flet.

Imgorthand/Getty Images: s. 59/dziewczynka.

Inti St. Clair/Getty Images: s. 82/kwartet smyczkowy.

Jeff Spicer/Stringer/Getty Images: s. 62/Evelyn Glennie

Matt Kent/Getty Images: s. 65/harfa elektroniczna.

Andrzej Pilichowski-Ragno: s. 23, 24/altówka, skrzypce; 80/altówka, skrzypce; 109/altówka, skrzypce.

Anna Salamon: s. 78.

Anna Szafraniec: s. 56.

Shutterstock: s. 6/flaga; 8; 9; 10/dziewczynka, klucz, latarka; 11/chłopiec; 12; 14/ćw. 5; 15; 16/dziewczynka; 18, 20, 22, 23, 24/wiolonczela, kontrabas; 26, 29, 30/zdjęcie czarno-białe; 32, 33, 34, 35, 38, 39, 42, 43, 44, 46/puzon; 47/ćw. 2, 48, 49, 50, 51, 54, 56/szklanka, łyżeczka; 57, 59/para tańcząca rock'n'rolla; 60, 61, 63/dzieci; 63/wróbel; 64, 65/bez harfy elektronicznej; 66, 67/dłonie; 68, 69, 70, 72, 73, 76, 79, 80/wiolonczela; 81, 82/kwartet wokalny; 83, 86, 88, 90, 91, 93, 95, 96, 97, 99, 109/wiolonczela, kontrabas.

Maciej Wróbel: instrumenty /trójkąt, tamburyn, bębenek, guiro, grzechotki, dzwonki, patyczki/; s. 10/tamburyn, złotówka; 11/ instrukcja ludzika; 13, 14/ćw. 3; 17/chłopiec; 25, 31, 46/dziewczynka; 47/ćw. 4, 52, 53, 80/tamburyn; 82/dzieci wykonujące masaż pleców; 87, 92/dzwonki, grzechotki, patyczki; 94, 106–108/dzwonki.

Yuri_Arcurs/Getty Images: s. 59/para w strojach z epoki.

WYKLEJANKA: Anna Salamon: postacie z bajki; Shutterstock: słowik, wiolonczela.

Grafika nutowa: Ewa Jurkowska.

Wydawnictwo dziękuje firmie Yamaha Music Central GmbH Sp. z o.o., generalnemu importerowi instrumentów marki Yamaha, za udostępnienie zdjęć instrumentów muzycznych: s. 11/klarnet; 66/trąbka, flet, saksofon, fortepian; 109/fortepian, pianino, trąbka, flet, puzon, gitara, klarnet.

Wydawnictwo Nowa Era oświadcza, że podjęło starania mające na celu dotarcie do właścicieli i dysponentów praw autorskich wszystkich zamieszczonych utworów. Wydawnictwo Nowa Era, przytaczając w celach dydaktycznych utwory lub fragmenty, postępuje zgodnie z art. 29 ustawy o prawie autorskim. Jednocześnie Nowa Era oświadcza, że jest jedynym podmiotem właściwym do kontaktu autorów tych utworów lub innych podmiotów uprawnionych w przypadkach, w których twórcy przysługuje prawo do wynagrodzenia.